

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
DOTYCZĄCA PROJEKTU
MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
„W REJONIE ULIC J.H. DĄBROWSKIEGO, A. SZAMARZEWSKIEGO
I POLNEJ” W POZNANIU

AUTORZY OPRACOWANIA

MGR INŻ. SYLWIA JASZCZURA

MGR INŻ. ANNA MOCZKO (INWENTARYZACJA I CHARAKTERYSTYKA SZATY ROŚLINNEJ)

KONSULTACJA W ZAKRESIE AKUSTYKI

MGR KRYSZYNA BEREZOWSKA-APOLINARSKA

BIEGŁY Z LISTY WOJEWODY WLKP. NR 0006

POZNAŃ, GRUDZIEŃ 2022 R./KWIECIEŃ 2023 R. *

*PROGNOZA ZAKTUALIZOWANA NA ETAP WYŁOŻENIA DO PUBLICZNEGO WGLĄDU

SPIS TREŚCI

1.	WPROWADZENIE	3
1.1.	Informacje wstępne	3
1.2.	Podstawy formalno-prawne opracowania	3
1.3.	Cel i zakres merytoryczny opracowania	3
1.4.	Wykorzystane materiały i metody pracy	4
2.	CHARAKTERYSTYKA ORAZ STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	7
2.1.	Położenie, użytkowanie i zagospodarowanie terenu	7
2.2.	Rzeźba terenu	8
2.3.	Budowa geologiczna i warunki gruntowe	9
2.4.	Zasoby naturalne	9
2.5.	Gleby	10
2.6.	Warunki wodne	10
2.7.	Szata roślinna i świat zwierzęcy	11
2.8.	Klimat lokalny	14
2.9.	Jakość powietrza atmosferycznego	15
2.10.	Klimat akustyczny	17
2.11.	Jakość wód	17
2.12.	Dziedzictwo kulturowe	21
3.	ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU PLANU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY	22
4.	INFORMACJA O GŁÓWNYCH CELACH I ZAWARTOŚCI PROJEKTU PLANU	24
4.1.	Cel opracowania projektu planu	24
4.2.	Ustalenia projektu planu	25
4.3.	Powiązanie ustaleń projektu planu z innymi dokumentami	25
4.4.	Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń projektu planu	32
5.	CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, KRAJOWYM, LOKALNYM	32
6.	PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO	36
6.1.	Oddziaływanie na powierzchnię ziemi	36
6.2.	Oddziaływanie na zasoby naturalne	38
6.3.	Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne	38
6.4.	Oddziaływanie na różnorodność biologiczną, szatę roślinną, zwierzęta	40
6.5.	Oddziaływanie na krajobraz	42
6.6.	Oddziaływanie na powietrze atmosferyczne i klimat lokalny	43
6.7.	Oddziaływanie na klimat akustyczny	45
6.8.	Oddziaływanie na ludzi	45
6.9.	Oddziaływanie na dziedzictwo kulturowe i dobra materialne	52
6.10.	Oddziaływanie na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000	53
6.11.	Oddziaływanie transgraniczne	55
7.	PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA	55
8.	ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE PLANU	55
9.	STRESZCZENIE I WNIOSKI	56

ZAŁĄCZNIKI GRAFICZNE

1. Granica obszaru objętego opracowaniem mpzp na tle ortofotomapy miasta Poznania
2. Zasięgi oddziaływania hałasu samochodowego w porze dzieńno-wieczorno-nocnej (LDWN) i porze nocnej (LN) – w roku 2022
3. Zasięgi oddziaływania hałasu tramwajowego w porze dzieńno-wieczorno-nocnej (LDWN) i porze nocnej (LN) – w roku 2022
4. Projekt mpzp „W rejonie ulic J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” w Poznaniu – etap procedury planistycznej – wyłożenie do publicznego wglądu
5. Oświadczenie autora prognozy

1. WPROWADZENIE

1.1. Informacje wstępne

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie ulic J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” w Poznaniu.

Projekt planu sporządzany jest na podstawie uchwały Nr XXIII/427/VIII/2020 Rady Miasta Poznania z dnia 25 lutego 2020 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie ulic J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” w Poznaniu.

Przedmiotowy teren, o powierzchni ok. 15 ha, zlokalizowany jest na zachód od centrum Poznania pomiędzy ulicami J. H. Dąbrowskiego, Polną, A. Szamarzewskiego i S. Przybyszewskiego. Na przedmiotowym obszarze znajduje się zespół budynków mieszkalnych oraz tereny zieleni o charakterze rekreacyjnym, w tym najbardziej wartościowy w rejonie ulic Wincentego Kadłubka i Galla Anonima.

Obecnie na omawianym terenie nie obowiązuje żaden miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

Szczegółowy przebieg granicy projektu mpzp na tle zdjęcia lotniczego przedstawiono na załączniku nr 1 do niniejszego opracowania.

1.2. Podstawy formalno-prawne opracowania

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko wynika z ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. W myśl powyższej ustawy, prognoza oddziaływania na środowisko stanowi podstawowy dokument niezbędny do przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu.

Zgodnie z art. 46 ust. 1 przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają m.in. projekty planów zagospodarowania przestrzennego, wyznaczające ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Zgodnie z art. 46 ust. 2 przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają również zmiany planów miejscowych.

Na obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko dotyczącej projektu planu miejscowego wskazuje również art. 17, pkt. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zgodnie z którym wójt, burmistrz albo prezydent miasta „sporządza projekt planu miejscowego (...), wraz z prognozą oddziaływania na środowisko”. Stosownie do tej ustawy, projekt planu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko przedkładane są instytucjom i organom właściwym do zaopiniowania i uzgodnienia projektu planu, a także są przedmiotem społecznej oceny – podlegają wyłożeniu do publicznego wglądu.

1.3. Cel i zakres merytoryczny opracowania

Prognoza oddziaływania na środowisko stanowi element procedury sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Jej głównym celem jest wskazanie przewidywanego wpływu na środowisko przyrodnicze, jaki może mieć miejsce na skutek realizacji dopuszczonych w projekcie planu różnych form zagospodarowania przestrzennego. W tym celu, w prognozie ocenia się relacje pomiędzy przyjętymi w projekcie planu rozwiązaniami planistycznymi, a uwarunkowaniami środowiska przyrodniczego.

W prognozie oddziaływania na środowisko analizie i ocenie podlega projekt uchwały w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (tekst) wraz z rysunkiem, stanowiącym załącznik graficzny uchwały. Szczegółowy zakres informacji wymaganych w prognozie

określa art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z art. 52 ust. 1 ww. ustawy, informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko muszą być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny, a także dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości informacji zawartych w projekcie planu miejscowego.

Stosownie do wymogu art. 53 ww. ustawy, zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w niniejszej prognozie został uzgodniony z właściwymi organami, wskazanymi w art. 57 i art. 58 ustawy:

- Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu pismem WOO-III.411.285.2020.AM.1 z dnia 07.09.2020 r.,
- Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Poznaniu pismem NS.9011.2.165.2020.KL z dnia 17.08.2020 r.

1.4. Wykorzystane materiały i metody pracy

Przy opracowaniu niniejszej prognozy wykorzystano następujące materiały źródłowe:

Literatura:

- Kondracki J., Geografia Polski. Mezoregiony fizyczno-geograficzne, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1994,
- Krygowski B., Geografia fizyczna Niziny Wielkopolskiej, Cz. 1 Geomorfologia, PTPN, Wydz. Mat.-Przr., Poznań 1961,
- Lewińska J., Zgud K., Baścik J., Wiatrak W., Klimat obszarów zurbanizowanych, Instytut Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej, Warszawa 1990,
- Przyroda miasta Poznania, Urząd Miasta Poznania Wydział Ochrony Środowiska, Poznań 2009,
- Wśród zwierząt i roślin, pod red. J. Wiesiołkowskiego, Kronika Miasta Poznania, Wydawnictwo Miejskie, Poznań 2002.

Materiały kartograficzne:

- mapa zasadnicza dla obszaru planu w skali 1:1000,
- Mapa glebowo-rolnicza w skali 1:25 000,
- Baza danych glebowych w skali 1:5 000, WODGiK, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego,
- Mapa hydrograficzna w skali 1:50 000, ark. N-33-130-D Poznań, OPGK Poznań,
- Mapa sozologiczna w skali 1:50 000, ark. N-33-130-D Poznań, GEOMAT Sp. z o.o., 2004,
- Mapa Hydrogeologiczna Polski, Główny Użytkowy Poziom Wodonośny, w skali 1:50 000, ark. 471-Poznań, Państwowy Instytut Geologiczny (wersja cyfrowa),
- Mapa Hydrogeologiczna Polski, Pierwszy Poziom Wodonośny, w skali 1:50 000, ark. 471-Poznań, Państwowy Instytut Geologiczny (wersja cyfrowa),
- Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski w skali 1:50 000, ark. 471-Poznań N-33-130-D, Państwowy Instytut Geologiczny, 1990,
- Atlas geologiczno-inżynierski Poznania – Mapy serii geologiczno-inżynierskich na głębokościach 1 m, 2 m, 4 m, 5 m w skali 1:10 000, Mapa gruntów antropogenicznych w skali 1:10 000, Mapa warunków budowlanych na głębokości 2 m p.p.t. w skali 1:10 000, Mapa głębokości do pierwszego zwierciadła wody podziemnej w skali 1:10 000, arkusz Poznań – Stare Miasto N-33-130-D-d-1, Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa, 2013-2017 r.

Akty prawne:

- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1029 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2556),
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 916 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 503),
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne* (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2625),
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 840 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. *Prawo budowlane* (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2351 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 14 września 1996 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2519),
- Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. *w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie* (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1225),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. *w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (Dz. U. z 2014 r., poz. 112, tekst jednolity),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. *w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (Dz. U. z 2007 r., Nr 120, poz. 826) – akt archiwalny,
- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 1 lipca 2021 r. *w sprawie szczegółowego zakresu danych ujętych na strategicznych mapach hałasu, sposobu ich prezentacji i formy ich przekazywania* (Dz. U. z 2021 r., poz. 1325),
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. *w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku* (Dz. U. z 2019 r., poz. 2448),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. *w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt* (Dz. U. z 2022 r. poz. 2380),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. *w sprawie ochrony gatunkowej roślin* (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. *w sprawie ochrony gatunkowej grzybów* (Dz. U. z 2014 r. poz. 1408),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. *w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839, tekst jednolity),
- Uchwała Nr XXIX/561/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 17 grudnia 2012 r. *w sprawie Aktualizacji Programu ochrony powietrza dla stref: Aglomeracja Poznań (strefa Miasto Poznań) w woj. wielkopolskim* (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2013 r., poz. 508) – akt archiwalny,
- Uchwała Nr XXIX/566/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 17 grudnia 2012 r. *w sprawie Programu ochrony powietrza w zakresie benzo-alfa-pirenu dla stref: Aglomeracja Poznańska, Miasto Leszno, strefy gnieźnieńsko-wrzesińskiej oraz strefy pilsko-złotowskiej w woj. wielkopolskim* (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2013 r., poz. 509) – akt archiwalny,
- Uchwała Nr XI/316/15 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 października 2015 r. *w sprawie Programu ochrony powietrza w zakresie pyłu PM₁₀ oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska, którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM₁₀* (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2015 r., poz. 6241) – akt archiwalny,
- Uchwała Nr IX/166/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 24 czerwca 2019 r. *w sprawie określenia „Aktualizacji Programu ochrony powietrza w zakresie pyłu PM₁₀ oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska, którego integralną część stanowi plan działań*

krótkoterminowych w zakresie pyłu PM₁₀” (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2019 r., poz. 6238) – akt archiwalny,

- Uchwała Nr XXI/393/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 13 lipca 2020 r. *w sprawie określenia programu ochrony powietrza dla strefy aglomeracja poznańska* (Dz. Urz. Woj. Wlkp., poz. 5956),
- Uchwała Nr XXXIX/942/17 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 18 grudnia 2017 r. *w sprawie wprowadzenia, na obszarze miasta Poznania, ograniczeń lub zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw* (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2017 r., poz. 8808),
- Uchwała Nr LXIX/1253/VII/2018 Rady Miasta Poznania z dnia 26 czerwca 2018 r. *w sprawie „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Poznania”* (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 4 lipca 2018 r., poz. 5498).

Dokumenty, inne dostępne opracowania:

- Aktualizacja opracowania ekofizjograficznego dla potrzeb Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania, MPU, Poznań 2021 r.,
- Atlas geochemiczny Poznania i okolic, Lis J., Pasieczna A., Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa, 2005,
- Atlas rozmieszczenia płazów na terenie miasta Poznania - narzędzie skutecznej ochrony gatunkowej. Praca zbiorowa, red. Kaczmarski M., Pędziwiatr K., Kaczmarek J. Klub Przyrodników Koło Poznańskie, Poznań 2013, 2014,
- Atlas geologiczno-inżynierski Poznania, zespół pod kierunkiem Musiałewicza M., Przedsiębiorstwo Badań Geofizycznych w Warszawie, PGI GF „Geoprojekt” Sp. z o.o, Warszawa, sierpień 2007,
- *Strategiczna Mapa Hałasu miasta Poznania 2022*, AKUSTIX, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, wrzesień 2022,
- Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu, GIOŚ, <https://www.gios.gov.pl/pl/stan-srodowiska/monitoring-wod>,
- Objaśnienia do arkusza mapy hydrogeologicznej Polski w skali 1:50 000, ark. Poznań (471), Biuro Studiów i Badań Hydrogeologicznych i Geofizycznych „HYDROCONSULT” Sp. z o.o., Warszawa 2000,
- Raport z oceny stanu jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach – stan na rok 2019, PIG, PIB, Warszawa, listopad 2020,
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim, Raport wojewódzki za rok 2021, GIOŚ, Departament Monitoringu Środowiska, Poznań kwiecień 2022,
- Stan środowiska w województwie wielkopolskim, Raport 2020, GIOŚ, Departament Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu, Poznań, 2020,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania, Uchwała Nr LXXII/1137/VI/2014 Rady Miasta Poznania z dnia 23 września 2014 r.,
- Wyniki badań wskaźników geofizycznych organicznych i nieorganicznych – monitoring jakości wód podziemnych, 2019, <http://mjwp.gios.gov.pl/wyniki-badan/wyniki-badan-2019.html>.

Inne źródła:

- wizja terenowa (listopad 2022 r.)
- <http://poznan.wios.gov.pl/>
- <https://www.gios.gov.pl/pl/>
- <http://baza.pgi.gov.pl/>
- <http://epsh.pgi.gov.pl/epsh/>

- <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>
- <http://crfop.gdos.gov.pl>
- <http://mapy.geoportal.gov.pl>
- mapa SIP ZGiKM GEOPOZ
- <https://polska.e-mapa.net/>

Informacje uzyskane z powyższych materiałów oraz obserwacje zebrane podczas wizji terenowej pozwoliły na przedstawienie obecnego sposobu i stanu zagospodarowania obszaru. Pozwoliły również na opracowanie ogólnej charakterystyki środowiska przyrodniczego omawianego obszaru – w podziale na jego poszczególne komponenty, w tym: rzeźbę terenu, budowę geologiczną i warunki podłoża, warunki wodne, szatę roślinną, świat zwierzęcy, gleby, klimat lokalny. Na podstawie powyższych materiałów określono również stan środowiska przyrodniczego w zakresie jakości powietrza, jakości wód i klimatu akustycznego. Ponadto, w prognozie dokonano analizy i oceny ustaleń projektu planu oraz skutków ich realizacji dla środowiska przyrodniczego, z uwzględnieniem wpływu na jego podstawowe elementy.

Prognozę oddziaływania na środowisko sporządzono przy zastosowaniu metody opisowej, polegającej na charakterystyce istniejących zasobów środowiska oraz łączeniu w całość posiadanych informacji o dotychczasowych mechanizmach funkcjonowania środowiska i wskazaniu jakie potencjalne skutki mogą wystąpić w środowisku w wyniku realizacji ustaleń planu. Posłużono się również metodą porównawczą, wykorzystując wiedzę o funkcjonowaniu środowiska jako całości. Skonfrontowano zaproponowane rozwiązania planistyczne z istniejącymi uwarunkowaniami środowiskowymi. Prognozę oddziaływania na środowisko przedstawiono w zakresie, jaki umożliwia obecny stan dostępnej informacji o środowisku oraz stopień szczegółowości ustaleń projektu planu miejscowego. Ze względu na ogólny charakter zapisów planu (nie zawierającego konkretnych rozwiązań realizacyjnych poszczególnych inwestycji, a jedynie przypisującego terenom określone cechy i funkcje) brak tu jest ścisłych informacji o charakterze ilościowym, a prognoza ma charakter jakościowy.

2. CHARAKTERYSTYKA ORAZ STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

2.1. Położenie, użytkowanie i zagospodarowanie terenu

Obszar projektu planu „W rejonie ulic J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” w Poznaniu, o powierzchni ok. 15 ha, położony jest w śródmiejskiej części Poznania, na terenie Jeżyc. Obejmuje on tereny ograniczone: od północy ulicą J. H. Dąbrowskiego (włącznie z jej fragmentem), od wschodu ulicą Polną (włącznie z jej fragmentem), od południa ulicą A. Szamarzewskiego (włącznie z jej fragmentem), od zachodu ulicą S. Przybyszewskiego.

W granicach analizowanego terenu znajduje się przede wszystkim zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, ale również mieszkalno-usługowa i pojedyncze obiekty usługowe (w tym Przedszkole Nr 71 „Pod Topolą” i Przychodnia Lekarza Rodzinnego „Vitamed”). Wewnątrz kwartałów zlokalizowane są garaże i budynki gospodarcze, parkingi oraz tereny zieleni urządzonej. Istniejące budynki mieszkalne mają wysokość od 3 do 6 kondygnacji, natomiast obiekty usługowe od 1 do 2 kondygnacji. Przeważają budynki o dachach stromych.

Znaczną część obszaru projektu planu stanowi zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna zrealizowana w latach 40. w ramach założenia urbanistycznego osiedla Weststadt. Z całego projektu zrealizowano w latach 1941-1945 osiedle w rejonie ul. A. Szamarzewskiego, G. Anonima i J.H. Dąbrowskiego. Przeznaczona była dla osiedlanych w mieście Niemców z innych części Rzeszy, a odbywało się to kosztem wysiedlanych Polaków, np. do baraków na Dębcu i Świerczewie. Łącznie planowano osiedlić w Poznaniu około 90.000 Niemców, a wysiedlić około 100.000 Polaków. Główną osią urbanistyczną założenia pozostaje ul. Szamarzewskiego. Autorem koncepcji Weststadt był Walther Bangert, a projekty architektoniczne poszczególnych budynków stworzył Rudolf Voltenauer. Budowniczym była spółdzielnia Neue Heimat, należąca do Niemieckiego Frontu Pracy.

Całość osiedla reprezentuje formy tradycyjne, charakterystyczne dla architektury III Rzeszy. Fasady są często cofane względem narożników, czy osi ulic, stosowano arkadowe aranżacje lokali handlowych, podcienia, planowano także zbudowanie wieżyczek i użycie detali szachulcowych.

Z osiedla, w myśl koncepcji Bangerta, miała wychodzić szeroka defiladowa aleja, którą miała zostać ulica Bukowska. Aleja przecinająca całe miasto na osi wschód-zachód zaczynałaby się na wielkim placu w obrębie Weststadt, na którym stać miała Sala Zebrań (Festhalle). Byłaby to też główna oś komunikacyjna zespołu, gęsto obudowana pięcio- i sześciokondygnacyjnymi budynkami. Mieszkaniowa koncepcja Weststadt była realizowana według wytycznych nazistowskiego programu opracowanego już dla czasów powojennych. Po opanowaniu Europy w ciągu około dziesięciu lat zbudować miano sześć milionów mieszkań dla pracowników kluczowych resortów wojennych.

Weststadt jest jedną z pierwszych w Poznaniu szerszych koncepcji osiedlowych, nie ograniczonych tylko do grupy kilku bloków lub domów, ale tworzących terytorialny system sublokalny. Zakładano, że przejście z dwóch najdalszych punktów założenia nie zajmie więcej niż 5-7 minut. Weststadt zostało dodatkowo dogęszczone zabudową w latach 50. i 60. XX wieku i na przełomie wieków XX i XXI, nie zawsze z zachowaniem odpowiedniego kontekstu urbanistycznego. Najlepiej wpisane w ten kontekst okazały się budynki sprzed 1956, najgorzej realizacje z początku XXI wieku, tworzące swoistą wyspę *sąsiedztwa w sąsiedztwie*, dezintegrującą całość układu.

Obsługę komunikacyjną terenów znajdujących się w granicach przedmiotowego obszaru zapewniają: ul. J.H. Dąbrowskiego (położona w granicach opracowywanego mpzp), ul. Polna (położona w granicach opracowywanego mpzp), ul. A. Szamarzewskiego (położona w granicach opracowywanego mpzp), ulica S. Przybyszewskiego, a także mniejsze ulice osiedlowe: Galla Anonima, J. Długosza oraz J. Kassyusza. Obszar opracowania obsługiwany jest komunikacją publiczną: tramwajową – w ulicach J.H. Dąbrowskiego i S. Przybyszewskiego oraz autobusową – w ul. S. Przybyszewskiego.

Przez analizowany obszar przebiegają elementy sieci infrastruktury technicznej, obejmujące: magistralę ciepłowniczą (w ul. A. Szamarzewskiego) oraz sieć ciepłowniczą, magistralę wodociągową (w ul. S. Przybyszewskiego), sieć wodociągową, kolektor kanalizacji sanitarnej ogólnospławnej (w ul. Polnej), kolektor deszczowy (w ul. S. Przybyszewskiego i ul. J.H. Dąbrowskiego), sieć kanalizacji deszczowej, sieć gazową, linię kablową SN, sieć telekomunikacyjną oraz stację transformatorową SN/NN.

Otoczenie obszaru planu stanowią:

- od strony północnej – zwarta zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna blokowa z usługami w parterach,
- od strony zachodniej – teren komunikacji (ul. S. Przybyszewskiego) zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna stanowiąca fragment założenia Weststadt, zabudowa blokowa oraz teren zieleni urządzonej – skwer im. Ireny Bobowskiej,
- od strony południowej – zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna stanowiąca fragment założenia Weststadt, a także zabudowa blokowa,
- od strony wschodniej – zwarta zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna – bloki i kamienice z usługami w parterach budynków.

2.2. Rzeźba terenu

Według podziału Polski na jednostki fizycznogeograficzne¹, obszar projektu planu „W rejonie ulic J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” w Poznaniu położony jest w obrębie mikroregionu Równina Poznańska (315.516), w obrębie mezoregionu Pojezierze Poznańskie (315.51), który stanowi część makroregionu Pojezierza Wielkopolskiego (315.5).

Ponieważ rzeźba terenu obszaru opracowania została w znaczący sposób przekształcona przez człowieka obecne rzedne terenu odzwierciedlają wysokości terenu powstałe po naniesieniu na

¹ geoserwis.gdos.gov.pl

rodzime utwory geologiczne gruntów nasypowych. Obecność na całym obszarze projektu planu nasypów o miąższości 0,5-3,0 m potwierdzona została w „Atlasie geologiczno-inżynierskim Poznania”².

Rzędne terenu w obrębie przedmiotowego obszaru wahają się w granicach od 80,65 m n.p.m. (w rejonie zbiegu ulic S. Przybyszewskiego i J.H. Dąbrowskiego) do 86,44 m n.p.m. (w rejonie skrzyżowania ulic S. Przybyszewskiego i A. Szamarzewskiego).

2.3. Budowa geologiczna i warunki gruntowe

W celu charakterystyki budowy geologicznej obszaru projektu mpzp „W rejonie ulic J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” w Poznaniu na potrzeby niniejszej prognozy wykorzystano informacje zawarte w „Atlasie geologiczno-inżynierskim Poznania”³. W opracowaniu tym oceny warunków geologiczno-inżynierskich dokonano na tle budowy geologicznej i warunków hydrogeologicznych, w oparciu o wykonane prace terenowe oraz analizę materiałów archiwalnych z dużego przedziału czasowego, tzn. od roku 1919 do roku 2006. Do oceny wzięto pod uwagę charakterystykę litologiczną, genetyczną, geomorfologiczną oraz właściwości fizyczno-mechaniczne gruntów. Występujące warunki wodne oceniono pod kątem ich wpływu na właściwości gruntów, a więc na budowlaną przydatność terenu. Na podstawie danych powstały między innymi: mapy gruntów na głębokościach: 1 m, 2 m, 4 m, 5 m, 6 m, 8 m, 10 m, oraz mapy warunków budowlanych na głębokości 2 m.

Zgodnie z informacjami przedstawionymi w ww. opracowaniu, na głębokości 1 m p.p.t. cały obszar pokrywają grunty antropogeniczne – nasypy o miąższości 0,5-3,0 m. Na głębokości 2 m p.p.t. przeważającą część obszaru opracowania pokrywają plejstoceny lodowcowe grunty spoiste, związane z występowaniem glin zwałowych zlodowaceń południowopolskich, środkowopolskich i północnopolskich. Litologicznie są to głównie gliny piaszczyste i gliny piaszczyste zwięzłe oraz gliny i piaski gliniaste o barwie brązowej, szarej lub żółtej, lokalnie z dużą ilością otoczków, często o znacznych rozmiarach. Grunty te charakteryzują się średniokorzystnymi właściwościami fizycznymi i mechanicznymi na potrzeby posadowienia obiektów budowlanych. W północno-zachodniej części obszaru opracowania, w rejonie skrzyżowania ulic S. Przybyszewskiego i G. Anonima, na niewielkim fragmencie na stropie gruntów rodzimych występują nasypy niebudowlane, reprezentowane najczęściej przez osady piaszczyste wymieszane z żużlem, gruzem, kamieniami i częściami organicznymi, oraz rzadziej grunty spoiste takie jak gliny pylaste, piaszczyste lub piaski gliniaste. Grunty te charakteryzują się małokorzystnymi właściwościami fizycznymi i mechanicznymi na potrzeby posadowienia obiektów budowlanych. Nasypy niebudowlane występują również w rejonie skrzyżowania ulic J.H. Dąbrowskiego i J. Długosza. Plejstoceny lodowcowe grunty spoiste w postaci glin zwałowych zdecydowanie dominują w budowie geologicznej obszaru opracowania również na głębokości 4 m p.p.t., gdzie jedynie punktowo w kilku lokalizacjach towarzyszą im plejstoceny wodnolodowcowe grunty niespoiste, będące efektem wystąpienia osadów z martwego lodu. Grunty te stanowią dobre podłoże do posadowienia zabudowy, a ich udział zwiększa się znacząco wraz ze wzrostem głębokości, i na 10 m p.p.t. pokrywają już praktycznie cały obszar projektu planu.

2.4. Zasoby naturalne

Na obszarze objętym granicami projektu mpzp „W rejonie ulic J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” w Poznaniu nie stwierdzono występowania zasobów naturalnych w postaci: udokumentowanych złóż kopalin⁴, czy udokumentowanych głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP)⁵. Nie występują tu również grunty leśne⁶.

² Atlas geologiczno-inżynierski Poznania, Przedsiębiorstwo Badań Geofizycznych w Warszawie, Przedsiębiorstwo Geodezyjno i Geologiczno-Fizjograficzne, Warszawa, sierpień 2007 r. (aktualizacja 2013-2017), mapy geologiczno-inżynierskie 1:10 000, Atlas Poznania – arkusz Poznań – Stare Miasto N-33-130-D-d-1

³ j.w.

⁴ <http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web/pages/index.jsf?conversationContext=7>

⁵ <https://geolog.pgi.gov.pl/>

⁶ <https://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/mapy>

2.5. Gleby

Obszar objęty projektem planu „W rejonie ulic J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” w Poznaniu jest terenem całkowicie zurbanizowanym, na którym występują grunty zurbanizowane (Tz)⁷, pozbawione naturalnej warstwy gleby.

Negatywny wpływ na właściwości fizyczne i chemiczne gleb na terenach silnie zurbanizowanych (terenach komunikacyjnych oraz zabudowanych dużymi obiektami kubaturowymi z kondygnacjami podziemnymi) następuje głównie w wyniku uszczelnienia powierzchni oraz zastosowania materiałów budowlanych wpływających na naturalną przepuszczalność gruntów. W celu uzyskania odpowiednich właściwości gruntu przeznaczonego pod inwestycje, dokonuje się przemieszczenia dużych mas ziemnych, utwardzenia oraz wzbogacenia podłoża o materiały mineralne, takie jak np. piasek, żwir, cement. Zabiegi te powodują wzrost przepuszczalności i przyspieszenie tempa infiltracji w głąb profilu glebowego, co w istotny sposób wpływa na przyspieszenie tempa migracji zanieczyszczeń do wód gruntowych. Całkowite uszczelnienie powierzchni oraz wszystkie wymienione wcześniej czynniki powodują zniszczenie naturalnych właściwości gleb. Gleby antropogeniczne, poza występowaniem zanieczyszczeń fizycznych (żwir, gruz i podobne materiały wykorzystywane przy inwestycjach budowlanych), wykazują również obecność zanieczyszczeń chemicznych, takich jak metale ciężkie (ołów i kadm) oraz węglowodory wielopierścieniowe. Ich obecność w glebie spowodowana jest głównie emisją zanieczyszczeń z ruchu komunikacyjnego i kumulowaniem się tych substancji w warstwach gleby w bezpośrednim sąsiedztwie szlaków komunikacyjnych.

Zgodnie z „Atlasem geochemicznym Poznania i okolic”⁸, gleby w obrębie projektu mpzp charakteryzują się odczynem alkalicznym (pH 7,4–9,3).

2.6. Warunki wodne

Obszar projektu planu „W rejonie ulic J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” w Poznaniu położony jest w dorzeczu rzeki Odry, w regionie wodnym rzeki Warty, w obrębie jednolitej części wód powierzchniowych JCWP Bogdanka (PLRW60001718578) oraz w zasięgu jednolitej części wód podziemnych JCWPd nr 60 (PLGW600060).

W granicach analizowanego projektu planu nie występują wody powierzchniowe.

Zgodnie z informacjami przedstawionymi na Mapie hydrogeologicznej⁹, cały obszar opracowania należy do wydzielonej w piętrze czwartorzędowym jednostki 5aQII/Tr. Poziomem użytkowym tej jednostki jest, znajdujący się na głębokości od 5 do 15m poziom międzyglinowy górny (zbudowany z piasków i żwirów fluwioglacjalnych) o miąższości od 2 do 10 metrów. Zasilanie tego poziomu zachodzi w wyniku przesączania się wód z wyżej leżącego poziomu wodonośnego lub poprzez infiltrację opadów przez nakład gliniasty. Obszar w granicach tej jednostki zaliczany jest do obszarów o wysokim stopniu zagrożenia wód podziemnych (czas potencjalnej migracji zanieczyszczeń wynosi do 25 lat) głównych użytkowych poziomów wodonośnych¹⁰. Poziom ten charakteryzuje się obecnością ognisk zanieczyszczeń. Jakość wód pochodzących z głównych użytkowych poziomów wodonośnych jest średnia, a woda wymaga prostego uzdatniania.

Powołując się na informacje zawarte w „Atlasie geologiczno-inżynierskim Poznania”, pierwsze zwierciadło wód podziemnych w granicach przedmiotowego projektu planu występuje na głębokości 5-10 m p.p.t.¹¹.

⁷ Mapa glebowo-rolnicza

⁸ Lis J., Pasieczna A., PiG Warszawa 2005

⁹ Mapa Hydrogeologiczna Polski, Pierwszy Poziom Wodonośny, w skali 1:50 000, ark. 471-Poznań, Państwowy Instytut Geologiczny, (wersja cyfrowa),

¹⁰ Mapa Hydrograficzna Polski w skali 1: 50 000 Poznań 90471), Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa, 2000

¹¹ Atlas geologiczno-inżynierski Poznania, Przedsiębiorstwo Badań Geofizycznych w Warszawie, Przedsiębiorstwo Geodezyjno i Geologiczno-Fizjograficzne, Warszawa, sierpień 2007 r. (aktualizacja 2013-2017), mapa głębokości do pierwszego zwierciadła wody podziemnej 1:10 000, Atlas Poznania – arkusz N-33-130-D-d-1

W granicach obszaru opracowania nie występują studnie ujmujące wody podziemne, dla których zostały określone strefy ochronne ujęcia wód podziemnych.

Cały analizowany obszar znajduje się poza zasięgiem Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP).

2.7. Szata roślinna i świat zwierzęcy

Na całym obszarze projektu mpzp „W rejonie ulic J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” w Poznaniu szata roślinna została ukształtowana przez człowieka. Kształtowanie zieleni przebiegało stopniowo wraz z zabudowywaniem terenów przez poszczególnych jej właścicieli.

Kamienicom i budynkom istniejącym we wschodniej części obszaru opracowania – tworzącym pierzeje zabudowy ulic: J. H. Dąbrowskiego i ul. Polnej – obecnie towarzyszy zieleń rosnąca w podwórzach rozwijająca się najczęściej spontanicznie na powierzchniach gruntu nie zniszczonych przez parkujące pojazdy a ulokowanych zwykle skrajnie przy budynkach i granicach sąsiednich nieruchomości. Szata roślinna poszczególnych nieruchomości często jest odseparowana pełnymi ogrodzeniami lub budynkami gospodarczymi i garażami. Charakterystyczny dla szaty roślinnej tych podwórek jest skład gatunkowy, w którym dominują gatunki drzew i krzewów rozprzestrzenianych przez wiatr czy też ptaki – w tym gatunki takie, jak: klon jesionolistny (*Acer negundo*), topola czarna (*Pinus nigra*), wierzbę (*Salix sp.*), bożodrzew gruczołkowaty (*Ailanthus altissima*), ałycza (*Prunus cerasifera*) a spośród krzewów np. bez czarny (*Sambucus nigra*). Wśród roślin zielnych najczęściej występują pospolite rośliny ruderalne. Na paru podwórzach zachowały się pojedyncze, stare i schorwane drzewa owocowe – głównie jabłonie (*Malus sp.*) i grusze (*Pyrus sp.*). We wschodniej części obszaru opracowania znajdują się również pojedyncze posesje z wyraźnie wydzielonymi powierzchniami zieleni urządzonej, składającymi się z trawiastych powierzchni obsadzonych krzewami lub też pojedynczymi drzewami.

Między budynkami we wschodniej części obszaru opracowania i zespołami zabudowy po zachodniej stronie funkcjonują obiekty usług publicznych tj. Przedszkole nr. 71 „Pod Topolą” i Przychodnia Lekarza Rodzinnego „Vitamed”. Są one typowymi terenami usługowymi, których zieleni podporządkowana została charakterowi danej funkcji usługowej.

Na terenie Przedszkola nr. 71 „Pod Topolą” poza „tytułowym”, okazałym egzemplarzem topoli włoskiej (*Populus nigra* var. *‘Italica’*) rosnącym na zieleńcu przy wejściu od ul. G. Anonima przy wszystkich pozostałych ogrodzeniach rosną liczne drzewa i krzewy osłaniające przedszkole od sąsiedniej zabudowy. Na zieleńcu przed frontem budynku obok ww. topoli rosną: jarząby (*Sorbus sp.*), lipy (*Tilia sp.*), brzozy (*Betula sp.*), ozdobne śliwy (*Prunus sp.*), sosny (*Pinus sp.*), świerki (*Picea pungens* f. *glauca*), jodła (*Abies sp.*) i tuje (*Thuja sp.*). Drzewa są otoczone trawnikami, które przy chodnikach są opasane formowanymi żywopłotami. Od dziedzińca istnieje duży trawiasty teren z placem zabaw. Plac ocieniają drzewa zachowane z czasów powstawania budynków przedszkolnych. Wśród drzew wyróżniają się: lipy (*Tilia sp.*), kasztanowce białe (*Aesculus hippocastanum*), jesiony (*Fraxinus sp.*) i klony jesionolistne (*Acer negundo*). Drzewa te są jednocześnie najstarszymi egzemplarzami o wysokiej wartości¹², które należy chronić m. in. poprzez pozostawienie w ich otoczeniu powierzchni przesiąkalnych.

Na terenie Przychodni Lekarza Rodzinnego „Vitamed” od frontu rosną dojrzałe nasadzenia głównie drzew iglastych – takich, jak: jodła jednobarna (*Abies concolor*), cyprysik groszkowy (*Chamaecyparis pisifera*), modrzew (*Larix sp.*) i cisy (*Taxus sp.*) oraz naturalne żywopłoty z: forsycji, (*Forsythia sp.*), jaśminowca (*Philadelphus sp.*), tamaryszku (*Tamarix sp.*) i ognika (*Pyracantha sp.*). Za budynkiem przychodni pośród różnogatunkowych nasadzeń dokonywanych współcześnie i na przestrzeni minionych dekad, rosną też drzewa sadzone w początkach zabudowywania terenu. Wśród najstarszych drzew wysoką wartość¹³ prezentują egzemplarze: klonu pospolitego (*Acer platanoides*),

¹² Zgodnie z Zarządzeniem Nr 399/20222/P Prezydenta Miasta Poznania z dnia 17.05.2022 r. w sprawie ochrony drzew i rozwoju terenów zieleni Poznania poprzez przyjęcie standardów ochrony drzew

¹³ Zgodnie z Zarządzeniem Nr 399/20222/P Prezydenta Miasta Poznania z dnia 17.05.2022 r. w sprawie ochrony drzew i rozwoju terenów zieleni Poznania poprzez przyjęcie standardów ochrony drzew

klonu srebrzystego (*Acer saccharinum*) i wierzby płaczącej (*Salix × sepulcralis* 'Chrysocoma'). Opisana zieleń jest w dobrej kondycji zdrowotnej dzięki czemu skutecznie osłania budynki przychodni od strony zabudowy mieszkaniowej. Zieleń tą należy chronić podobnie jak to wskazano powyżej tj. poprzez pozostawienie w otoczeniu zadrzewień możliwie największych powierzchni przesiąkalnych.

Zabudowywanie zachodniej część obszaru opracowania wraz z urządzeniem zieleni przebiegało w sposób bardziej planowy. Zespoły budynków wielorodzinnych osiedla w rejonie ul. A. Szamarzewskiego, G. Anonima i J. H. Dąbrowskiego (stanowiącego część założenia urbanistycznego osiedla Weststadt z lat 40-tych) ułożone są w kwartały zabudowy i posiadają zieleń urządzonej z planowo wykonanymi nasadzeniami drzew przyulicznych wraz z kompozycjami zieleni urządzonej na podwórzach we wnętrzu zabudowy. W składzie szaty roślinnej zwłaszcza zieleni wysokiej można wyróżnić egzemplarze drzew pochodzące z czasów kiedy powstawało osiedle, egzemplarze które sadzono w minionych dekadach kiedy stopniowo uzupełniano nasadzenia oraz młode drzewka posadzone wokół nowej zabudowy, zabudowy poddanej renowacji jak też przy wyremontowanych ulicach. W zachodniej części obszaru tereny zieleni urządzonej są otwarte i tylko sporadycznie dzielone ażurowymi ogrodzeniami. Zieleń pośród tej zabudowy zachowała wzajemną łączność przestrzenną i kompozycyjną. We wnętrzach między budynkami wielorodzinnymi zieleń wysoka towarzyszy najczęściej obiektom technicznym, garażom, placom zabaw lub miejscom do codziennego południowego wypoczynku i jest podporządkowana tym funkcjom. Skład gatunkowy jest raczej ograniczony i tworzą go głównie drzewa i krzewy wymagające sporadycznej pielęgnacji. W ich otoczeniu zaprowadzone są duże powierzchnie trawiaste. Często można napotkać formowane lub naturalne żywopłoty oraz sporadycznie pojedyncze kwietniki i rabaty. Wśród zieleni wysokiej przeważają drzewa liściaste takich gatunków, jak: lipa (*Tilia sp.*), klon (*Acer sp.*), jesion (*Fraxinus sp.*), mniej liczne są drzewa topoli (*Populus sp.*) – w tym topoli włoskiej (*Populus nigra* var. 'Italica'), wierzby (*Salix sp.*), robinii akacjowej (*Robinia pseudoaccacia*), brzozy (*Betula sp.*), jarząba (*Sorbus sp.*), dębu (*Quercus sp.*). Pośród zadrzewień występują również pojedyncze lub sadzone w grupach egzemplarze drzew iglastych takich gatunków, jak: żywotnik zachodni (*Thuja occidentalis*), świerk srebrzysty (*Picea pungens* f. *glauca*), jodła (*Abies sp.*), sosna (*Pinus sp.*).

Elementem spajającym poszczególne kwartały zabudowy zarówno w obszarze opracowania jak też z zabudową w otoczeniu projektu planu są założenia zieleni przyulicznej i przedogródki.

Jednym z najstarszych założeń tego typu są przedogródki ulokowane wzdłuż ulicy J. H. Dąbrowskiego przed frontem budynku wielorodzinnego o numerach od 116 do 124 – modne w czasach gdy powstawał ten budynek. Przedogródki na Jeźcach składały się początkowo z kwietników, a w późniejszych czasach z trawników obsadzanych (po obwodzie, przy chodnikach) formowanymi żywopłotami oraz z drzew akcentujących wejścia do budynku. Zwykle drzewa te były niskie, charakteryzowały się efektownym kwitnieniem lub ulistnieniem i regularną koroną. Drzewa te były często sadzone symetrycznie po obu stronach każdego z wejść do budynku.

Zieleń widoczna obecnie przed budynkiem wielorodzinnym o numerach od 116 do 124, o której ochronę wnioskował Miejski Konserwator Zabytków, swoim wyglądem bardzo odbiega od wyżej opisanych pierwotnych założeń. Wyraźnie widoczne są wieloletnie zaniedbania pielęgnacyjne drzew pozostałych z pierwotnego założenia tj. głogów pośrednich odm. Paul's Skarlet. Niektóre z głogów zostały wycięte poniżej miejsca szczepienia (nieco powyżej szyjki korzeniowej). Na skutek tego pozostały tylko pnie głogu będącego „podkładką” dla ww. szlachetnej, ozdobnej odmiany. Drzewo rozwijające się z podkładki posiada inne cechy morfologiczne i znacząco różni się od szczepionych egzemplarzy drzew z koroną tworzoną przez odmianę Paul's Skarlet. W pełni zachowane egzemplarze drzew mierzone na wysokości 130cm (np. przy wejściu nr 116) osiągnęły obwody ok. 100 cm wymagane dla drzew pomnikowych tego gatunku¹⁴, jednak długoletni brak regularnych cięć sanitarnych i formujących spowodował asymetryczność koron, ich nieregularne zagęszczenie, pogorszenie kondycji zdrowotnej jak również zaburzenie statyki. Niebezpieczne pochylenie drzew

¹⁴ rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 4 grudnia 2017 r. w sprawie kryteriów uznawania tworów przyrody żywej i nieożywionej za pomniki przyrody (Dz. U. poz. 2300)

pgłębia też osuwająca się skarpa na której posadzono drzewa. Dlatego też w skrajnym przypadku może zaistnieć potrzeba usunięcia niektórych z tych drzew.

W opisanych przedogródkach widoczny jest też brak części żywopłotów. Widoczna jest również dowolność w doborze gatunkowym drzew i krzewów użytych do późniejszych nasadzeń [gatunki takie, jak: bzy lilaki (*Syringa sp.*), żywotnik (*Thuja sp.*), jabłoń (*Malus sp.*), klon jawor (*Acer pseudoplatanus*), jałowiec (*Juniperus sp.*), wierzba (*Salix sp.*), sosny czarne (*Pinus nigra*)], jak i dowolność wyboru miejsca ich sadzenia powodująca miejscami silne zagęszczenie i zamieranie fragmentów roślin.

Opisane przedogródki całkowicie utraciły swoje estetyczne i historyczne walory kompozycyjne. Jednak na tle uszczelnionych nawierzchni ulicy J.H. Dąbrowskiego przedogródki te nadal pozostają wartościowym i jednym z niewielu składników zieleni przy tej ulicy.

Co do zieleni przyulicznej, w której skład wchodzi drzewa rosnące na poboczach i zielen przedogródków obejmującej ulicę: G. Anonima, J. Kassysza i J. Długosza, w skali obszaru opracowania zielen ta stanowi jeden z elementów spajających zespół budynków wielorodzinnych wewnątrz historycznego założenia osiedla Weststadt. Nadto wraz z zielenią ulic: J. H. Dąbrowskiego, St. Przybyszewskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej, należących do podstawowego układu komunikacyjnego Jeżyc, spaja obszar opracowania z pozostałą zabudową Jeżyc i w szerszej skali tworzy istotny element całego systemu zieleni miejskiej Poznania.

Ulice objęte obszarem opracowania były obsadzone drzewami w różnym okresie czasu. Najstarsze egzemplarze drzew przyulicznych zachowały się w ulicach ul. J. Kassysza – i są to robinie akacjowe (*Robinia pseudoaccacia*) oraz A. Szamarzewskiego – i są to klony jawory (*Acer pseudoplatanus*), a przy narożniku z ul. J. Długosza są to topole włoskie (*Populus nigra var. 'Italica'*). W ostatnich latach uzupełniono ul. J. Kassysza drzewami robinii akacjowej. Ulicę A. Szamarzewskiego uzupełniono klonami pospolitymi (*Acer platanoides*) i najmłodszymi nasadzeniami klonów polnych (*Acer campestre*). Jednymi ze starszych nasadzeń są również klony kuliste (*Acer platanoides v. „Globosum”*) i kilka klonów pospolitych o odtworzonym naturalnym pokroju rosnące przy ul. G. Anonima.

Przy ul. St. Przybyszewskiego, najstarszym drzewem jest klon jawor (*Acer pseudoplatanus*) rosnący w przedogródku przy wejściu nr 19. Pozostałe drzewa rosnące w szerokich przedogródkach to młode lub też dojrzałe egzemplarze różnych gatunków drzew liściastych. Te szerokie przedogródki z drzewami otoczone są formowanymi żywopłotami. Również na tej ulicy wzdłuż chodnika na wąskich, trawiastych przedogródkach posadzono młode żywopłoty z krzewów ognika (*Pyracantha sp.*).

Młode nasadzenia wykonano w ostatnich latach przy ulicach: J. Długosza – i są to m.in. leszczyny tureckie (*Corylus colurna*) oraz przy ul. Polnej – i są to graby pospolite (*Carpinus betulus*).

Ze względu na wysoce antropogeniczne przekształcenia środowiska analizowanego obszaru nie stwierdzono w jego zasięgu występowania roślin chronionych. Mimo iż w obszarze opracowania występują – jak na warunki miejskie – stare i okazałe drzewa, to jednak żadne z nich nie jest tak wyjątkowe by pretendować do ochrony pomnikowej. Jednocześnie należy podkreślić, że zielen analizowanego obszaru w zasięgu osiedla domów wielorodzinnych Weststadt nosi walor historyczno-krajobrazowy wyróżniający to osiedle na tle zabudowy Jeżyc i przemawiający za dalszym utrzymaniem jego charakteru wynikającego z dużego udziału powierzchni z zielenią urządzoną.

Środowisko miejskie, które w sposób istotny odbiega od warunków naturalnych, jest miejscem życia gatunków zwierząt, które potrafiły się przystosować do życia na terenach silnie zurbanizowanych lub które od dawna towarzyszą siedzibom ludzkim. Naturalnymi siedliskami przedstawicieli fauny miast są tereny zielone tworzące w Poznaniu tzw. klony zieleni, jednakże zwierzęta coraz częściej przystosowują się do życia w warunkach nawet najbardziej ściślej zabudowy miejskiej.

W granicach analizowanego terenu oraz w jego najbliższym otoczeniu stwierdzono obecność kilku gatunków ptaków, które przystosowały się do przebywania w centrum miasta. Należą do nich dość pospolite gołębie miejskie (*Columba livia urbana*), wróble (*Passer domesticus*), sierpówki (*Streptopelia decaocto*) oraz sroki (*Pica pica*).

Atlasie rozmieszczenia płazów na terenie miasta Poznania¹⁵ wynika, iż tereny objęte granicami projektu mpzp „W rejonie ulic J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” w Poznaniu pozostają w zasięgu migracji rodzimych gatunków płazów tj. żab zielonych (*Rana esculenta complex*), żaby trawnej (*Rana temporaria*), oraz ropuchy szarej (*Bufo bufo*). Na obszarze opracowania możliwe jest również pojawianie się przedstawicieli krajowych gatunków gadów, jednakże ich obecność nie została potwierdzona w sposób jednoznaczny na podstawie obserwacji dokonanych w trakcie przeprowadzonej wizji terenowej, jak również w wyniku analizy źródeł literaturowych.

Do większych przedstawicieli fauny występującej w granicach opracowania należy szczur wędrowny (*Rattus norvegicus*) i mysz domowa (*Mus musculus*). Ssaki te doskonale przystosowały się do życia w warunkach wielkiego miasta (szczególnie w obrębie starej zabudowy), zamieszkując piwnice, kanały, strychy oraz żywiąc się głównie resztkami wyrzucanymi przez ludzi.

Wśród zwierząt zamieszkujących obszar śródmieścia występuje także wiele gatunków drobnych bezkręgowców, które znalazły sprzyjające warunki do życia w obrębie siedzib ludzkich.

2.8. Klimat lokalny

Według regionalizacji klimatycznej (Woś 1994) obszar objęty granicami planu, podobnie jak obszar całego Poznania, należy do Regionu Środkowowielkopolskiego.

Przeważającymi wiatrami w Poznaniu są wiatry z kierunku zachodniego, jednak ze względu na występowanie dość dużego akwenu wodnego i leśnego w części północnozachodniej miasta dominującym kierunkiem wiatru w tej części w 2018 roku był kierunek wschodni. Najrzadziej wiało z kierunków północnego i południowego. W 2018 r. dominowały wiatry, których średnia roczna prędkość wahała się od 3,1 do 5,1 m/s. Według rozkładu średnich miesięcznych prędkości wiatru w mieście, w 2018 r. najwyższe prędkości występowały w styczniu – 5,0 m/s, zaś najniższe w okresie letnim (sierpień – 3,1 m/s). Cisze i wiatry do 1,5 m/s występowały przez około 6,4% czasu w roku w całej strefie.

W strefie aglomeracja poznańska przeważają wpływy mas powietrza polarnomorskiego, napływającego z Oceanu Atlantyckiego. Znacznie mniejsze znaczenie mają masy powietrza polarno-kontynentalnego oraz zwrotnikowego. W 2018 r. najniższą średnią miesięczną temperaturę zanotowano w lutym (-3,2°C), a najwyższą w sierpniu (20,7°C). Średnia roczna temperatura w całej strefie wynosiła 9,7°C, natomiast średnia roczna amplituda – 23,9°C.

Roczna suma opadów w rejonie Poznania wynosi około 500 mm. Najwyższe w ciągu 2018 roku były opady letnie (lipiec 88,1 mm). Najniższe opady wystąpiły w lutym (7,5 mm). Średnia miesięczna opadu w 2018 r. wyniosła 39,7 mm.

Poziom średniej miesięcznej wilgotności względnej powietrza na obszarze strefy aglomeracja poznańska w 2018 roku wyniósł 74%. Najbardziej wilgotnymi miesiącami były miesiące zimowe (styczeń, listopad i grudzień, odpowiednio 86, 84 i 90%), najmniejszą wilgotność zanotowano w sierpniu 61%.

Okres wegetacyjny w rejonie miasta Poznania należy do najdłuższych w kraju i wynosi 220 dni.

Lokalne stosunki klimatyczne kształtowane są także na skutek oddziaływania czynników będących efektem działalności człowieka. Położenie analizowanego obszaru w obrębie śródmieścia, charakteryzującego się występowaniem zwartej, intensywnej zabudowy, skutkuje niedoborem wilgoci, tlenu, utrudnieniami w przewietrzaniu terenu oraz rozpraszaniu zanieczyszczeń powietrza. Ponadto, zabudowa śródmiejska, ze względu na swoją specyfikę, charakteryzuje się zwiększoną emisją sztucznie wytwarzanego ciepła, pochodzącego ze spalania surowców energetycznych. Efektem tego jest znaczne stężenie zanieczyszczeń powietrza w rejonie śródmieścia.

Czynniki takie jak specyficzna struktura zabudowy w centrum miasta (gęsta zabudowa śródmiejska), cechy fizyczne terenu, warunki meteorologiczne (przewaga wiatrów słabych) oraz poziom stężeń zanieczyszczeń powietrza, wpływają na powstawanie zjawiska nazywanego „miejską

¹⁵ Kaczmarek M., Kaczmarek J., Pędziwiatr K., Jakubowska A., Konieczna P., Piasecka M., Atlas rozmieszczenia płazów na terenie miasta Poznania – narzędzie skutecznej ochrony gatunkowej – etap II, Klub Przyrodników Koło Poznańskie, Poznań 2014

wyspą ciepła”. Zjawisko miejskiej wyspy ciepła (UHI – *urban heat island*) polega na występowaniu wzrostu temperatury w przyziemnej warstwie atmosfery w obrębie terenów śródmiejskich w stosunku do terenów leżących na peryferiach miasta. Największe różnice temperatur między terenami miejskimi, a podmiejskimi obserwowane są podczas pogodnych, bezchmurnych nocy. Na terenie polskich miast natężenie miejskiej wyspy ciepła osiąga wartość 5-8°C, jednakże jej maksymalne wartości mogą być znacznie wyższe (skrajnie do 12°C¹⁶).

2.9. Jakość powietrza atmosferycznego

W obszarze projektu mpzp „W rejonie ulic J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” w Poznaniu jako główne źródło emisji zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego wskazać należy ciągi komunikacyjne, stanowiące liniowe źródła zanieczyszczeń, w tym szczególnie położoną tuż poza granicą opracowania ulicę S. Przybyszewskiego oraz biegnącą przez jego obszar ulicę J.H. Dąbrowskiego, a więc drogi publiczne o dużym natężeniu ruchu.

Ruch samochodowy powoduje emisję do atmosfery szeregu zanieczyszczeń gazowych, powstających podczas spalania paliw płynnych w silnikach poruszających się pojazdów, w tym m.in. węglowodorów aromatycznych, SO₂, NO₂, CO oraz substancji pyłowych, powstających w wyniku ścierania nawierzchni jezdni i opon pojazdów. Poziom emisji zanieczyszczeń zależy w głównej mierze od czynników takich jak natężenie ruchu kołowego, jak i jego specyfiki.

Jak już wspomniano w niniejszej prognozie, w granicach analizowanego terenu znajduje się przede wszystkim zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna ogrzewana z miejskiej sieci ciepłej, ale również zabudowa mieszkalno-usługowa i pojedyncze obiekty usługowe (w tym przedszkole i przychodnia lekarska), która może korzystać z indywidualnych instalacji grzewczych. Zdecydowanie większy wpływ na kształtowanie lokalnej jakości powietrza atmosferycznego obszaru opracowania mają indywidualne instalacje grzewcze użytkowanych w obrębie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (kamienice) zlokalizowanej w bezpośrednim otoczeniu obszaru projektu planu. Wykorzystywanie instalacji grzewczych na paliwa stałe, charakteryzujące się wysokimi wskaźnikami emisji, powodować może istotne pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego szczególnie w okresie jesiennym i zimowym (okres grzewczy).

Indywidualne instalacje grzewcze budynków, w zależności od rodzaju stosowanego paliwa (paliwa stałe, gazowe, płynne), generują różne ilości zanieczyszczeń gazowych i pyłowych, obejmujących m.in. tlenki siarki (głównie SO₂), tlenki azotu (NO_x), dwutlenek węgla (CO₂) oraz pyły o różnicowanym składzie frakcyjnym (w tym pył PM₁₀ i pył PM_{2,5}).

Ze względu na brak punktów pomiarowych, zlokalizowanych w granicach projektu mpzp, analizę jakości powietrza atmosferycznego przeprowadzono na podstawie wykonywanej przez GIOŚ (Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu) rocznej oceny jakości powietrza dla poszczególnych stref, wyznaczonych w oparciu o ustawę Prawo ochrony środowiska. Teren będący przedmiotem niniejszego opracowania znajduje się w granicach strefy aglomeracja poznańska¹⁷.

Sporządzona za 2021 r. ocena jakości powietrza pod kątem ochrony zdrowia została wykonana odrębnie dla 12 zanieczyszczeń: dwutlenku siarki (SO₂), dwutlenku azotu (NO₂), benzenu (C₆H₆), tlenku węgla (CO), ozonu (O₃), pyłu zawieszonego PM₁₀ i zanieczyszczeń oznaczanych w pyłe PM₁₀: ołowiu (Pb), arsenu (As), kadmu (Cd), niklu (Ni) i benzo(α)pirenu (BaP), oraz pyłu zawieszonego PM_{2,5}. Jej wyniki prezentuje poniższa tabela.

¹⁶ Miejska wyspa ciepła. Podstawy energetyczne, studia eksperymentalne, modele numeryczne i statystyczne. Fortuniak K., Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2003

¹⁷ Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2021, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, Poznań, kwiecień 2022r.

Tabela 1. Klasyfikacja strefy aglomeracja poznańska za rok 2021 z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia

Nazwa strefy	Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji											
	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	PM10	Pb (PM10)	As (PM10)	Cd (PM10)	Ni (PM10)	BaP (PM10)	PM2.5
aglomeracja poznańska	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim Raport wojewódzki za rok 2021, GIOŚ, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu, Poznań, kwiecień 2022 r.

Dla poziomu dopuszczalnego dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, benzenu, tlenku węgla, pyłu zawieszonego PM10, ołowiu oraz poziomu docelowego ozonu, arsenu, kadmu, niklu strefę aglomeracja poznańska zaliczono do klasy A. W przypadku pyłu PM2.5 strefę aglomeracja poznańska zaliczono również do klasy A. W roku 2021 stwierdzono natomiast przekroczenia poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu – strefę zaliczono do klasy C.

Obszar analizowanego projektu mpzp znajduje się w zasięgu obszarów przekroczeń na terenie strefy aglomeracja poznańska wyznaczonych w 2021 r. dla B(a)P.

Ze względu na występowanie w aglomeracji poznańskiej przekroczeń dopuszczalnych poziomów pyłu PM10 oraz benzo(α)pirenu konieczne było podjęcie działań, których realizacja doprowadziłaby do zmniejszenia emisji wspomnianych zanieczyszczeń do poziomów pozwalających na dotrzymanie obowiązujących standardów jakości powietrza atmosferycznego.

W latach ubiegłych, zgodnie z wymogami ustawowymi, opracowano programy naprawcze, wskazujące cele i działania jakie muszą zostać podjęte w celu przywrócenia standardów jakości powietrza, w tym:

- Program ochrony powietrza dla strefy – aglomeracja Poznań z dnia 31 grudnia 2007 r.¹⁸,
- Aktualizację Programu ochrony powietrza dla strefy: Aglomeracja Poznań (strefa Miasto Poznań) w woj. Wielkopolskim z dnia 17 grudnia 2012 r.¹⁹,
- Program ochrony powietrza w zakresie benzo-alfa-pirenu dla stref: Aglomeracja Poznańska, Miasto Leszno, strefy gnieźnieńsko-wrzesińskiej oraz strefy pilsko-złotowskiej w woj. Wielkopolskim z dnia 17 grudnia 2012 r.²⁰,
- Program ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10 oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska, którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM10 z dnia 26 października 2015 r.²¹,
- Aktualizację Programu ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10 oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska, którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM10 z dnia 24 czerwca 2019 r.²².

Obecnie dla strefy aglomeracja poznańska obowiązuje „Program Ochrony Powietrza dla strefy aglomeracja poznańska”, zatwierdzony uchwałą Nr XXI/393/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 13 lipca 2020 r.²³, opracowany z uwagi na stwierdzone przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu. Jego integralną część stanowi Plan Działań Krótkoterminowych (kod Programu PL3001PM10dBaPa_2018).

Podobnie jak w przypadku poprzednich dokumentów, Program ten określa szereg koniecznych do podjęcia działań, których zastosowanie jest niezbędne dla przywrócenia standardów jakości powietrza w zakresie stężeń pyłu zawieszonego PM10 oraz B(a)P. Wśród nich wskazuje działania naprawcze związane z wprowadzaniem do mpzp odpowiednich zapisów, umożliwiających ograniczenie emisji pyłu zawieszonego PM10 oraz B(a)P, w zakresie m.in.:

¹⁸ Rozporządzenie Wojewody Wielkopolskiego Nr 39/07 z dnia 31 grudnia 2007 r., akt archiwalny

¹⁹ Uchwała Nr XXIX/561/12 z dnia 17 grudnia 2012 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2013 r., poz. 508, akt archiwalny)

²⁰ Uchwała Nr XXIX/566/12 z dnia 17 grudnia 2012 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2013 r., poz. 509, akt archiwalny)

²¹ Uchwała Nr XI/316/15 z dnia 26 października 2015 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2015 r., poz. 6241, akt archiwalny)

²² Uchwała Nr IX/166/19 z dnia 24 czerwca 2019 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 01.07.2019 r., poz. 6238, akt archiwalny)

²³ Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 20.07.2020 r., poz. 5956

- układu zabudowy zapewniającego przewietrzanie miasta,
- wprowadzania zieleni izolacyjnej, w tym zieleni wzdłuż ciągów komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu,
- zachowania ciągłości korytarzy ekologicznych,
- kształtowania zabudowy w sposób umożliwiający swobodny przepływ mas powietrza,
- stosowania odpowiednich wskaźników powierzchni biologicznie czynnej towarzyszącej zabudowie,
- tworzenia publicznych terenów zieleni urządzonej, w tym parków i skwerów,
- uwzględniania rozbudowy i kształtowania sieci ulic obwodowych powodujących eliminację lub ograniczenie ruchu tranzytowego, oraz umożliwiających uspokojenie ruchu w obszarach wewnątrz dzielnicowych, tworzenia stref ruchu pieszego i uspokojonego w szczególności na obszarze śródmieścia,
- wdrażania rozwiązań systemowych dedykowanych rozwojowi ruchu rowerowego i pieszego,
- umieszczania (w miarę możliwości) w planach miejscowych zapisów dotyczących zakazu likwidacji sieci ciepłowniczej i przyłączy oraz zmiany ogrzewania zbiorowego (z sieci ciepłowniczej) na indywidualne.

2.10. Klimat akustyczny

Obszar projektu mpzp „W rejonie ulic J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” w Poznaniu, położony jest w śródmiejskiej części Poznania, na terenie Jeżyc. Jest on ograniczony: od północy ulicą J.H. Dąbrowskiego (włącznie z jej fragmentem), od wschodu ulicą Polną (włącznie z jej fragmentem), od południa ulicą A. Szamarzewskiego (włącznie z jej fragmentem), od zachodu ulicą S. Przybyszewskiego. W granicach analizowanego terenu znajduje się przede wszystkim zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, ale również mieszkalno-usługowa i pojedyncze obiekty usługowe (w tym przedszkole i przychodnia lekarska). Wewnątrz kwartałów zlokalizowane są garaże i budynki gospodarcze, parkingi oraz tereny zieleni. Istniejące budynki mieszkalne mają wysokość od 3 do 6 kondygnacji, natomiast obiekty usługowe od 1 do 2 kondygnacji.

Obszar opracowania, poza wspomnianymi powyżej ulicami, obsługiwany jest również komunikacją publiczną tramwajową, biegnącą w ul. J.H. Dąbrowskiego oraz w ul. S. Przybyszewskiego (tuż poza granicą opracowania).

Pośród terenów znajdujących się obecnie w obszarze projektu planu oraz w jego bezpośrednim otoczeniu, ochroną akustyczną w środowisku, na podstawie ustawy *Prawo ochrony środowiska*²⁴ oraz rozporządzenia w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku²⁵ (które znacząco złagodziło wcześniejsze wymagania akustyczne dla terenów narażonych na oddziaływanie hałasu komunikacyjnego, będące przedmiotem poprzedniego rozporządzenia²⁶, obowiązującego w tej dziedzinie do października 2012 r.), objęte są tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej oraz tereny mieszkaniowo-usługowe zlokalizowane w obszarze projektu planu – pomiędzy ulicami: J.H. Dąbrowskiego, S. Przybyszewskiego, A. Szamarzewskiego i Polną, a także teren zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży (czyli Przedszkole Nr 71), zlokalizowany przy ul. Galla Anonima 13.

Dopuszczalne maksymalne wartości wskaźników hałasu, stosowanych w akustyce środowiska w przypadku oddziaływania hałasu komunikacyjnego – samochodowego i tramwajowego, dla długookresowych średnich poziomów tego rodzaju hałasów, wyznaczonych w ciągu wszystkich dób w roku, wynoszą dla istniejących w granicach opracowania: terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży – $L^*_{DWN} = 64$ dB i $L^*_N = 59$ dB, a dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i terenów mieszkaniowo-usługowych – $L^*_{DWN} = 68$ dB

²⁴ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2021 r., poz. 1973, tekst jednolity z późn. zm.)

²⁵ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112, tekst jednolity)

²⁶ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2007 r., Nr 120, poz. 826) – akt archiwalny

i $L_N^* = 59$ dB, odpowiednio w przedziale czasu odniesienia równym wszystkim dobom w roku oraz przedziale czasu odniesienia równym wszystkim porom nocy, czyli w porze dzieńno-wieczorno-nocnej oraz w porze nocnej, przy czym w przypadku terenów, które nie są wykorzystywane w porze nocnej z założenia – zgodnie z ich funkcją, nie obowiązują dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku dla pory nocnej, czyli w odniesieniu do przedszkola.

Ponieważ przedmiotowy obszar projektu planu położony jest w śródmiejskiej części Poznania, na terenie Jeżyc, w obszarze funkcjonalnego śródmieścia – na podstawie ustaleń obowiązującego *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania*²⁷, można rozważać – także w nawiązaniu do pisma Wydziału Ochrony Środowiska UMP²⁸, przyjęcie słabszych standardów akustycznych w środowisku – wymaganych jak dla terenów w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców, które dopuszczają najwyższe poziomy hałasu komunikacyjnego na obszarze takiej części miasta – $L_{DWN}^* = 70$ dB i $L_N^* = 65$ dB, w porze dzieńno-wieczorno-nocnej oraz porze nocnej (oraz $L_{Aeq D/N}^* = 68/60$ dB, w całej porze dziennej lub porze nocnej), które to poziomy jednak potencjalnie zagrażają zdrowiu ludzi (mając na uwadze wpływ hałasu na organizm człowieka, w tym wpływ na narząd słuchu oraz pozasłuchowe oddziaływanie hałasu na organizm (układy, narządy i zmysły), a także oddziaływanie hałasu na zrozumiałość mowy, aktywność człowieka z uwzględnieniem zakłóceń snu, czy ocenę dokuczliwości hałasu^{29,30,31}).

W celu oceny warunków akustycznych w środowisku – w obszarze projektu planu, analizowano zasięgi oddziaływania hałasu samochodowego oraz hałasu tramwajowego, wyrażone za pomocą wskaźników L_{DWN} i L_N , odpowiednio dla pory dzieńno-wieczorno-nocnej oraz pory nocnej, zdefiniowane dla obserwatora zlokalizowanego na wysokości referencyjnej ok. 4 m powyżej poziomu terenu (według wymagań obowiązującego rozporządzenia w sprawie szczegółowego zakresu danych ujętych na strategicznych mapach hałasu, sposobu ich prezentacji i formy ich przekazywania³²) – na podstawie dokumentacji najnowszej *Strategicznej Mapy Hałasu miasta Poznania 2022*³³.

Zasięgi oddziaływania hałasu komunikacyjnego zilustrowano w niniejszej prognozie:

- na załączniku nr 2 – dla hałasu samochodowego od ulic: S. Przybyszewskiego, J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej,
- na załączniku nr 3 – dla hałasu tramwajowego (od tras w ul. J.H. Dąbrowskiego i ul. S. Przybyszewskiego).

Na podstawie dokumentacji *Strategicznej Mapy Hałasu miasta Poznania 2022* stwierdza się, że na obszar projektu planu nie oddziałuje hałas kolejowy, jak również hałas lotniczy z lotniska Poznań-Krzesiny tudzież lotniska Poznań-Ławica, a także hałas przemysłowy.

Hałas samochodowy z ul. J.H. Dąbrowskiego (zlokalizowanej w granicach projektu planu) wpływa na warunki akustyczne w środowisku, powodując przekroczenia dopuszczalnych standardów akustycznych wymaganych dla rozmieszczonej wzdłuż tej ulicy zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i mieszkaniowo-usługowej, zarówno zlokalizowanej w granicach opracowania, jak i po jej północnej stronie, poza granicami projektu planu (por. załącznik nr 2).

Wzdłuż północnych elewacji budynków położonych przy ul. J.H. Dąbrowskiego, poziomy hałas samochodowy kształtują się aktualnie na poziomie wartości – od ok. $L_{DWN} = 73-67$ dB na odcinku

²⁷ *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania*, Uchwała Nr LXXII/1137/VI/2014 Rady Miasta Poznania z dnia 23 września 2014 r.

²⁸ Pismo Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Poznania z dnia 16 kwietnia 2018 r. (znak: OS-VI.600.15.2018)

²⁹ *Problematyka ochrony przed hałasem w planowaniu przestrzennym w Poznaniu*, Berezowska-Apolinarska K., MPU Poznań, Konferencja RDOŚ w Poznaniu (2013): *Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko w planowaniu przestrzennym*, materiały konferencyjne

³⁰ *Szacowanie populacji narażonej na hałas: analiza przypadku miasta w Polsce*, Preis H., Kokowski P., Libiszewski P., Felcyn J., UAM, AkustiX, 66 Otwarte Seminarium z Akustyki, Błażejewko (2019): *Ochrona przed hałasem w przepisach – stan aktualny i kierunki zmian*, materiały konferencyjne

³¹ *Wskaźniki oceny hałasu – spójne podejście do oceny bieżącej stanu środowiska i zarządzania strategicznego*, Kokowski P., AkustiX, 66 Otwarte Seminarium z Akustyki, Błażejewko (2019): *Ochrona przed hałasem w przepisach – stan aktualny i kierunki zmian*, materiały konferencyjne

³² Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 1 lipca 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu danych ujętych na strategicznych mapach hałasu, sposobu ich prezentacji i formy ich przekazywania (Dz. U. z 2021 r., poz. 1325)

³³ *Strategiczna Mapa Hałasu miasta Poznania 2022*, AKUSTIX, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, wrzesień 2022

od ul. S. Przybyszewskiego do ul. J. Długosza, do ok. $L_{DWN} = 70-67$ dB na odcinku od ul. J. Długosza do ul. Polnej, w porze dzieńno-wieczorno-nocnej, oraz odpowiednio od ok. $L_N = 65-60$ dB do ok. $L_N = 61-58$ dB, w porze nocnej, przekraczając maksymalnie dopuszczalne wartości poziomów hałasu samochodowego w środowisku dla zabudowy zlokalizowanej w pierzei ($L_{DWN}^* = 68$ dB i $L_N^* = 59$ dB) – do ok. $\Delta L_{DWN} = 5-2$ dB w porze dzieńno-wieczorno-nocnej oraz do ok. $\Delta L_N = 6-2$ dB w porze nocnej.

Południową pierzeję budynków zlokalizowanych wzdłuż ul. J.H. Dąbrowskiego, poza projektem planu, charakteryzują zbliżone wartości poziomów hałasu samochodowego.

Odnosząc występujące wartości poziomów hałasu samochodowego do kryteriów dopuszczalnych dla terenów w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców należy stwierdzić, że poziomy dopuszczalne ($L_{DWN}^* = 70$ dB i $L_N^* = 65$ dB) byłyby przekraczane jedynie do ok. $\Delta L_{DWN} = 3$ dB, w porze dzieńno-wieczorno-nocnej.

Z uwagi na bardzo bliskie sąsiedztwo fasad budynków – szczególnie tych zlokalizowanych bliżej jezdni ulicy – istnieje możliwość występowania w budynkach odczuwalnych wibracji, związanych z przejazdami pojazdów ciężarowych i tramwajów, nie koniecznie jednak o poziomach szkodliwych.

Występujące warunki akustyczne w środowisku wzdłuż elewacji budynków rozmieszczonych przy ul. J. H. Dąbrowskiego wskazują na konieczność stosowania już w stanie istniejącym – w budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi – zasad akustyki budowlanej, które w tym wypadku dotyczyć powinny przede wszystkim zastosowania okien dźwiękoszczelnych o odpowiednich parametrach izolacyjności akustycznej, w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi, przy zapewnieniu wymiany powietrza z otoczeniem.

Zastosowanie takich rozwiązań wynika również z obowiązujących przepisów rozporządzenia *w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie*³⁴, które dopuszczają lokalizację budynków z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi nawet w strefach ponadnormatywnych oddziaływań źródeł hałasu i mówią, że (DZIAŁ IX, § 325, ust. 2): „Budynki z pomieszczeniami wymagającymi ochrony przed zewnętrznym hałasem i drganiami należy chronić przed tymi uciążliwościami poprzez (...) stosowanie elementów amortyzujących drgania (...), a także racjonalne rozmieszczenie pomieszczeń w budynku oraz zapewnienie izolacyjności akustycznej przegród zewnętrznych określonej w Polskiej Normie dotyczącej wymaganej izolacyjności akustycznej przegród w budynkach oraz izolacyjności akustycznej elementów budowlanych”

Na oddziaływanie hałasu samochodowego od ul. J.H. Dąbrowskiego nie jest narażony teren zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży (czyli Przedszkole Nr 71), zlokalizowany przy ul. Galla Anonima 13 – panują tu bardzo korzystne warunki akustyczne dla przebywania ludzi.

Hałas samochodowy z ul. Polnej, również biegnącej w granicach projektu planu, jest niższy niż hałas od ul. J.H. Dąbrowskiego, i wzdłuż granic terenów zabudowy w obszarze opracowania oraz zabudowy zlokalizowanej poza planem (czyli wzdłuż wschodniej granicy projektu planu) wynosi odpowiednio: od ok. $L_{DWN} = 67$ dB w rejonie skrzyżowania z ul. J.H. Dąbrowskiego, ok. $L_{DWN} = 62$ dB w rejonie skrzyżowania z ul. Galla Anonima, do ok. $L_{DWN} = 72$ dB w rejonie skrzyżowania z ul. A. Szamarzewskiego, w porze dzieńno-wieczorno-nocnej, oraz ok. $L_N = 58-55$ dB – wzdłuż całego odcinka, w porze nocnej, nie przekraczając dopuszczalnych wartości poziomów hałasu samochodowego w środowisku dla zabudowy zlokalizowanej wzdłuż tej ulicy ($L_{DWN}^* = 68$ dB i $L_N^* = 59$ dB) poza rejonem skrzyżowania z ul. A. Szamarzewskiego, w porze dzieńno-wieczorno-nocnej.

Odnosząc występujące wartości poziomów hałasu samochodowego do kryteriów dopuszczalnych dla terenów w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców należy stwierdzić, że poziomy te ($L_{DWN}^* = 70$ dB i $L_N^* = 65$ dB) również byłyby przekraczane w rejonie skrzyżowania z ul. A. Szamarzewskiego, w porze dzieńno-wieczorno-nocnej.

Poziomy hałas samochodowy z ul. A. Szamarzewskiego kształtują się wzdłuż elewacji budynków, w tym wzdłuż południowej granicy projektu planu, na poziomie wartości – ok. $L_{DWN} = 65$ dB,

³⁴ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. *w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie* (Dz. U. z 2019 r., poz. 1065, tekst jednolity)

w porze dzieńno-wieczorno-nocnej, oraz ok. $L_N = 56$ dB, w porze nocnej, poza rejonami skrzyżowań z ul. Polną oraz ul. S. Przybyszewskiego – gdzie poziomy hałasu samochodowego osiągają wyższe wartości, odpowiednio: do ok. $L_{DWN} = 70$ dB i $L_N = 57$ dB przy ul. Polnej, oraz do ok. $L_{DWN} = 70-75$ dB i $L_N = 60-62$ dB przy ul. S. Przybyszewskiego, przekraczając dopuszczalne wartości poziomów hałasu samochodowego w środowisku wymagane dla zlokalizowanej w rejonach tych skrzyżowań zabudowy mieszkaniowej ($L_{DWN}^* = 68$ dB i $L_N^* = 59$ dB) – maksymalnie o ok. $\Delta L_{DWN} = 2-7$ dB w porze dzieńno-wieczorno-nocnej, a także o ok. $\Delta L_N = 1-3$ dB w porze nocnej, przy ul. S. Przybyszewskiego.

Odnosząc występujące wartości poziomów hałasu samochodowego do kryteriów dopuszczalnych dla terenów w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców należy stwierdzić, że poziomy dopuszczalne ($L_{DWN}^* = 70$ dB i $L_N^* = 65$ dB) byłyby przekraczane jedynie w rejonie skrzyżowania ul. A. Szamarzewskiego o ul. S. Przybyszewskiego.

Hałas samochodowy z ul. S. Przybyszewskiego (zlokalizowanej poza granicami projektu planu) wpływa na warunki akustyczne w środowisku powodując przekroczenia dopuszczalnych standardów akustycznych wymaganych dla rozmieszczonej wzdłuż tej ulicy zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i mieszkaniowo-usługowej, zarówno zlokalizowanej w granicach opracowania, jak i po jej zachodniej stronie, poza planem. Wzdłuż elewacji budynków, czyli wzdłuż zachodniej granicy projektu planu, poziomy hałas samochodowy kształtują się na poziomie wartości – ok. $L_{DWN} = 75-70$ dB, w porze dzieńno-wieczorno-nocnej, oraz ok. $L_N = 64-65$ dB, w porze nocnej, przekraczając maksymalnie dopuszczalne wartości poziomów tego rodzaju hałasu w środowisku dla zabudowy zlokalizowanej w pierzei ($L_{DWN}^* = 68$ dB i $L_N^* = 59$ dB) – do ok. $\Delta L_{DWN} = 7$ dB w porze dzieńno-wieczorno-nocnej oraz do ok. $\Delta L_N = 6$ dB w porze nocnej.

Odnosząc występujące wartości poziomów hałasu samochodowego do kryteriów dopuszczalnych dla terenów w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców należy stwierdzić, że poziomy dopuszczalne ($L_{DWN}^* = 70$ dB i $L_N^* = 65$ dB) byłyby przekraczane do ok. $\Delta L_{DWN} = 5$ dB jedynie w porze dzieńno-wieczorno-nocnej.

Dokumentacja najnowszej *Strategicznej Mapy Hałasu miasta Poznania 2022* nie zawiera informacji o oddziaływaniu akustycznym przejazdów wewnątrz obszaru opracowania, ale przewiduje się, że przejazdy te nie są uciążliwe akustycznie.

W głębi obszaru projektu planu – osłoniętego zwartą zabudową wzdłuż ulic: J.H. Dąbrowskiego, Polną, A. Szamarzewskiego oraz S. Przybyszewskiego – panują bardzo korzystne warunki akustyczne dla przebywania ludzi.

Hałas tramwajowy z ul. J. H. Dąbrowskiego (zlokalizowanej w granicach projektu planu) również wpływa na warunki akustyczne w środowisku, nie powodując jednak przekroczeń dopuszczalnych standardów akustycznych wymaganych dla rozmieszczonej wzdłuż tej ulicy zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i mieszkaniowo-usługowej. Wartości poziomów hałasu tramwajowego są znacznie niższe niż poziomy hałas samochodowego – o więcej niż ok. $\Delta L_{DWN,N} = 10$ dB, w porze dzieńno-wieczorno-nocnej oraz porze nocnej (wynoszą odpowiednio: ok. $L_{DWN} = 65-62$ dB oraz ok. $L_N = 55-50$ dB, por. załącznik nr 3), przez co nie podwyższają skumulowanej wartości poziomu hałasu komunikacyjnego na tym odcinku ul. J.H. Dąbrowskiego.

Hałas tramwajowy z ul. S. Przybyszewskiego (zlokalizowanej poza planem) oddziałuje na zabudowę zlokalizowaną wzdłuż zachodniej granicy projektu planu w jeszcze mniejszym stopniu niż hałas tramwajowy z ul. J. H. Dąbrowskiego na zabudowę zlokalizowaną w północnej części obszaru opracowania, niż wpływając na wartość skumulowaną hałasu komunikacyjnego.

Mimo, że hałas tramwajowy zarówno z ul. J.H. Dąbrowskiego jak i ul. S. Przybyszewskiego jest maskowany przez hałas samochodowy, to jednak w godzinach zmniejszonego natężenia ruchu samochodowego przejazdy tramwajów mogą być słyszalne (mogą być odczuwalne wibracje podczas przejazdów tramwajów ul. J.H. Dąbrowskiego).

W związku z prowadzoną na obszarze projektu planu działalnością usługową, należy stwierdzić, że dotąd nie odnotowano skarg na oddziaływania akustyczne tzw. pozostałych obiektów i działalności będącej źródłem hałasu. Nie są także znane informacje o prowadzonych postępowaniach administracyjnych.

Podsumowując należy stwierdzić, aktualnie warunki akustyczne w środowisku – wzdłuż linii zabudowy rozmieszczonej bezpośrednio przy ul. J. H. Dąbrowskiego i S. Przybyszewskiego – nie są korzystne dla ludzi, bo przekraczają standardy akustyczne wymagane dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i terenów mieszkaniowo-usługowych, ale w zasadzie nie przekraczają poziomów dźwięku dopuszczalnych dla terenów w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców. Wysokie poziomy hałasu wynikają z oddziaływania hałasu samochodowego, ale hałas tramwajowy

– choć słyszalny szczególnie w czasie gdy natężenie ruchu pojazdów spada – nie wpływa znacząco na całkowitą wartość hałasu komunikacyjnego skumulowanego.

Oddziaływanie ul. Polnej i A. Szamarzewskiego jest znacznie cichsze niż ul. J. H. Dąbrowskiego i S. Przybyszewskiego i tylko w porze dziennie-wieczorno-nocnej nieznacznie przekracza standardy akustyczne w środowisku wymagane dla terenów zabudowy jw. W głębi obszaru projektu planu – ograniczonego zabudową rozmieszczoną wzdłuż ulic wyznaczających granice opracowania – panują bardzo korzystne warunki akustyczne dla przebywania ludzi.

Na obszar projektu planu nie oddziałuje hałas kolejowy, hałas przemysłowy oraz hałas lotniczy, związany z funkcjonowaniem lotniska cywilnego Poznań-Ławica oraz lotniska wojskowego Poznań-Krzesiny.

2.11. Jakość wód

Wody powierzchniowe

Obszar projektu mpzp położony jest w zasięgu zlewni jednolitej części wód powierzchniowych JCWP Bogdanka (RW60001718578), będącej silnie zmienioną częścią wód (SZCW) o dobrym stanie, niezagrażoną nieosiągnięciem celów środowiskowych (dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego)³⁵.

W celu określenia i przeanalizowania jakości wód Bogdanki wykorzystano informacje zawarte w publikowanej przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska *Ocenie stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 metodą przeniesienia – tabela*³⁶. Zgodnie z ich brzmieniem, stan wody Bogdanki osiągnęły II klasę z uwagi na klasę elementów biologicznych, natomiast z uwagi na klasę elementów fizykochemicznych osiągnęły klasę >II. Potencjał ekologiczny wód Bogdanki określony został jako umiarkowany.

Wody podziemne

W celu przeanalizowania jakości wód podziemnych posłużyto się wynikami oceny jakości wód podziemnych prowadzonej dla jednolitych części wód podziemnych (JCWPd). Zgodnie z podziałem na 172 JCWPd, obszar całego Poznania zlokalizowany jest w zasięgu granic JCWPd nr 60.

Według „Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, celem środowiskowym dla JCWPd nr 60 jest osiągnięcie dobrego stanu chemicznego oraz dobrego stanu ilościowego. Wody te nie są zagrożone nieosiągnięciem ww. celu.

W 2016 r. stan chemiczny wód JCWPd nr 60 został oceniony jako słaby, natomiast stan ilościowy jako dobry³⁷, natomiast w 2019 r. zarówno stan ilościowy, jak i stan chemiczny oceniono jako dobry³⁸.

W 2020 roku PIB Państwowy Instytut Badawczy w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska przeprowadził monitoring operacyjny stanu chemicznego wybranych jednolitych części wód podziemnych. Na podstawie analizy wyników badań wyznaczono klasy jakości wód podziemnych

³⁵ Zgodnie z ustaleniami aktualizacji *Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry w latach 2016-2021*.

³⁶ www.gios.gov.pl

³⁷ <https://mjwt.gios.gov.pl/mapa/mapa,172.html>

³⁸ wg „Raportu z oceny stanu jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach – stan na rok 2019”, PIB, PIB, Warszawa, listopad 2020

w punktach pomiarowych³⁹. Zgodnie z tymi badaniami, w 2020 r. JCWPd nr 60 uzyskała II klasę jakości (wody dobrej jakości)⁴⁰.

Analizując jakość wód podziemnych podkreślić należy znaczenie wpływu charakterystyki utworów izolujących poziomy wodonośne, szczególnie w odniesieniu do kształtowania jakości wód głównych poziomów użytkowych. W przypadku terenów, w obrębie których głównym poziomem użytkowym jest mioceński poziom zbiornika wielkopolskiego, stopień zagrożenia zanieczyszczeniem wód podziemnych określany jest jako niski – czas potencjalnej migracji zanieczyszczeń przekracza 100 lat⁴¹ (nadkład stanowią słabo przepuszczalne gliny oraz kompleks ilów poznańskich).

2.12. Dziedzictwo kulturowe

Cały obszar projektu planu „W rejonie ulic J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” w Poznaniu stanowi część chronionego konserwatorsko zespołu urbanistyczno-architektonicznego najstarszych dzielnic miasta, wpisanego do rejestru zabytków decyzją nr A 239 z dnia 06.10.1982 r. Jest to zespół urbanistyczno-architektoniczny kolebki miasta, najstarszego przedmieścia i najstarszych dzielnic XIX-wiecznego Poznania, z budynkami użyteczności publicznej, sakralnymi, założeniami parkowymi i willowymi, zabytkami architektury przemysłowej i kamienicami⁴². Zespoły i obiekty wpisane do rejestru zabytków podlegają przepisom ustawy o *ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*.

Na obszarze objętym granicami opracowywanego projektu mpzp znajdują się wartościowe obiekty, decydujące m. in. o wyznaczeniu ww. zespołu urbanistyczno-architektonicznego, w tym budynek mieszkalny przy ul. J. H. Dąbrowskiego 86, wpisany do rejestru zabytków pod nr A415 decyzją z dnia 8 czerwca 1993 roku, a także budynki wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków, zgodnie z Zarządzeniem nr 840/2019/P Prezydenta Miasta Poznania z dnia 17 października 2019 r. w *sprawie przyjęcia Gminnej Ewidencji Zabytków Miasta Poznania*. Budynki te podlegają ochronie poprzez zachowanie ich elewacji frontowych, kątów nachylenia połaci dachowych, kompozycji elewacji oraz historycznego detalu architektonicznego.

W granicach analizowanego obszaru projektu planu zlokalizowane jest również znane stanowisko archeologiczne, oznaczone jako: AZP 52-27/18 (zgodnie z informacjami przekazanymi przez Miejskiego Konserwatora Zabytków).

3. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU PLANU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY

Na obszarze projektu mpzp „W rejonie ulic J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” w Poznaniu nie znajdują się tereny objęte obszarowymi formami ochrony przyrody, ustanowionymi w oparciu o ustawę z dnia 16 kwietnia 2004 r. o *ochronie przyrody*, takie jak: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, obszary Natura 2000.

Spośród fortów włączonych do obszaru Natura 2000 „Fortyfikacje w Poznaniu” PLH300005 położone są – Fort VII, oddalony od granicy projektu mpzp o ok. 1500 m i schron zlokalizowany przy ul. Litewskiej, oddalony od granicy projektu o ok. 950 m. Cały obszar „Fortyfikacje w Poznaniu” obejmuje kompleks XIX-wiecznych budowli fortecznych – 18 fortów (głównych I-IX i pośrednich Ia-IXa), Cytadelę (dawny fort Winiary), a także schrony zlokalizowane przy ul. Mazowieckiej, przy ul. Wojska Polskiego oraz na terenie parku Sołackiego – w sumie 22 obiekty⁴³.

³⁹ Klasyfikacja ustalona zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. 2019 poz. 2148)

⁴⁰ <http://mjwp.gios.gov.pl/wyniki-badan/wyniki-badan-2020.html>

⁴¹ Objasnienia do arkusza mapy hydrogeologicznej Polski w skali 1:50 000, ark. Poznań (471), Biuro Studiów i Badań Hydrogeologicznych i Geofizycznych „HYDROCONSULT” Sp. z o.o., Warszawa 2000

⁴² rejestr zabytków nieruchomych miasta Poznania – opracowane przez Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu

⁴³ Standardowy Formularz Danych (<http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/widok/viewnatura2000.jsf?fop=PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH300005.H>)

Obszar Natura 2000 „Fortyfikacje w Poznaniu” został powołany w celu ochrony miejsc zimowania nietoperzy, w tym w szczególności mopka zachodniego (*Barbastella barbastellus*), nocka tydkowłosego (*Myotis dasycneme*), nocka Bechsteina (*Myotis bechsteinii*) oraz nocka dużego (*Myotis myotis*) – gatunków wskazanych w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej⁴⁴. Natomiast lista przedmiotów ochrony dla tego obszaru została zweryfikowana i zmniejszona do dwóch gatunków – 1308 mopka *Barbastella barbastellus* i 1324 nocka dużego *Myotis myotis*⁴⁵.

Działania wskazywane jako główne zagrożenia dla właściwego zachowania siedlisk nietoperzy w obrębie ww. obszaru Natura 2000 dotyczą zasad funkcjonowania samych obiektów fortecznych i nie są bezpośrednio związane ze sposobem zagospodarowania terenów położonych w ich dalszym sąsiedztwie. Obszar analizowanego projektu mpzp nie posiada bezpośredniego powiązania przyrodniczego z ww. obszarem Natura 2000, w związku z czym realizacja ustaleń projektu planu nie powinna powodować znaczącego negatywnego oddziaływania na przedmiot ochrony oraz integralności obszaru Natura 2000 „Fortyfikacje w Poznaniu” PLH300005.

Na omawianym obszarze nie występują pozostałe obszary chronione, podlegające ochronie na podstawie innych przepisów prawa, np. lasy, obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych, strefy ochronne ujęć wody, obszary ciche w aglomeracji. Omawiany obszar nie jest zlokalizowany w zasięgu obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi.

Biorąc powyższe pod uwagę, nie stwierdzono występowania ograniczeń w realizacji założeń projektu mpzp, wynikających z występowania na omawianym obszarze wyżej wskazanych obszarów, dla których przepisy odrębne definiują zakazy i ograniczenia w użytkowaniu i zagospodarowaniu.

Z uwagi natomiast na bytowanie na obszarze projektu mpzp dziko występujących gatunków zwierząt objętych ochroną gatunkową, o których była mowa w rozdziale 2.7 prognozy, realizacja zarówno ustaleń mpzp, jak i wszelkich innych działań inwestycyjnych musi uwzględniać zakazy, ustanowione w stosunku do zwierząt, należących do gatunków objętych ochroną (ściśle lub częściową) w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt⁴⁶. W związku z powyższym, obowiązują wobec nich liczne zakazy, wymienione w §6 rozporządzenia, w tym: umyślnego zabijania, umyślnego okaleczania i chwytania, umyślnego niszczenia form rozwojowych, transportu, chowu, zbierania, pozyskiwania, przetrzymywania ich okazów, niszczenia siedlisk oraz ostoi, będących obszarem ich rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji i żerowania, niszczenia, usuwania oraz uszkodzania zimowisk i innych schronień, umyślnego uniemożliwiania dostępu do schronień, zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany oraz darowizny ich okazów, wwożenia z zagranicy oraz wywożenia poza granicę państwa ich okazów, umyślnego przemieszczania z miejsc regularnego przebywania na inne miejsca, umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego, umyślnego płoszenia lub niepokojenia, a także fotografowania, filmowania oraz obserwacji, mogących powodować ich płoszenie i niepokojenie. W stosunku do chronionych gatunków ptaków wprowadza się zakaz umyślnego płoszenia i niepokojenia w miejscach noclegu, w okresie lęgowym w miejscach rozrodu lub wychowu młodych, lub w miejscach żerowania zgrupowań ptaków migrujących lub zimujących.

Powyższe zakazy trzeba respektować zarówno podczas realizacji ustaleń mpzp, jak i wszelkich innych działań prowadzonych na obszarze bytowania chronionego gatunku. Natomiast w przypadku konieczności podjęcia działań inwestycyjnych, które będą powodowały naruszenie obowiązujących zakazów, w przypadku braku rozwiązań alternatywnych i jeżeli nie są one szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występujących populacji chronionych gatunków zwierząt, niezbędne będzie uzyskanie zezwolenia na czynności podlegające zakazom, wydawane przez właściwe organy ochrony środowiska.

Kolejnym zagadnieniem, jakie należy zawsze uwzględniać przy projektowaniu terenów przeznaczonych pod zabudowę jest ich zabezpieczenie przed nadmiernym uszczelnianiem powierzchni

⁴⁴ Dyrektywa Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dyrektywa Siedliskowa)

⁴⁵ Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Fortyfikacje W Poznaniu PLH300005, Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 9 maja 2018 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2018 r., poz. 4260)

⁴⁶ Dz. U. z 2016, poz. 2183

ziemi. Jest to szczególnie istotne dla przeciwdziałania zaburzeniu obiegu wód w środowisku, ograniczeniu odnawialności zasobów wodnych na skutek zbyt intensywnego uszczelniania powierzchni ziemi, przyspieszenia odprowadzania wód za pośrednictwem sieci kanalizacyjnych, a także pogarszaniu warunków do zachowania i dalszego rozwoju istniejącej zieleni, zwłaszcza drzew, które w środowisku miejskim spełniają szczególnie korzystną rolę w łagodzeniu skutków zmian klimatu, stanowią miejsce życia licznych organizmów żywych i decydują o różnorodności biologicznej obszaru. Należy zatem dołożyć wszelkich starań, aby możliwie największa część istniejącej zieleni, w tym szczególnie drzew, została zachowana i podlegała ochronie.

W dziedzinie oceny klimatu akustycznego w środowisku należy stwierdzić – na podstawie dokumentacji najnowszej *Strategicznej Mapy Hałasu miasta Poznania 2022* – że najniekorzystniejsze warunki akustyczne w środowisku na obszarze projektu planu panują w zabudowie zlokalizowanej bezpośrednio wzdłuż ul. J.H. Dąbrowskiego oraz ul. S. Przybyszewskiego, ograniczających obszar opracowania. Ulice te emitują hałas komunikacyjny samochodowy przekraczający nawet najniższe standardy akustyczne w środowisku – wymagane dla terenów w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców. Ulice Polna i A. Szamarzewskiego są znacznie cichsze, ale powodują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu jw. jedynie w rejonach skrzyżowań.

Wzdłuż ul. J.H. Dąbrowskiego poziomy hałas samochodowy kształtują się aktualnie na poziomie wartości – od ok. $L_{DWN} = 73-67$ dB na odcinku od ul. S. Przybyszewskiego do ul. J. Długosza, do ok. $L_{DWN} = 70-67$ dB na odcinku od ul. J. Długosza do ul. Polnej, w porze dzieńno-wieczorno-nocnej, oraz odpowiednio od ok. $L_N = 65-60$ dB do ok. $L_N = 61-58$ dB, w porze nocnej, przekraczając maksymalnie dopuszczalne wartości poziomów hałasu samochodowego w środowisku dla zabudowy zlokalizowanej w pierzei ($L^*_{DWN} = 68$ dB i $L^*_N = 59$ dB) – do ok. $\Delta L_{DWN} = 5-2$ dB w porze dzieńno-wieczorno-nocnej oraz do ok. $\Delta L_N = 6-2$ dB w porze nocnej.

Hałas samochodowy z ul. S. Przybyszewskiego (zlokalizowanej poza granicami projektu planu) wpływa na warunki akustyczne w środowisku powodując przekroczenia dopuszczalnych standardów akustycznych wymaganych dla rozmieszczonej wzdłuż tej ulicy zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i mieszkaniowo-usługowej. Wzdłuż elewacji budynków poziomy hałas samochodowy kształtują się na poziomie wartości – ok. $L_{DWN} = 75-70$ dB, w porze dzieńno-wieczorno-nocnej, oraz ok. $L_N = 64-65$ dB, w porze nocnej, przekraczając maksymalnie dopuszczalne wartości poziomów hałasu samochodowego w środowisku dla zabudowy zlokalizowanej w pierzei ($L^*_{DWN} = 68$ dB i $L^*_N = 59$ dB) – do ok. $\Delta L_{DWN} = 7$ dB w porze dzieńno-wieczorno-nocnej oraz do ok. $\Delta L_N = 6$ dB w porze nocnej.

Wśród istotnych problemów ochrony środowiska, jakie dotyczą całego miasta Poznania (strefy aglomeracja poznańska), wskazać należy problemy związane z przekraczaniem dopuszczalnych poziomów stężeń pyłu PM₁₀ oraz bezno(a)pirenu w powietrzu atmosferycznym. Stąd też konieczne jest podejmowanie szeregu działań – w tym działań planistycznych – mających na celu ograniczenie lub też wyeliminowanie źródeł ponadnormatywnego zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego w tym zakresie. Cele i działania, jakie muszą zostać podjęte w celu przywrócenia standardów jakości powietrza, zostały wskazane w „Programie Ochrony Powietrza dla strefy aglomeracja poznańska”.

4. INFORMACJA O GŁÓWNYCH CELACH I ZAWARTOŚCI PROJEKTU PLANU

4.1. Cel opracowania projektu planu

Stosownie do zapisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, głównym celem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego mpzp „W rejonie ulic J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” w Poznaniu jest ustalenie przeznaczenia terenów oraz określenie sposobów ich zagospodarowania.

Na przedmiotowym obszarze znajduje się zespół budynków mieszkalnych oraz tereny zieleni o charakterze rekreacyjnym, w tym najbardziej wartościowy w rejonie ulic Wincentego Kadłubka i Galla Anonima. Uchwalenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie ulic J. H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” pozwoli na sformułowanie dla tego obszaru

szczegółowych rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych, a także zabezpieczy wyżej wspomniany teren zieleni przed ewentualną zabudową.

4.2. Ustalenia projektu planu

Projekt planu składa się z części tekstowej, sporządzonej w formie projektu uchwały Rady Miasta Poznania oraz z części graficznej – rysunku projektu planu, sporządzonego w skali 1:1 000.

Część tekstowa projektu planu zawiera zapisy dotyczące: sposobu przeznaczenia poszczególnych terenów, zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, wymagań wynikających z potrzeb kształtowania przestrzeni publicznych, szczególnych warunków zagospodarowania terenów oraz ograniczenia w ich użytkowaniu (w tym zakazu zabudowy), ustaleń w zakresie granic i sposobów zagospodarowania terenów lub obiektów podlegających ochronie na podstawie przepisów odrębnych, zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji oraz systemów infrastruktury technicznej oraz szczegółowych parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy i zagospodarowania poszczególnych terenów. W projekcie planu znalazł się również zapis ustalający stawkę służącą naliczeniu opłaty z tytułu wzrostu wartości nieruchomości.

W zakresie przeznaczenia terenów w projekcie planu ustalono:

- tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, oznaczone na rysunku planu symbolami: **1MW, 2MW, 3MW, 4MW, 5MW i 6MW**;
- tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub zabudowy usługowej, oznaczone na rysunku planu symbolami: **1MW/U, 2MW/U, 3MW/U, 4MW/U i 5MW/U**;
- tereny zabudowy usługowej, oznaczone na rysunku planu symbolami **1U i 2U**;
- teren zabudowy usługowej - usług oświaty, oznaczony na rysunku planu symbolem **UO**;
- tereny dróg publicznych, oznaczone na rysunku planu symbolami: **1KD-L, 2KD-L, 3KD-L, 1KD-D, 2KD-D, 3KD-D, 4KD-D i 5KD-D**;
- tereny publicznych ciągów pieszych, oznaczone na rysunku planu symbolami **1kx i 2kx**;
- tereny dróg wewnętrznych, oznaczone na rysunku planu symbolami **1KDW i 2KDW**.

W zakresie zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego:

- ustala się lokalizację:
 - zabudowy zgodnie z liniami zabudowy wyznaczonymi na rysunku planu, z dopuszczeniem:
 - przekroczenia linii zabudowy o nie więcej niż 2 m przez takie części i elementy budynków, jak: zadaszenia, balkony, schody, pochylnie i urządzenia przeznaczone dla osób ze szczególnymi potrzebami,
 - przekroczenia linii zabudowy o nie więcej niż 1,2 m przez takie części i elementy budynków, jak: okapy, gzymsy, wykusze, ryzality,
 - wycofania nie więcej niż 20% długości elewacji budynku o nie więcej niż 2 m od obowiązującej linii zabudowy,
 - wysunięcia poza linie zabudowy kondygnacji podziemnych, w tym garaży podziemnych,
 - stref przedogródków i stref zieleni, wskazanych na rysunku planu,
- zakazuje się lokalizacji:
 - tymczasowych obiektów budowlanych,
 - budynków gospodarczych i garażowych,
 - nowych napowietrznych sieci infrastruktury technicznej, z wyjątkiem elementów tramwajowej sieci trakcyjnej,

- klimatyzatorów, wentylatorów i innych urządzeń technicznych od strony terenów komunikacji na elewacjach budynków oraz na połaciach dachowych,
- budynków w strefach przedogródków i strefach zieleni, wskazanych na rysunku planu z dopuszczeniem zachowania istniejących budynków garażowych na terenie **3MW/U**,
- naziemnych stanowisk postojowych w strefach przedogródków i strefach zieleni, wskazanych na rysunku planu z dopuszczeniem zachowania istniejących stanowisk postojowych na terenach **3MW/U**, **4MW/U** i **1U**,
- stacji paliw, stacji obsługi pojazdów, myjni, blacharni, lakierni, warsztatów samochodowych,
- ogródków gastronomicznych z wyjątkiem terenów: **3MW/U**, **4MW/U** i **1U**,
- lokali i obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży większej niż 300 m²;
- dopuszcza się lokalizację:
 - stref przedogródków oraz stref zieleni w miejscach innych, niż wskazane na rysunku planu,
 - ciągów pieszych innych niż publiczne ciągi piesze wskazane na rysunku planu,
 - ciągów rowerowych lub pieszo-rowerowych,
 - wiat przystankowych i kiosków wbudowanych w wiaty przystankowe komunikacji zbiorowej,
 - stanowisk dla rowerów,
 - urządzeń i niekubaturowych obiektów sportowo-rekreacyjnych,
 - sieci i obiektów infrastruktury technicznej,
 - urządzeń budowlanych,
 - tablic informacyjnych,
 - kondygnacji podziemnych,
 - garaży podziemnych, w tym wysuniętych poza linie zabudowy na terenach **MW** i **MW/U**,
 - stacji transformatorowych poza liniami zabudowy, wyznaczonymi na rysunku planu, jako wolno stojących lub przylegających do ścian budynków;
- dopuszcza się, w przypadku istniejącej zabudowy, której lokalizacja lub parametry są inne niż ustalono w planie, zmianę sposobu jej użytkowania oraz przebudowę, rozbudowę lub nadbudowę, zgodnie z ustaleniami planu.

W zakresie zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego:

- ustala się:
 - zagospodarowanie zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenu,
 - w strefach przedogródków udział powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszy niż 60% powierzchni strefy,
 - zachowanie istniejących drzew, a w przypadku kolizji z planowaną zabudową, infrastrukturą techniczną lub drogową, wymóg ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń w granicach planu, w szczególności w strefach zieleni,
 - lokalizację rzędów drzew, wskazanych w sposób orientacyjny na rysunku planu,
 - lokalizację drzew, we wskazanej na rysunku planu strefie lokalizacji drzew w pasie drogowym na terenie **1KD-L**,
 - w zakresie kształtowania komfortu akustycznego zapewnienie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku:
 - na terenach **MW** i **MW/U** jak dla terenów w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców,
 - na terenie **UO** jak dla terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,
 - na terenach **MW**, **MW/U** i **U** w przypadku lokalizacji żłobków, przedszkoli, szkół, domów opieki społecznej lub szpitali oraz zabudowy zamieszkania zbiorowego jak dla terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,

- terenów domów opieki społecznej lub terenów szpitali w miastach oraz terenów zabudowy zamieszkania zbiorowego,
- na granicach terenów o różnych standardach akustycznych w środowisku, jak dla terenów o wyższych wymaganiach akustycznych w środowisku,
- dopuszczenie stosowania zasad akustyki architektonicznej i budowlanej w budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi;
- zakazuje się przedsięwziąć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem przedsięwzięć dopuszczonych ustaleniami planu oraz inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej;
- dopuszcza się stosowanie indywidualnych systemów grzewczych, przy czym zakazuje się stosowanie pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe
- dopuszcza się stosowanie rozwiązań przeciwhałasowych, z wyjątkiem ekranów akustycznych;
- w zakresie retencji lub zagospodarowania wód opadowych i roztopowych, z uwzględnieniem uwarunkowań gruntowo-wodnych:
 - dopuszczenie lokalizacji obiektów i urządzeń, w tym: rowów infiltracyjnych, drenaży rozsączających, rowów i niecek retencyjnych, ogrodów deszczowych, stawów hydrofitowych, studni chłonnych, zielonych dachów i ścian, zbiorników retencyjnych,
 - dopuszczenie zastosowania nawierzchni przepuszczalnych.

W zakresie zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym krajobrazów kulturowych, oraz dóbr kultury współczesnej ustala się:

- na terenie całego obszaru planu ochronę fragmentu zespołów urbanistyczno-architektonicznych najstarszych dzielnic XIX-wiecznego Poznania, wpisanych do rejestru zabytków pod nr A239 decyzją z dnia 6 października 1982 roku;
- ochronę budynku mieszkalnego przy ul. J. H. Dąbrowskiego 86, wpisanego do rejestru zabytków pod nr A415 decyzją z dnia 8 czerwca 1993 roku;
- ochronę budynków chronionych planem, w tym wpisanych do gminnej ewidencji zabytków, wskazanych na rysunku planu poprzez zachowanie wysokości sytuowania gzymsów, kąta nachylenia połaci dachowych, elewacji frontowych i kompozycji elewacji budynku wraz z detalami architektonicznymi, z dopuszczeniem rozbudowy, nadbudowy, przebudowy lub zmiany sposobu użytkowania tych budynków;
- ochronę stanowiska archeologicznego o numerze AZP 52-27/18, wskazanego na rysunku planu.

W zakresie wymagań wynikających z potrzeb kształtowania przestrzeni publicznych ustala się w obrębie poszczególnych terenów dróg publicznych oraz terenów **1kx** i **2kx**, nadanie spójnego charakteru elementom zagospodarowania: oświetleniu oraz nawierzchni.

W zakresie szczególnych warunków zagospodarowania terenów oraz ograniczeń w ich użytkowaniu, w tym zakazu zabudowy ustala się:

- uwzględnienie wymagań i ograniczeń wynikających z przebiegu sieci infrastruktury technicznej, w tym wskazanych na rysunku planu;
- zachowanie strefy bezpiecznej eksploatacji nie mniejszej niż 0,5 m od skraju kanalizacji teletechnicznej i podziemnych obiektów kubaturowych, przy czym przez strefę bezpiecznej eksploatacji należy rozumieć strefę bez zabudowy kubaturowymi obiektami trwałymi, umożliwiającą bezpośredni, szybki i nieograniczony dostęp do infrastruktury w razie konieczności zlokalizowania awarii, jak i jej usunięcia,
- uwzględnienie w zagospodarowaniu terenów ograniczeń wysokości wynikających z położenia w zasięgu powierzchni ograniczających zabudowę od lotniczych urządzeń naziemnych i powierzchni ograniczających przeszkody dla lotniska Poznań – Ławica, przy czym ograniczenie wysokości dla powierzchni ograniczających przeszkody obejmuje również umieszczone na obiektach urządzenia;

- zakaz lokalizacji budynków na terenach dróg i publicznych ciągów pieszych;
- zakaz powiązań jezdni na terenie **2KD-D** i **1KDW** z jezdnią, zlokalizowaną poza granicą planu.

W zakresie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenów oznaczonych na rysunku planu symbolami: **1MW**, **2MW**, **3MW**, **4MW**, **5MW** i **6MW**:

- ustala się:
 - powierzchnię zabudowy nie większą niż:
 - 30% powierzchni działki budowlanej na terenach: **1MW**, **3MW**, **4MW** i **6MW**,
 - 35% powierzchni działki budowlanej na terenach **2MW** i **5MW**,
 - udział powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszy niż:
 - 40% powierzchni działki budowlanej na terenie **1MW**, **2MW**,
 - 45% powierzchni działki budowlanej na terenach: **3MW**, **4MW**, **5MW** i **6MW**,
 - dachy:
 - strome na terenach: **1MW**, **2MW**, **3MW**, **4MW** i **5MW**,
 - płaskie na terenie **6MW**,
 - o dowolnym kącie nachylenia dla lukarn, wykuszy,
 - wysokość budynków nie większą niż:
 - 17 m na terenach: **1MW**, **2MW**, **3MW**, **4MW** i **5MW**,
 - 15 m na terenie **6MW**,
 - intensywność zabudowy działki budowlanej:
 - nie mniejszą niż 0,6 i nie większą niż 2,1 na terenach: **1MW**, **3MW**, **4MW** i **6MW**,
 - nie mniejszą niż 0,9 i nie większą niż 2,5 na terenie **2MW**,
 - nie mniejszą niż 0,8 i nie większą niż 2,8 na terenie **5MW**,
 - powierzchnię nowo wydzielanych działek budowlanych, z wyłączeniem działek pod lokalizację obiektów lub urządzeń infrastruktury technicznej oraz dojazdów, nie mniejszą niż:
 - 1200 m² na terenach: **1MW**, **2MW**, **3MW**, **4MW** i **6MW**,
 - 1000 m² na terenie **5MW**,
 - lokalizację przejść pieszych, w tym wydzielonych w parterach budynków, w strefie przejścia pieszego na terenach **3MW/U** i **6MW**, wskazanych na rysunku planu,
 - dostęp dla samochodów do przyległych dróg publicznych lub do dróg publicznych poprzez drogi wewnętrzne,
 - dla terenu **3MW** zakaz dostępu dla samochodów do drogi publicznej zlokalizowanej poza granicą planu;
- dopuszcza się lokalizację:
 - budynków bezpośrednio przy granicy działki budowlanej,
 - usług wyłącznie poniżej drugiej kondygnacji nadziemnej.

W zakresie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenów oznaczonych na rysunku planu symbolami: **1MW/U**, **2MW/U**, **3MW/U**, **4MW/U** i **5MW/U**:

- ustala się:
 - na terenach **3MW/U** i **4MW/U** lokalizację zabudowy śródmiejskiej,
 - powierzchnię zabudowy nie większą niż:
 - 40% powierzchni działki budowlanej na terenach: **1MW/U**, **2MW/U** i **5MW/U**,
 - 50% powierzchni działki budowlanej na terenie **3MW/U**,
 - 55% powierzchni działki budowlanej na terenie **4MW/U**,
 - udział powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszy niż:
 - 30% powierzchni działki budowlanej na terenach: **1MW/U**, **2MW/U** i **5MW/U**,
 - 20% powierzchni działki budowlanej na terenach: **3MW/U** i **4MW/U**,
 - dachy:
 - strome na terenach: **1MW/U** i **2MW/U**,

- o dowolnym kącie nachylenia połaci na terenach: **3MW/U**, **4MW/U** i **5MW/U**, z zastrzeżeniem stosowania dachów płaskich w strefach zabudowy niższej, wskazanych na rysunku planu,
 - o dowolnym kącie nachylenia dla lukarn, wykuszy,
 - na terenach: **1MW/U**, **2MW/U** i **5MW/U** wysokość budynków nie większą niż 17 m,
 - na terenach: **3MW/U** i **4MW/U** wysokość budynków nie większą niż 21 m z zastrzeżeniem:
 - wysokości nie większej niż 18 m w strefach zabudowy niższej, wskazanych na rysunku planu,
 - wysokości nie mniejszej niż 17 m i nie większej niż 24 m w strefie dominanty architektonicznej, wskazanej na rysunku planu,
 - intensywność zabudowy działki budowlanej:
 - nie mniejszą niż 1,1 i nie większą niż 2,8 na terenach: **1MW/U** i **2MW/U**,
 - nie mniejszą niż 0,3 i nie większą niż 6 na terenie **3MW/U**,
 - nie mniejszą niż 0,3 i nie większą niż 6,3 na terenie **4MW/U**,
 - nie mniejszą niż 1,1 i nie większą niż 3,2 na terenie **5MW/U**,
 - powierzchnię nowo wydzielanych działek budowlanych, z wyłączeniem działek pod lokalizację obiektów lub urządzeń infrastruktury technicznej oraz dojść i dojazdów, nie mniejszą niż 1000 m²,
 - dostęp dla samochodów do przyległych dróg publicznych lub do dróg publicznych poprzez drogi wewnętrzne,
 - dla terenów **1MW/U** i **5MW/U** zakaz dostępu dla samochodów do drogi publicznej zlokalizowanej poza granicą planu;
- dopuszcza się lokalizację budynków bezpośrednio przy granicy działki budowlanej.

W zakresie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenów oznaczonych na rysunku planu symbolami **1U** i **2U**:

- ustala się:
 - lokalizację zabudowy śródmiejskiej,
 - powierzchnię zabudowy nie większą niż:
 - 40% powierzchni działki budowlanej na terenie **1U**,
 - 70% powierzchni działki budowlanej na terenie **2U**,
 - udział powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszy niż:
 - 30% powierzchni działki budowlanej na terenach: **1U**,
 - 15% powierzchni działki budowlanej na terenach: **2U**,
 - dachy:
 - strome na terenie **1U**,
 - płaskie na terenie **2U**,
 - o dowolnym kącie nachylenia dla lukarn, wykuszy,
 - na terenie **1U** wysokość budynków nie większą niż 9 m,
 - na terenie **2U** wysokość budynków nie większą niż 6 m,
 - intensywność zabudowy działki budowlanej:
 - nie mniejszą niż 0,2 i nie większą niż 1,2 na terenie **1U**,
 - nie mniejszą niż 0,4 i nie większą niż 0,7 na terenie **2U**,
 - powierzchnię nowo wydzielanych działek budowlanych, z wyłączeniem działek pod lokalizację obiektów lub urządzeń infrastruktury technicznej oraz dojść i dojazdów, nie mniejszą niż 500 m²,
 - dostęp dla samochodów do terenu drogi publicznej **2KD-D**;
- dopuszcza się lokalizację budynków bezpośrednio przy granicy działki budowlanej.

W zakresie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu oznaczonego na rysunku planu symbolem **UO** ustala się:

- powierzchnię zabudowy nie większą niż 25% powierzchni działki budowlanej;
- udział powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszy niż 50% powierzchni działki budowlanej;
- dachy strome;
- wysokość budynków nie większą niż 12 m;
- intensywność zabudowy działki budowlanej nie mniejszą niż 0,2 i nie większą niż 1,5;
- powierzchnię nowo wydzielanych działek budowlanych, z wyłączeniem działek pod lokalizację obiektów lub urządzeń infrastruktury technicznej oraz dojeżdż i dojazdów, nie mniejszą niż 5800 m²;
- dostęp dla samochodów do przyległej drogi publicznej lub do drogi publicznej poprzez drogę wewnętrzną.

W zakresie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenów oznaczonych na rysunku planu symbolami: **1KD-L**, **2KD-L**, **3KD-L**, **1KD-D**, **2KD-D**, **3KD-D**, **4KD-D** i **5KD-D** ustala się:

- w zakresie klasyfikacji dróg publicznych:
 - na terenach: **1KD-L**, **2KD-L** i **3KD-L** – drogi klasy lokalnej,
 - na terenach: **1KD-D**, **2KD-D**, **3KD-D**, **4KD-D** i **5KD-D** – drogi klasy dojazdowej;
- na terenie **1KD-L** lokalizację:
 - jezdni i obustronnych chodników,
 - drogi dla rowerów lub innego rozwiązania dla ruchu rowerowego;
 - torowiska tramwajowego wraz z przystankami;
- na terenie **2KD-L** lokalizację:
 - jezdni i obustronnych chodników,
 - drogi dla rowerów lub innego rozwiązania dla ruchu rowerowego;
- na terenie **3KD-L** lokalizację jezdni i obustronnych chodników;
- na terenach **KD-D** lokalizację jezdni i chodników.

W zakresie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenów oznaczonych na rysunku planu symbolami **1kx** i **2kx** ustala się szerokość w liniach rozgraniczających, zgodnie z rysunkiem planu.

W zakresie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenów oznaczonych na rysunku planu symbolami **1KDW** i **2KDW** ustala się lokalizację jezdni, z dopuszczeniem lokalizacji chodników.

W zakresie zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji ustala się:

- na terenach dróg publicznych parametry układu drogowego zgodnie z klasyfikacją, w zakresie nie definiowanym ustaleniami planu;
- na terenach dróg wewnętrznych oraz terenach ciągów pieszych, szerokość:
 - jezdni nie mniejszą niż 4,5 m,
 - chodników i ciągów pieszych nie mniejszą niż 2 m;
- dopuszczenie zmniejszenia szerokości elementów, o których mowa powyżej:
 - w przypadku istniejących dróg niespełniających wymagań, o których mowa powyżej,
 - w przypadku kolizji z istniejącymi elementami zagospodarowania,
 - dla jezdni ze względu na potrzebę uspokojenia ruchu;
- dopuszczenie lokalizacji:
 - elementów umożliwiających uspokojenie ruchu na terenach dróg, w tym lokalnych zwężeń jezdni,

- dodatkowych, innych niż ustalone planem, elementów zagospodarowania pasa drogowego,
- zachowanie ciągłości powiązań elementów pasa drogowego w granicy planu oraz z zewnętrznym układem drogowym;
- nakaz zapewnienia na działce budowlanej stanowisk postojowych dla samochodów osobowych, zgodnie z ustaleniami projektu planu,
- dla obiektów o powierzchni mniejszej lub równej 100 m² mieszczących drobne usługi, rzemiosło, handel lub gastronomię, dopuszczenie rezygnacji ze stanowisk postojowych dla samochodów osobowych;
- nakaz zapewnienia na działce budowlanej stanowisk dla rowerów w łącznej liczbie nie mniejszej niż ustalona w projekcie planu,
- co najmniej 5-procentowy udział stanowisk postojowych przystosowanych do obsługi pojazdów zaopatrzonych w kartę parkingową w wymaganej liczbie stanowisk postojowych dla samochodów osobowych;
- w przypadku lokalizacji usług wymagających dostaw towarów, nakaz zapewnienia na działce budowlanej stanowisk do przetwarzania towarów, zlokalizowanych poza stanowiskami dla samochodów osobowych i rowerów.

W zakresie zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów infrastruktury technicznej ustala się:

- powiązanie sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie dostępu do sieci;
- zachowanie ciągłości powiązań elementów infrastruktury technicznej w granicy planu;
- dopuszczenie robót budowlanych w zakresie sieci infrastruktury technicznej, w tym systemu monitoringu wizyjnego oraz systemu służb ratowniczych i bezpieczeństwa publicznego;
- w przypadku lokalizacji stacji transformatorowych:
 - powierzchnię zabudowy nie większą niż 35 m²,
 - wysokość zabudowy nie większą niż 4 m,
 - dach płaski.

4.3. Powiązanie ustaleń projektu planu z innymi dokumentami

Stosownie do ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zapisy projektu planu miejscowego muszą być zgodne z zapisami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, a rada gminy uchwała plan miejscowy dopiero po stwierdzeniu, że nie narusza on ustaleń studium. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy sporządza się w celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego.

W Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania⁴⁷ obszar analizowanego projektu planu położony jest w zasięgu terenów oznaczonych symbolem **MW/U**, czyli terenów zabudowy mieszkaniowej lub zabudowy usługowej w obszarze funkcjonalnego Śródmieścia.

Jako wiodący kierunek przeznaczenia Studium wskazuje zabudowę mieszkaniową wielorodzinną lub usługową. Uzupełniający kierunek przeznaczenia to zieleń (np.: parki, skwery), tereny sportu i rekreacji, tereny komunikacji i infrastruktury technicznej. Wysokość budynków określa się jako niską i średniowysoką. W granicy przedmiotowego obszaru znajduje się także trasa tramwajowa oznaczona symbolem **kdt**. Ponadto omawiany obszar położony jest w granicy obszaru wpisanego do rejestru zabytków i pomnika historii.

Podsumowując, rozwiązania funkcjonalno-przestrzenne wskazane w analizowanym projekcie mpzp „W rejonie ulic J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” w Poznaniu należy uznać za zgodne z kierunkami przeznaczenia wskazanymi dla analizowanego obszaru w Studium.

⁴⁷ uchwała Nr LXXII/1137/VI/2014 Rady Miasta Poznania z dnia 23 września 2014 r.

4.4. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń projektu planu

Jak już wspomniano w niniejszej prognozie, obszar projektu planu „W rejonie ulic J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” w Poznaniu nie jest objęty ustaleniami planistycznymi.

Obszar projektu mpzp stanowi fragment śródmiejskiej części Poznania, a więc jest to przestrzeń zurbanizowana, silnie antropogenicznie przekształconą na skutek realizacji na przestrzeni lat wielu inwestycji budowlanych, infrastrukturalnych i komunikacyjnych. Stąd też zakłada się, że ewentualne nowe inwestycje budowlane – niezależnie od tego, czy będą prowadzone w oparciu o ustalenia planu miejscowego, czy też w oparciu o decyzje administracyjne – nie będą stanowić przyczyny wystąpienia oddziaływań, mających szczególnie niekorzystny wpływ na kształtowanie środowiska przyrodniczego.

W przypadku odstąpienia od sporządzenia analizowanego projektu mpzp nie prognozuje się wystąpienia znaczących zmian w zakresie stanu poszczególnych komponentów środowiska, wynikających ze zmian dotychczasowych form zagospodarowania terenu. Środowisko przyrodnicze analizowanego obszaru, a zwłaszcza powierzchnia ziemi, zasoby wodne, szata roślinna, zostały już wcześniej znacząco i trwale przekształcone.

Nie przewiduje się również znaczących i rozległych przekształceń w obrębie istniejącej cennej historycznie zabudowy, bowiem analizowany teren znajduje się na obszarze objętym ochroną konserwatorską, stąd wszelkie prace inwestycyjne podlegają uzgodnieniu z konserwatorem.

Przewiduje się, że obszar ten, niezależnie od obowiązywania ustaleń mpzp, nadal będzie pełnił funkcje związane przede wszystkim z funkcjonowaniem zwartej zabudowy śródmiejskiej, a środowisko przyrodnicze przedmiotowego obszaru w dalszym ciągu będzie poddawane silnym antropogenicznym oddziaływaniom. Dalsze funkcjonowanie terenów zurbanizowanych może być związane również z koniecznością prowadzenia prac modernizacyjnych, remontowych, czy też rozbudowy podziemnych sieci infrastruktury technicznej oraz elementów układu komunikacyjnego, co powodować może dalsze przeobrażenia warunków gruntowych.

5. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, KRAJOWYM, LOKALNYM

Akcesja Polski do Unii Europejskiej nałożyła na Polskę nowe obowiązki, wynikające z konieczności dostosowania prawa polskiego do regulacji unijnych. Ochrona środowiska wraz z Traktatem z Maastricht (1991) włączona została przez Wspólnoty Europejskie do spisu ich stałych zadań, dla których określono cele działań zapobiegawczych i regulujących. Obecnie prawo Unii Europejskiej regulujące ochronę środowiska liczy sobie kilkaset aktów prawnych, obejmujących dyrektywy, rozporządzenia, decyzje i zalecenia. Do priorytetów Unii Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska zaliczyć należy m.in. przeciwdziałanie zmianom klimatu, ochronę różnorodności biologicznej, ograniczenie wpływu zanieczyszczenia na zdrowie, a także lepsze wykorzystanie zasobów naturalnych.

Do dokumentów stworzonych na szczeblu **międzynarodowym oraz wspólnotowym**, formułujących cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia planowania przestrzennego, w tym też analizowanego projektu mpzp, zaliczyć można m.in.:

- Europejską Konwencję Krajobrazową sporządzoną we Florencji dnia 20 października 2000 r. – jej celem jest promowanie ochrony, gospodarki i planowania krajobrazu, a także organizowanie współpracy europejskiej w zakresie zagadnień dotyczących krajobrazu – cel istotny z uwagi na planowane przekształcenia funkcjonalno-przestrzenne zakładane w ustaleniach projektu mpzp. W tym zakresie istotne jest, że projekt mpzp ustala:
 - zagospodarowanie zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenu,
 - w strefach przedogródków udział powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszy niż 60% powierzchni strefy,

- zachowanie istniejących drzew, a w przypadku kolizji z planowaną zabudową, infrastrukturą techniczną lub drogową, wymóg ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń w granicach planu, w szczególności w strefach zieleni,
- lokalizację rzędów drzew, wskazanych w sposób orientacyjny na rysunku planu,
- lokalizację drzew, we wskazanej na rysunku planu strefie lokalizacji drzew w pasie drogowym na terenie **1KD-L**,
- zakaz lokalizacji elementów dysharmonizujących przestrzeń:
 - tymczasowych obiektów budowlanych,
 - budynków gospodarczych i garażowych,
 - nowych napowietrznych sieci infrastruktury technicznej, z wyjątkiem elementów tramwajowej sieci trakcyjnej,
 - klimatyzatorów, wentylatorów i innych urządzeń technicznych od strony terenów komunikacji na elewacjach budynków oraz na połaciach dachowych,
 - budynków w strefach przedogródków i strefach zieleni, wskazanych na rysunku planu z dopuszczeniem zachowania istniejących budynków garażowych na terenie **3MW/U**,
 - stanowisk postojowych w strefach przedogródków i strefach zieleni, wskazanych na rysunku planu z dopuszczeniem zachowania istniejących stanowisk postojowych na terenach **3MW/U, 4MW/U i 1U**,
 - stacji paliw, stacji obsługi pojazdów, myjni, blacharni, lakierni, warsztatów samochodowych,
 - ogródków gastronomicznych z wyjątkiem terenów: **3MW/U, 4MW/U i 1U**,
 - lokali i obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży większej niż 300 m².
- Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystego powietrza dla Europy (Dz.U.UE.L.2008.152.1), stanowiącą o utrzymaniu jakości powietrza tam, gdzie jest ona dobra, oraz jej poprawie w pozostałych przypadkach – cel szczególnie istotny w kontekście obowiązywania dla Poznania programu ochrony powietrza w zakresie pyłu PM₁₀ i benzo(a)pirenu, realizowany w projekcie mpzp m.in. poprzez ustalenie: dopuszczenia stosowania indywidualnych systemów grzewczych, przy czym zakazuje się stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe, powiązania infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym, zapewnienie dostępu do sieci, zakazu lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem przedsięwzięć dopuszczonych pozostałymi ustaleniami planu oraz inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej oraz pośrednio również poprzez wszystkie ustalenia zapewniające ochronę i kształtowanie zieleni, zwłaszcza tej wysokiej;
- Dyrektywę 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko, zwana dyrektywą w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (SEA), jej celem jest zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska i przyczynienie się do uwzględnienia aspektów środowiskowych w przygotowaniu i przyjmowaniu planów i programów w celu wspierania stałego rozwoju. Zgodnie z tą dyrektywą wszystkie plany i programy sporządzane i przyjmowane na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym, które potencjalnie mogą powodować znaczący wpływ na środowisko, podlegają procedurze oceny wpływu na środowisko. Transpozycja dyrektywy w polskim prawodawstwie nastąpiła w ustawie o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, która to określa m.in. zasady i tryb w sprawach procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, której jednym z elementów jest właśnie prognoza oddziaływania na środowisko sporządzana dla projektów mpzp.

Do dokumentów stworzonych na szczeblu **krajowym**, formułujących cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia planowania przestrzennego, w tym też analizowanego projektu mpzp, zaliczyć można m.in.:

- „Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”⁴⁸ - dokument o charakterze strategicznym, przenoszący założenia i cele zawarte w tzw. Ramowej Dyrektywie Wodnej⁴⁹. Plan ten jest narzędziem planistycznym, stanowiącym podstawę przy podejmowaniu decyzji wpływających na stan zasobów wodnych oraz formułujący zasady gospodarowania wodami w przyszłości. W planie tym opisano stan wód powierzchniowych i podziemnych, określono cele środowiskowe dla jednolitych części wód i obszarów chronionych oraz wskazano zadania prowadzące do osiągnięcia dobrego stanu wód. W kontekście analizowanego projektu planu istotne jest uwzględnienie celów środowiskowych wyznaczonych dla JCWP Bogdanka (RW60001718578), będącej silnie zmienioną częścią wód (SZCW) o dobrym stanie, niezagrożoną nieosiągnięciem celów środowiskowych (dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego)⁵⁰. Analizując wpływ realizacji ustaleń projektu mpzp na osiągnięcie ww. celów środowiskowych nie przewiduje się wystąpienia istotnego negatywnego oddziaływania w tym zakresie. Do projektu mpzp wprowadzono zapisy, których docelowa realizacja sprzyjać będzie osiągnięciu wskazanych celów. Wśród nich wymienić należy przede wszystkim następujące ustalenia:
 - zagospodarowanie zieleni wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenu,
 - w strefach przedogródków udział powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszy niż 60% powierzchni strefy,
 - zachowanie istniejących drzew, a w przypadku kolizji z planowaną zabudową, infrastrukturą techniczną lub drogową, wymóg ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń w granicach planu, w szczególności w strefach zieleni,
 - lokalizację rzędów drzew, wskazanych w sposób orientacyjny na rysunku planu,
 - lokalizację drzew, we wskazanej na rysunku planu strefie lokalizacji drzew w pasie drogowym na terenie **1KD-L**,
 - zakazuje się przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem przedsięwzięć dopuszczonych ustaleniami planu oraz inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej;
 - w zakresie retencji lub zagospodarowania wód opadowych i roztopowych, z uwzględnieniem uwarunkowań gruntowo-wodnych:
 - dopuszczenie lokalizacji obiektów i urządzeń, w tym: rowów infiltracyjnych, drenaży rozsączających, rowów i niecek retencyjnych, ogrodów deszczowych, stawów hydrofitowych, studni chłonnych, zielonych dachów i ścian, zbiorników retencyjnych,
 - dopuszczenie zastosowania nawierzchni przepuszczalnych.
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020) – SPA2020 wpisuje się w ramową politykę Unii Europejskiej w zakresie adaptacji do zmian klimatu, której celem jest poprawa odporności państw członkowskich na aktualne i oczekiwane zmiany klimatu, zwracając szczególną uwagę na lepsze przygotowanie do ekstremalnych zjawisk klimatycznych i pogodowych oraz redukcję kosztów społeczno-ekonomicznych z tym związanych. Głównym celem SPA2020 jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu, realizowane poprzez określenie działań adaptacyjnych, które należy podjąć do 2020 roku w najbardziej wrażliwych na zmiany klimatu obszarach takich jak: gospodarka wodna, rolnictwo, leśnictwo, różnorodność

⁴⁸ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2016 r., poz. 1967, rozporządzenie zachowało moc do dnia 22 grudnia 2021 r. i może być zmieniane)

⁴⁹ Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz. Urz. WE L 327 z 22 grudnia 2000 r.)

⁵⁰ Zgodnie z ustaleniami aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry w latach 2016-2021.

biologiczna, zdrowie, energetyka, budownictwo i gospodarka przestrzenna, obszary zurbanizowane, transport, obszary górskie i strefy wybrzeża. Działania adaptacyjne zawarte w SPA2020 obejmują zarówno przedsięwzięcia techniczne, np. budowa niezbędnej infrastruktury przeciwpowodziowej i ochrony wybrzeża, jak i zmiany regulacji prawnych, np. w systemie planowania przestrzennego ograniczające możliwość zabudowy terenów zagrożonych powodzią. Wśród planowanych do realizacji inwestycji znajduje się szereg przedsięwzięć poprawiających jakość życia mieszkańców i pobudzających wzrost gospodarczy. Planowane działania obejmują np. poprawę jakości wód, rozwój odnawialnych źródeł energii, zwiększenie zalesienia czy wsparcie dla rozwoju technologii środowiskowych. Podjęte zostaną również działania edukacyjne, wyjaśniające opinii publicznej zjawisko zmian klimatu.

Spośród zapisów analizowanego projektu mpzp, realizujących cele wskazane w dokumencie SPA2020 podobnie mają zastosowanie te zapisy, które przytoczono już powyżej w kontekście realizacji „Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”.

Do dokumentów stworzonych na szczeblu **lokalnym**, formułujących cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia planowania przestrzennego, w tym też analizowanego projektu mpzp, zaliczyć można m.in.:

- Program Ochrony Środowiska dla Miasta Poznania na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 roku. W Programie wytypowano – w poszczególnych obszarach interwencji – cele ekologiczne wraz z kierunkami działań, które sformułowano na podstawie głównych zagrożeń środowiska rozpatrywanych w kontekście aktualnych i planowanych wymogów prawnych oraz potrzeb i możliwości realizacyjnych Miasta. W ramach poszczególnych obszarów interwencji wskazano następujące cele strategiczne (jak również kierunki interwencji polityki ekologicznej):
 - poprawa jakości powietrza i ochrona klimatu – cele: osiągnięcie dobrej jakości powietrza i jakości życia mieszkańców, rozwój gospodarki niskoemisyjnej we wszystkich sektorach – zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych;
 - zagrożenie hałasem – cele: osiągnięcie dobrego stanu klimatu akustycznego (bez przekroczeń dopuszczalnych norm hałasu), zmniejszenie hałasu komunikacyjnego w przestrzeni miejskiej;
 - pola elektromagnetyczne – cel: utrzymanie stopnia emisji pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnego poziomu;
 - gospodarowanie wodami – cel: racjonalne korzystanie z zasobów wodnych, ochrona przed powodzią, suszą i deficytem wody;
 - gospodarka wodno-ściekowa – cel: poprawa jakości wody, rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej;
 - ochrona zasobów geologicznych – cele: ochrona złóż kopalin, ograniczenie presji wywieranej przez wydobywanie złóż;
 - ochrona gleb – cel: poprawa jakości gleby i ziemi;
 - gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów – cel: zapewnienie zrównoważonego systemu gospodarki odpadami;
 - zasoby przyrodnicze – cel: ochrona i zachowanie różnorodności biologicznej oraz tworzenie sieci obszarów chronionych;
 - zagrożenia poważnymi awariami – cel: zmniejszenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych i awarii pochodzących z transportu;
 - edukacja ekologiczna i działania prośrodowiskowe – cel: zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa (zwiększenie świadomości o współodpowiedzialności za jakość środowiska);
 - monitoring środowiska – cel: zapewnienie stałego i rzetelnego monitoringu środowiska.

Część z celów znajduje swoje odzwierciedlenie w zapisach omawianego w prognozie projektu mpzp, wśród których wskazać należy następujące ustalenia:

- zagospodarowanie zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenu,

- w strefach przedogródków udział powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszy niż 60% powierzchni strefy,
- zachowanie istniejących drzew, a w przypadku kolizji z planowaną zabudową, infrastrukturą techniczną lub drogową, wymóg ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń w granicach planu, w szczególności w strefach zieleni,
- lokalizację rzędów drzew, wskazanych w sposób orientacyjny na rysunku planu,
- lokalizację drzew, we wskazanej na rysunku planu strefie lokalizacji drzew w pasie drogowym na terenie **1KD-L**,
- w zakresie kształtowania komfortu akustycznego zapewnienie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku:
 - na terenach **MW** i **MW/U** jak dla terenów w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców,
 - na terenie **UO** jak dla terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,
 - na terenach **MW**, **MW/U** i **U** w przypadku lokalizacji żłobków, przedszkoli, szkół, domów opieki społecznej lub szpitali oraz zabudowy zamieszkania zbiorowego jak dla terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, terenów domów opieki społecznej lub terenów szpitali w miastach oraz terenów zabudowy zamieszkania zbiorowego,
 - na granicach terenów o różnych standardach akustycznych w środowisku, jak dla terenów o wyższych wymaganiach akustycznych w środowisku,
- dopuszczenie stosowania zasad akustyki architektonicznej i budowlanej w budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi;
- zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem przedsięwzięć dopuszczonych ustaleniami planu oraz inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej;
- dopuszczenie stosowania indywidualnych systemów grzewczych, przy czym zakazuje się stosowanie pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe
- dopuszczenie stosowania rozwiązań przeciwhałasowych, z wyjątkiem ekranów akustycznych;
- w zakresie retencji lub zagospodarowania wód opadowych i roztopowych, z uwzględnieniem uwarunkowań gruntowo-wodnych:
 - dopuszczenie lokalizacji obiektów i urządzeń, w tym: rowów infiltracyjnych, drenaży rozsączających, rowów i niecek retencyjnych, ogrodów deszczowych, stawów hydrofitowych, studni chłonnych, zielonych dachów i ścian, zbiorników retencyjnych,
 - dopuszczenie zastosowania nawierzchni przepuszczalnych.

6. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO

6.1. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

W kontekście oceny oddziaływań na środowisko przyrodnicze, przekształcenia powierzchni ziemi, rozumianej zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* jako ukształtowanie terenu, gleby, ziemia i wody gruntowe, są szczególnie istotne, powodują bowiem szereg zmian wśród pozostałych komponentów środowiska przyrodniczego, a poza tym należą do zmian trwałych.

Antropogeniczne przeobrażenia powierzchni ziemi związane są z działaniami techniczno-inżynierskimi, a zasięg tych zmian warunkowany jest skalą projektowanych inwestycji, zwłaszcza przewidywanej powierzchni nowej inwestycji oraz głębokością prowadzonych prac ziemnych.

Jak już wcześniej wspomniano, projekt mpzp „W rejonie ulic J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” w Poznaniu obejmuje tereny silnie antropogenicznie przekształcone, w obrębie których powierzchnia ziemi, jak i pozostałe elementy środowiska, utraciły swoje naturalne właściwości. Wśród przyczyn dotychczasowych przekształceń wskazać należy przede wszystkim

przeprowadzenie prac ziemnych (na znacznych głębokościach), związanych z realizacją budynków, elementów układu komunikacyjnego oraz realizacją sieci infrastruktury technicznej.

Jak wspomniano w pierwszej części prognozy, analizowany obszar stanowi fragment chronionego konserwatorsko zespołu urbanistyczno-architektonicznego najstarszych dzielnic miasta, wpisanego do rejestru zabytków decyzją nr A 239 z dnia 06.10.1982 r., z licznymi budynkami wskazanymi do ochrony na mocy ustaleń projektu planu. Projekt planu przede wszystkim zakłada ochronę i zachowanie obecnego układu zabudowy, dopuszczając jedynie nieliczne nowe inwestycje budowlane, jak np. lokalizację sieci i obiektów infrastruktury technicznej, urządzeń budowlanych, kondygnacji podziemnych. Ponadto, zgodnie z ustaleniami projektu planu, w przypadku istniejącej zabudowy, której lokalizacja lub parametry są inne niż ustalono w planie, dopuszczono zmianę sposobu jej użytkowania oraz przebudowę, rozbudowę lub nadbudowę, zgodnie z ustaleniami planu.

Niemniej, ewentualna realizacja ww. nielicznych inwestycji wymagać będzie konieczności dokonania dalszych zmian w ukształtowaniu terenu oraz właściwościach podłoża. Niezbędne do przeprowadzenia przy tego rodzaju inwestycjach prace budowlane, związane m.in. z wykonaniem głębokich wykopów, przemieszczeniem pewnych ilości mas ziemnych, wprowadzeniem do profilu glebowego elementów konstrukcyjnych obiektów budowlanych, a także różnego rodzaju materiałów, wpływających na zmianę dotychczasowych właściwości podłoża (np. jego przepuszczalności), stanowić będą przyczynę występowania niekorzystnych zjawisk w odniesieniu do powierzchni ziemi oraz lokalnych warunków gruntowych. Prognozuje się natomiast, iż zjawiska te nie będą miały znaczącego wpływu na kształtowanie powierzchni ziemi i warunków gruntowych w granicach całego analizowanego obszaru, tym bardziej, że występują tu grunty są silnie antropogenicznie przekształcone, złożone z nasypów o miąższości 0,5-3,0 m, co opisano szczegółowo w rozdziale 2.3. prognozy.

Istotnych oddziaływań o negatywnym charakterze nie należy spodziewać się także w przypadku realizacji zapisów projektu mpzp dotyczących inwestycji w zakresie sieci infrastruktury technicznej. Sytuacja ta wynika przede wszystkim z funkcjonowania na omawianym obszarze poszczególnych elementów sieci infrastruktury technicznej (w tym m.in. sieci ciepłej, sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej, sieci elektroenergetycznej itd.), jak również niezwykle wysokiego stopnia przekształcenia powierzchni zlokalizowanych w zasięgu granic obszaru projektu mpzp. Niemniej, oddziaływania o lokalnym zasięgu mogą wystąpić w przypadku wykonania wykopów, usunięcia, przemieszczenia i wprowadzania nowych elementów konstrukcyjnych budynków oraz modernizacji elementów sieci infrastruktury. Zjawiska te, z uwagi na swoją niewielką skalę, a także fakt iż dotyczyć będą terenów silnie antropogenicznie przekształconych, nie będą jednak odgrywały znaczącej roli w kształtowaniu powierzchni ziemi oraz warunków gruntowych.

Biorąc pod uwagę potrzebę ograniczania skali oraz zasięgu trwałych zmian w środowisku przyrodniczym, istotny jest zapis projektu planu ustalający wymóg zagospodarowania zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenu. Zapis ten jest istotny z punktu widzenia ochrony powierzchni ziemi i podłoża, ponieważ roślinność pozwala na uniknięcie lub przynajmniej znaczne ograniczenie wymywania gruntów, a także sprzyja absorpcji części ładunków zanieczyszczeń i ogranicza ich przedostawanie się do głębszych warstw gleby. Ważny będzie również odpowiedni dobór gatunków roślin, wprowadzanych na terenach nieutwardzonych, szczególnie gatunków rodzimych, odpowiadających lokalnym wymaganiom siedliskowym, co zapewni lepszy rozwój wprowadzanej zieleni i jednocześnie wpłynie pozytywnie na komfort zamieszkania i użytkowania poszczególnych terenów.

W celu ograniczenia skali występowania negatywnych oddziaływań na ukształtowanie powierzchni ziemi i warunki gruntowe, jakie mogą nastąpić w konsekwencji realizacji ustalonych w projekcie planu zamierzeń inwestycyjnych, do projektu planu wprowadzono zapisy określające maksymalną powierzchnię zabudowy na wszystkich terenach wskazanych w projekcie mpzp pod zabudowę, a więc terenach: **1-6MW, 1-5MW/U, 1U, 2U, UO**. Powierzchnia ta, w zależności od przeznaczenia terenu, wynosi od 25% do 70% powierzchni działki budowlanej. W celu ograniczenia (w przyszłości) ryzyka pojawienia się zbyt intensywnej zabudowy, ustalono również minimalną powierzchnię działek budowlanych oraz minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (wynoszący

dla poszczególnych terenów od 15% do 50% powierzchni działki budowlanej), jaki musi zostać utrzymany w granicach działek budowlanych. Przestrzeganie powyższych ustaleń uniemożliwi wydzielenie działek budowlanych o niewielkich powierzchniach (na skutek wtórnych podziałów) oraz zwiększanie tym samym intensywności zagospodarowania terenów wcześniej zabudowanych (głównie terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej). Działania te pozwolą na ograniczenie możliwości uszczuplenia lub też całkowitego wyeliminowania powierzchni biologicznie czynnych w obrębie poszczególnych działek budowlanych, umożliwiając tym samym ograniczenie skali przekształcenia powierzchni ziemi oraz utrzymanie charakteru przeważającego na omawianym obszarze sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów.

Do korzystnych z punktu widzenia ochrony powierzchni ziemi ustaleń analizowanego projektu należą również wszystkie zapisy i rozwiązania w zakresie ochrony i kształtowania zieleni. W tym zakresie pozytywnie należy ocenić:

- nakaz zagospodarowania zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenu,
- ustalenie lokalizacji stref przedogródków i stref zieleni, wskazanych na rysunku planu,
- w strefach przedogródków udział powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszy niż 60% powierzchni strefy,
- wymóg zachowania istniejących drzew, a w przypadku kolizji z planowaną zabudową, infrastrukturą techniczną lub drogową, wymóg ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń w granicach planu, w szczególności w strefach zieleni,
- lokalizację drzew, we wskazanej na rysunku planu strefie lokalizacji drzew w pasie drogowym na terenie 1KD-L,
- lokalizację rzędów drzew, wskazanych w sposób orientacyjny na rysunku planu.

Ponadto, do działań minimalizujących negatywne oddziaływanie na powierzchnię ziemi i środowisko gruntowo-wodne na etapie realizacyjnym poszczególnych inwestycji budowlanych zaliczyć można:

- ograniczenie do niezbędnego minimum terenów zajętych techniczną ingerencją, w tym terenu zaplecza budowy i parku maszyn, a także czasu trwania robót budowlanych,
- zapewnienie funkcjonalności systemu gospodarowania odpadami i odzyskanymi materiałami,
- zastosowanie odpowiednich odwodnień budowlanych,
- racjonalne gospodarowanie odpadami na etapie realizacji inwestycji nadążające za postępem robót zagospodarowywanie powierzchni terenów zdegradowanych w wyniku działalności związanej z budową i utrzymaniem urządzeń i instalacji.

Powyższe ustalenia wykraczają poza zakres merytoryczny i formalny ustaleń planów miejscowych i dotyczą już etapu realizacyjnego inwestycji budowlanej, niemniej w kontekście analizy oddziaływań na powierzchnie ziemi wynikających z lokalizacji nowych obiektów budowlanych, stanowią istotne zagadnienia, warte przytoczenia w prognozie chociaż w ogólnym zarysie.

6.2. Oddziaływanie na zasoby naturalne

Na obszarze objętym granicami projektu mpzp „W rejonie ulic J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” w Poznaniu nie stwierdzono występowania zasobów naturalnych w postaci: udokumentowanych złóż kopalin⁵¹, czy udokumentowanych głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP)⁵². Nie występują tu również grunty leśne⁵³.

6.3. Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne

Z uwagi na brak zbiorników i cieków wodnych w granicach obszaru objętego projektem mpzp, nie przewiduje się wystąpienia negatywnych oddziaływań na wody powierzchniowe, wynikających

⁵¹ <http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web/pages/index.jsf?conversationContext=7>

⁵² <https://geolog.pgi.gov.pl/>

⁵³ <https://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/mapy>

bezpośrednio z realizacji jego ustaleń. Nie prognozuje się również wystąpienia znacząco niekorzystnych oddziaływań na wody powierzchniowe zlokalizowane poza granicami obszaru mpzp, wynikających ze zmiany lokalnych warunków gruntowo-wodnych, czy też istotnej zmiany sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów zlokalizowanych w zasięgu zlewni JCWP. Niewielkie ryzyko wystąpienia oddziaływań na wody powierzchniowe (przepływające poza granicami projektu planu) wynika przede wszystkim z regulacyjnego charakteru zapisów projektu mpzp, znacznego oddalenia od cieków i zbiorników wodnych, a także obecności w granicach projektu mpzp terenów już trwale zagospodarowanych.

Niemniej, ewentualna lokalizacja sieci i obiektów infrastruktury technicznej, urządzeń budowlanych, kondygnacji podziemnych, czy dopuszczona ustaleniami projektu planu przebudowa lub nadbudowa istniejącej zabudowy, stanowić może potencjalną przyczynę pojawienia się negatywnych oddziaływań w odniesieniu do lokalnych zasobów wód podziemnych. W największym stopniu możliwość wystąpienia znaczących zmian w zakresie warunków gruntowo-wodnych związana będzie z realizacją kondygnacji podziemnych, których lokalizację dopuszczają zapisy projektu mpzp. Skala niekorzystnych oddziaływań będzie w tym przypadku uzależniona od głębokości prowadzonych prac ziemnych, a także zastosowanych w trakcie realizacji zabudowy rozwiązań technologicznych.

Prowadzenie prac budowlanych, niezbędnych do zrealizowania zabudowy, jak również budowy, rozbudowy czy modernizacji sieci infrastruktury technicznej, wymaga ingerencji w powierzchnię ziemi i warunki gruntowe, a co za tym idzie, w sposób pośredni oddziałuje również na kształtowanie lokalnych warunków wodnych. Zwiększanie udziału powierzchni zabudowanych związane jest zasadniczo ze wzrostem udziału powierzchni trwale uszczelnionych oraz pojawieniem się nowych obiektów, których funkcjonowanie związane jest z generowaniem ścieków. Skutkiem podejmowania tego rodzaju działań jest także lokalne ograniczenie powierzchni umożliwiającej swobodną infiltrację wód opadowych i roztopowych, przyspieszenie tempa spływu powierzchniowego z terenów utwardzonych oraz zwiększenie ryzyka zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego na skutek niewłaściwego prowadzenia gospodarki wodno-ściekowej. W tym miejscu należy jednak zaznaczyć, iż możliwość wystąpienia tego rodzaju oddziaływań jest w przypadku analizowanego obszaru znikoma, gdyż funkcjonująca na tym obszarze zabudowa posiada dostęp do sieci infrastruktury technicznej, w tym sieci wodociągowej i sieci kanalizacji sanitarnej oraz deszczowej. Ocenia się zatem, iż ryzyko zanieczyszczenia wód podziemnych na skutek niewłaściwego sposobu prowadzenia gospodarki wodno-ściekowej jest w przypadku obszaru projektu mpzp „W rejonie ulic J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” w Poznaniu pomijalne.

Niemniej, dla zapewnienia możliwości właściwego gospodarowania wytworzonymi na obszarze opracowania ściekami (w tym również zanieczyszczonymi wodami opadowymi i roztopowymi), do projektu planu wprowadzono zapisy w zakresie zasad modernizacji, rozbudowy i budowy infrastruktury technicznej, ustalając m.in. powiązanie sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie dostępu do sieci, dopuszczenie robót budowlanych w zakresie sieci infrastruktury technicznej, czy też uwzględnienie ograniczeń wynikających z przebiegu istniejących i projektowanych sieci infrastruktury technicznej (w tym wskazanych na rysunku planu). Należy natomiast podkreślić, iż funkcjonująca tu zabudowa posiada aktualnie dostęp do sieci infrastruktury technicznej (w tym sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej), stąd też zakładać należy, iż wszystkie nowe inwestycje zostaną do niej podłączone.

Dla ograniczenia skali niekorzystnych oddziaływań na kształtowanie lokalnych zasobów wód podziemnych na skutek realizacji ustaleń planów miejscowych w zakresie lokalizacji nowych inwestycji budowlanych istotne jest natomiast wyeliminowanie możliwości drastycznego wzrostu udziału powierzchni trwale uszczelnionych (związanego głównie z realizacją zabudowy oraz towarzyszących jej elementów zagospodarowania). W tym celu do analizowanego projektu mpzp wprowadzono zapisy określające w sposób szczegółowy maksymalną powierzchnię zabudowy działki budowlanej, jak również minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, jaki musi zostać utrzymany w jej granicach. Jak już wcześniej wspomniano, wielkości te zostały zróżnicowane w odniesieniu do poszczególnych terenów. Ustalenie minimalnego udziału wolnych od uszczelnienia powierzchni biologicznie czynnych, przy jednoczesnym respektowaniu zapisu ustalającego zagospodarowanie zielenią wszystkich wolnych

od utwardzenia fragmentów terenów, pozwoli na zachowanie powierzchni umożliwiających infiltrację wód opadowych i roztopowych (zasilających zasoby wód podziemnych).

Mając na uwadze konieczność ograniczenia negatywnych oddziaływań na zasoby wodne, zwłaszcza w kontekście obecnie już obserwowanych zmian klimatu i coraz częściej obserwowanych zjawisk ekstremalnych, należy również dołożyć wszelkich starań, aby część opadu została zagospodarowana w zasięgu powierzchni biologicznie czynnych zachowanych w granicach działek budowlanych, które będą w stanie opóźnić odpływ wód z opadu, odciążyć system kanalizacji deszczowej i częściowo zredukować przepływ w odbiorniku w przypadku opadów ekstremalnych. Należy jednocześnie podkreślić, że zachowanie powierzchni przepuszczalnych dla wód z opadów stanowi obecnie jeden z podstawowych działań planistycznych służących adaptacji do zmian klimatu w obrębie terenów zurbanizowanych, ponieważ to właśnie od rodzaju pokrycia powierzchni ziemi zależy wielkość spływu wód opadowych.

W tym zakresie w projekcie planu wszystkich terenów zlokalizowanych w jego granicach dopuszczono lokalizację obiektów i urządzeń, w tym: rowów infiltracyjnych, drenaży rozsączających, rowów i niecek retencyjnych, ogrodów deszczowych, stawów hydrofitowych, studni chłonnych, zielonych dachów i ścian, zbiorników retencyjnych. Ponadto dopuszczono także zastosowanie nawierzchni przepuszczalnych. Zastosowanie nawierzchni przepuszczalnej powoduje szereg korzyści, takich jak: ograniczenie spływu powierzchniowego, zasilanie wód gruntowych, filtrowanie zanieczyszczeń i obniżanie temperatury powierzchni. Zastosowanie tego typu rozwiązań można też ograniczyć potrzebę budowy innych obiektów i urządzeń służących retencji lub zagospodarowaniu wód opadowych i roztopowych na terenie, np. zbiorników retencyjnych.

Korzystny wpływ na ograniczenie skali ewentualnych negatywnych oddziaływań na wody podziemne, jakie mogą wystąpić w konsekwencji realizacji ewentualnych, nielicznych nowych inwestycji, będzie miała również realizacja ustaleń dotyczących kształtowania zieleni na obszarze projektu planu. W tym zakresie pozytywnie należy ocenić:

- nakaz zagospodarowania zieleni wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenu,
- ustalenie lokalizacji stref przedogródków i stref zieleni, wskazanych na rysunku planu,
- w strefach przedogródków udział powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszy niż 60% powierzchni strefy,
- wymóg zachowania istniejących drzew, a w przypadku kolizji z planowaną zabudową, infrastrukturą techniczną lub drogową, wymóg ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń w granicach planu, w szczególności w strefach zieleni,
- lokalizację drzew, we wskazanej na rysunku planu strefie lokalizacji drzew w pasie drogowym na terenie 1KD-L,
- lokalizację rzędów drzew, wskazanych w sposób orientacyjny na rysunku planu.

Zachowanie i zwiększenie udziału terenów porośniętych roślinnością, a w szczególności roślinnością wysoką, będzie wpływało korzystnie na ograniczenie tempa spływu powierzchniowego wód opadowych i roztopowych z obszaru opracowania.

Reasumując, charakter oraz zakres rozwiązań przyjętych w projekcie analizowanego planu miejscowego pozwala założyć, że realizacja ewentualnych nowych, nielicznych inwestycji na jego obszarze nie spowoduje wystąpienia negatywnych oddziaływań w odniesieniu do wód powierzchniowych w obrębie całej JCWP Bogdanka (PLRW60001718578), w granicach których zlokalizowane są przedmiotowe tereny, pod warunkiem restrykcyjnego przestrzegania ustaleń przedmiotowego projektu planu, jak i obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa.

6.4. Oddziaływanie na różnorodność biologiczną, szatę roślinną, zwierzęta

Różnorodność biologiczna obszaru projektu mpzp „W rejonie ulic J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” w Poznaniu została ukształtowana na skutek jego dotychczasowego antropogenicznego użytkowania. Analizowany projekt planu stanowi fragment chronionego konserwatorsko zespołu urbanistyczno-architektonicznego najstarszych dzielnic miasta, wpisanego do

rejestru zabytków decyzją nr A 239 z dnia 06.10.1982 r., z licznymi budynkami wskazanymi do ochrony na mocy ustaleń projektu planu. Projekt planu przede wszystkim zakłada ochronę i zachowanie obecnego układu zabudowy, dopuszczając jedynie nieliczne nowe inwestycje budowlane, jak np. lokalizację sieci i obiektów infrastruktury technicznej, urządzeń budowlanych, kondygnacji podziemnych. Ponadto, zgodnie z ustaleniami projektu planu, w przypadku istniejącej zabudowy, której lokalizacja lub parametry są inne niż ustalono w planie, dopuszczono zmianę sposobu jej użytkowania oraz przebudowę, rozbudowę lub nadbudowę, zgodnie z ustaleniami planu.

Ustalenia projektu mpzp nie wprowadzają zatem znaczących zmian w dotychczasowym sposobie zagospodarowania i użytkowania funkcjonujących na obszarze analizowanego projektu mpzp powierzchni zieleni urządzonej, wyznaczonych w obrębie terenów **MW, MW/U, U i UO** jako strefy zieleni oraz strefy przedogródków, stanowiące miejsce występowania wielu przedstawicieli flory i fauny, widywanych pospolicie na terenach miejskich. Ponadto, zgodnie z ustaleniami projektu mpzp w strefach przedogródków udział powierzchni biologicznie czynnej nie może być mniejszy niż 60% powierzchni strefy, natomiast zarówno w strefach przedogródków jak i w strefach zieleni obowiązuje zakaz lokalizacji stanowisk postojowych⁵⁴.

Prognozuje się zatem, że ograniczenie możliwości lokalizacji inwestycji w granicach wspomnianych powyżej stref zieleni oraz stref przedogródków, jak również dopuszczenie ich wyznaczania również poza miejscami wskazanymi na rysunku projektu planu, pozwoli na utrzymanie występującej tu dotychczas roślinności oraz miejsc bytowania, żerowania i rozrodu pospolitych przedstawicieli fauny.

Analizując zatem potencjalne skutki realizacji zapisów projektu planu w zakresie możliwych do zrealizowania nielicznych inwestycji, przewiduje się przede wszystkim możliwość wystąpienia lokalnego uszczuplenia bioróżnorodności na skutek usunięcia części szaty roślinnej (przede wszystkim powierzchni zadarnionych), zniszczenia wierzchniej warstwy gleby oraz trwałego uszczelnienia części powierzchni, przeznaczonych bezpośrednio pod lokalizację budynków, sieci infrastruktury technicznej czy innych towarzyszących obiektów budowlanych.

W zależności od stopnia przekształcenia powierzchni ziemi, a więc sposobów posadowienia nowych budynków i zakresu wykonywania innych prac, głównie z zakresu infrastruktury technicznej, przeobrażeniom ulegają również gleby, których skład i nawodnienie mają kluczowe znaczenie dla bytowania roślin. Powodowane działaniami mechanicznymi przekształcenia mogą doprowadzić do zmiany ułożenia warstw, jak również zmiany składu chemicznego gruntów i ich właściwości technicznych, m.in. uziarnienia, zagęszczenia, stopnia plastyczności. Obciążenie terenu powoduje bowiem degradację naturalnego systemu kapilarnego, decydującego o retencji wody, jej dostępności dla roślin oraz o wymianie gazowej w profilu glebowym. W rezultacie powstają nowe grunty, składające się z przemieszczonych składników mineralnych rodzimych i sztucznych, kwalifikowane do gruntów nasypowych, które są mniej korzystne dla rozwoju roślinności. Podkreślenia wymaga jednak fakt, iż różnorodność biologiczna na terenach funkcjonującej obecnie w granicach projektu planu zabudowy mieszkaniowej i usługowej została ukształtowana na skutek działalności człowieka. Ewentualne straty w istniejącej zieleni, stanowiącej miejsce występowania pospolitych gatunków zwierząt przystosowanych do życia w bezpośrednim sąsiedztwie człowieka, zostaną najprawdopodobniej zrekomensowane przez nowe nasadzenia roślin ozdobnych, wprowadzane po zakończeniu etapu realizacji poszczególnych (projektowanych) inwestycji.

Ponadto dla wszystkich terenów przeznaczonych pod zabudowę wprowadzono zapisy, których realizacja pozwoli ograniczyć niekorzystny wpływ na kształtowanie różnorodności biologicznej, wynikający z realizacji ustaleń mpzp. Przede wszystkim należy wskazać tu ograniczenie maksymalnej powierzchni zabudowy działek budowlanych w obrębie poszczególnych terenów oraz wyznaczenie minimalnych udziałów powierzchni biologicznie czynnej, jakie muszą zostać zachowane na terenach przeznaczonych pod zabudowę. Zgodnie z zapisami projektu planu, dla wszystkich terenów ustalono również konieczność zagospodarowania zielenią wszystkich powierzchni terenu wolnych od

⁵⁴ z dopuszczeniem zachowania istniejących stanowisk postojowych na terenach: **3MW/U, 4MW/U i 1U**

utwardzenia. Realizacja wspomnianych zapisów ograniczy możliwość zbyt intensywnego zabudowywania działek budowlanych oraz wymusi pozostawienie części powierzchni dostępnej dla przedstawicieli lokalnej flory i fauny.

Wśród innych zapisów wpływających korzystnie na ograniczenie niekorzystnych oddziaływań na różnorodność biologiczną w granicach terenów wskazanych pod zabudowę wymienić należy również pozostałe zapisy, które pozwolą na zachowanie istniejącej zieleni, a więc zapisy ustalające:

- zagospodarowanie zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenu,
- zachowanie istniejących drzew, a w przypadku kolizji z planowaną zabudową, infrastrukturą techniczną lub drogową, wymóg ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń w granicach planu, w szczególności w strefach zieleni,
- lokalizację drzew, we wskazanej na rysunku planu strefie lokalizacji drzew w pasie drogowym na terenie 1KD-L,
- lokalizację rzędów drzew, wskazanych w sposób orientacyjny na rysunku planu.

Tereny zagospodarowane zielenią urządzoną, w tym zwłaszcza zielenią wysoką, poprawiają fizjonomię i estetykę całego obszaru, pełnią rolę izolacji przed emitowanymi zanieczyszczeniami powietrza (zwłaszcza pyłowymi) oraz są pewnego rodzaju katalizatorem zanieczyszczeń. Obecność zieleni na terenach tak zurbanizowanych jest nieoceniona i należy dążyć zarówno do jej zachowania, jak i rozwoju. Najkorzystniejszym z biologicznego i estetycznego punktu widzenia rozwiązaniem jest dobór roślinności zgodnie z panującymi warunkami glebowo-wodnymi, w nawiązaniu do roślinności już istniejącej i z uwzględnieniem otoczenia (np. roślinność odporna na wysokie stężenie soli w glebie przy trasach komunikacyjnych).

Zaproponowany w projekcie planu sposób zagospodarowania terenów w większości przypadków nie będzie wpływał niekorzystnie na lokalną faunę, zwłaszcza, że w chwili obecnej nie stanowią one miejsc szczególnie atrakcyjnych z punktu widzenia bytowania zwierząt. W granicach omawianego obszaru nie występują zbiorniki i ciek wodne, co dodatkowo ogranicza zróżnicowanie warunków siedliskowych i wpływa na występowanie zwierząt przystosowanych wyłącznie do warunków lądowych.

Lokalne i czasowe ograniczenia w liczebności zwierząt (głównie owadów, ptaków) mogą wystąpić na etapie ewentualnej realizacji zamierzeń inwestycyjnych, wymagających użycia ciężkiego sprzętu, emitującego hałas, będący czynnikiem płoszącym dla zwierząt. Oddziaływania te będą miały jednak charakter krótkotrwały i ustaną po zakończeniu etapu realizacji. Szczególnie istotne będzie zatem zapewnienie możliwie jak największej ochrony istniejącej zieleni na etapie realizacji ustaleń planu, a w przypadku konieczności usunięcia istniejącej zieleni wprowadzanie nowych nasadzeń.

6.5. Oddziaływanie na krajobraz

Prognozuje się, iż realizacja ustaleń projektu mpzp „W rejonie ulic J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” w Poznaniu wpłynie jedynie w niewielkim stopniu na zmianę tutejszych walorów krajobrazowych. Analizowany obszar stanowi fragment chronionego konserwatorsko zespołu urbanistyczno-architektonicznego najstarszych dzielnic miasta, wpisanego do rejestru zabytków decyzją nr A 239 z dnia 06.10.1982 r., z licznymi budynkami wskazanymi do ochrony na mocy ustaleń projektu planu. Biorąc powyższe pod uwagę, projekt planu przede wszystkim zakłada ochronę i zachowanie obecnego układu zabudowy, dopuszczając jedynie nieliczne nowe inwestycje budowlane, jak np. lokalizację sieci i obiektów infrastruktury technicznej, urządzeń budowlanych, kondygnacji podziemnych. Ponadto, zgodnie z ustaleniami projektu planu, w przypadku istniejącej zabudowy, której lokalizacja lub parametry są inne niż ustalono w planie, dopuszczono zmianę sposobu jej użytkowania oraz przebudowę, rozbudowę lub nadbudowę, zgodnie z ustaleniami planu.

Biorąc pod uwagę obecne zagospodarowanie oraz zapisy projektu planu, należy stwierdzić, że w obrębie wszystkich terenów zachowany zostanie dotychczasowy sposób ich zagospodarowania i użytkowania, a nieliczne potencjalne nowe inwestycje stanowiąc będą uzupełnienie dotychczasowego zainwestowania.

Z uwagi na określone w projekcie planu parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy w granicach poszczególnych terenów, nie przewiduje się natomiast – w wyniku przebudowy, rozbudowy lub nadbudowy istniejącej zabudowy możliwości realizacji na tych terenach obiektów odbiegających od specyfiki zabudowy istniejącej w obszarze projektu planu.

Dla utrzymania elementów wpływających na walory tutejszego krajobrazu istotne będzie jednocześnie przestrzeganie zapisów projektu mpzp odnoszących się w sposób bezpośredni do występującej na analizowanym obszarze zieleni. Poza ustaleniem lokalizacji stref przedogródków i stref zieleni (wskazanych na rysunku planu) z wymogiem zachowania w strefach przedogródków udziału powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszego niż 60% powierzchni strefy, znaczący wpływ na utrzymanie specyfiki tutejszego krajobrazu będzie mieć ustalenie zagospodarowania zieleni wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenów, wprowadzenie zapisów nakazujących zachowanie istniejących drzew, a w przypadku kolizji z planowaną zabudową, infrastrukturą techniczną lub drogową, wymóg ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń w granicach planu, w szczególności w strefach zieleni, czy też ustalenie lokalizacji rzędów drzew, wskazanych w sposób orientacyjny na rysunku planu oraz drzew, we wskazanej na rysunku planu strefie lokalizacji drzew w pasie drogowym na terenie **1KD-L.**

W celu kształtowania ładu przestrzennego i poprawy walorów krajobrazowych poszczególnych terenów, do projektu mpzp „W rejonie ulic J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” w Poznaniu wprowadzono również szereg zapisów dotyczących możliwości lokalizacji elementów dysharmonizujących przestrzeń wizualną. W tym zakresie wprowadzono zakaz lokalizacji:

- tymczasowych obiektów budowlanych,
- wolno stojących budynków gospodarczych i garaży,
- nowych napowietrznych sieci infrastruktury technicznej, z wyjątkiem elementów tramwajowej sieci trakcyjnej,
- klimatyzatorów, wentylatorów i innych urządzeń technicznych od strony terenów komunikacji na elewacjach budynków oraz na połaciach dachowych,
- budynków w strefach przedogródków i strefach zieleni, wskazanych na rysunku planu z dopuszczeniem zachowania istniejących budynków garażowych na terenie **3MW/U**,
- stanowisk postojowych w strefach przedogródków i strefach zieleni, wskazanych na rysunku planu z dopuszczeniem zachowania istniejących stanowisk postojowych na terenach **3MW/U**, **4MW/U** i **1U**,
- stacji paliw, stacji obsługi pojazdów, myjni, blacharni, lakierni, warsztatów samochodowych,
- ogródków gastronomicznych z wyjątkiem terenów: **3MW/U**, **4MW/U** i **1U**,
- lokali i obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży większej niż 300 m².

Korzystny wpływ na kształtowanie walorów estetycznych przestrzeni będzie miało również respektowanie zapisu nakazującego w obrębie poszczególnych terenów dróg publicznych oraz terenów **1kx** i **2kx**, nadanie spójnego charakteru elementom zagospodarowania: oświetleniu oraz nawierzchni.

Podsumowując, z uwagi na charakter ustaleń projektu planu mpzp „W rejonie ulic J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” w Poznaniu, nie należy się spodziewać wystąpienia znaczących zmian w zakresie lokalnych uwarunkowań krajobrazowych. Przedmiotowy projekt planu chroni specyficzne walory krajobrazowe chronionego konserwatorsko fragmentu zespołu urbanistyczno-architektonicznego najstarszych dzielnic miasta, dopuszczając możliwość realizacji jedynie pojedynczych inwestycji.

6.6. Oddziaływanie na powietrze atmosferyczne i klimat lokalny

Prognozuje się, że pełna i docelowa realizacja ustaleń projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie ulic J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” w Poznaniu nie będzie stanowić przyczyny pojawienia się w granicach obszaru opracowania nowych

źródeł emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych, których funkcjonowanie mogłoby doprowadzić do istotnego pogorszenia jego jakości.

Jak wspomniano już w niniejszej prognozie, analizowany obszar stanowi fragment chronionego konserwatorsko zespołu urbanistyczno-architektonicznego najstarszych dzielnic miasta, wpisanego do rejestru zabytków decyzją nr A 239 z dnia 06.10.1982 r., z licznymi budynkami wskazanymi do ochrony na mocy ustaleń projektu planu. Dlatego też, projekt planu przede wszystkim zakłada ochronę i zachowanie obecnego układu zabudowy, dopuszczając jedynie nieliczne nowe inwestycje budowlane, jak np. lokalizację sieci i obiektów infrastruktury technicznej, urządzeń budowlanych, kondygnacji podziemnych. Ponadto, zgodnie z ustaleniami projektu planu, w przypadku istniejącej zabudowy, której lokalizacja lub parametry są inne niż ustalono w planie, dopuszczono zmianę sposobu jej użytkowania oraz przebudowę, rozbudowę lub nadbudowę, zgodnie z ustaleniami planu.

Zakłada się, że ww. nieliczne inwestycje, których realizację umożliwiają zapisy projektu planu, nie będą stanowiły przyczyny pojawienia się niekorzystnych oddziaływań na kształtowanie jakości powietrza atmosferycznego na obszarze projektu planu. Ponieważ tereny zlokalizowane w granicach projektu planu posiadają dostęp do sieci infrastruktury technicznej, w tym sieci ciepłej, ryzyko zrealizowania nowej zabudowy zaopatrywanej w ciepło za pośrednictwem indywidualnych systemów grzewczych⁵⁵ jest niewielkie. Stąd też nie przewiduje się ryzyka istotnego pogorszenia jakości powietrza atmosferycznego na skutek zwiększenia ilości funkcjonujących w granicach obszaru opracowania instalacji grzewczych, charakteryzujących się wysokim poziomem emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych.

W przypadku realizacji ustaleń projektu mpzp „W rejonie ulic J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” w Poznaniu nie prognozuje się również wzrostu ilości generowanych na tym obszarze zanieczyszczeń komunikacyjnych (powstających w wyniku spalania paliw w silnikach spalinowych przemieszczających się pojazdów). Analizowany projekt mpzp nie wyznacza nowych terenów dróg, jak również nie przewiduje realizacji nowej zabudowy, której funkcjonowanie związane byłoby ze znacznym wzrostem natężenia ruchu kołowego.

Niewielkiego wzrostu emisji zanieczyszczeń należy spodziewać się natomiast na etapie ewentualnej realizacji poszczególnych inwestycji, których lokalizacja została umożliwiona zgodnie z zapisami analizowanego projektu mpzp. We wspomnianych przypadkach źródłami emisji będą prace ziemne, których prowadzenie związane jest z generowaniem pewnych ilości pyłu oraz silniki spalinowe sprzętu budowlanego, wykorzystywanego podczas realizacji inwestycji. Prognozuje się jednak, że ilość zanieczyszczeń generowanych przez maszyny budowlane nie będzie miała większego znaczenia w kształtowaniu jakości powietrza atmosferycznego, głównie z uwagi na ograniczoną powierzchnię i czas przeprowadzania robót budowlanych oraz niewielkie odległości unoszenia cząstek pyłowych.

Wyeliminowaniu możliwości wystąpienia niekorzystnych oddziaływań na powietrze atmosferyczne sprzyjać będzie również fakt, iż analizowany obszar projektu planu posiada dostęp do sieci infrastruktury technicznej, w tym miejskiej sieci ciepłowniczej oraz sieci gazowej. Na ograniczenie poziomu emisji zanieczyszczeń generowanych na skutek funkcjonowania instalacji grzewczych, wpływać będzie jednocześnie realizacja zapisów ustalających zapewnienie dostępu do sieci infrastruktury technicznej oraz dopuszczających możliwość prowadzenia robót w zakresie sieci infrastruktury technicznej. Rozwiązania te są niezwykle istotne w kontekście zapewnienia możliwości ogrzewania zabudowy w sposób minimalizujący skalę emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego.

W sposób pośredni na ograniczenie ryzyka pojawienia się w granicach projektu mpzp obiektów, których funkcjonowanie mogłoby spowodować lokalne przekroczenia obowiązujących standardów jakości powietrza atmosferycznego, wpływać będzie realizacja zakazu lokalizacji w granicach obszaru projektu mpzp przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem przedsięwzięć dopuszczonych ustaleniami planu oraz inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej.

⁵⁵ wykorzystujących paliwa stałe o wysokich wskaźnikach emisji

Ponadto ograniczeniu ryzyka pogorszenia lokalnej jakości powietrza sprzyjać będzie wyznaczenie lokalizacji stref zieleni i stref przedogródków (dla których udział powierzchni biologicznie czynnej nie może być mniejszy niż 60% powierzchni strefy), a także wprowadzenie wymogu zachowania istniejących drzew, a w przypadku kolizji z planowaną zabudową, infrastrukturą techniczną lub drogową, wymóg ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń w granicach planu, w szczególności w strefach zieleni, jak również wskazanie na rysunku planu orientacyjnej lokalizacji rzędów drzew. Pozytywnie na jakość powietrza wpływać będzie również wprowadzony wymóg lokalizacji drzew, we wskazanej na rysunku planu strefie lokalizacji drzew w pasie drogowym na terenie 1KD-L.. Projekt planu wprowadza również nakaz zagospodarowania zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenu.

Wśród najbardziej istotnych czynników, których pojawienie się stanowi przyczynę znaczących zmian lokalnych warunków klimatycznych, wymienić można między innymi: zwiększanie zasięgu powierzchni trwale zabudowanych, znaczące zmniejszanie udziału powierzchni biologicznie czynnej w obrębie terenów, zmniejszanie powierzchni zadrzewionych, zwiększanie liczby źródeł (punktowych, liniowych i powierzchniowych) emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych do powietrza, umożliwienie stosowania w instalacjach grzewczych paliw o wysokich wskaźnikach spalania (w nowo projektowanej zabudowie), czy też projektowanie układu komunikacyjnego w sposób nieuwzględniający konieczności redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza, w szczególności na terenach intensywnie zabudowanych.

Jak już wielokrotnie wspomniano, omawiany projekt planu zakłada ochronę i zachowanie obecnego układu zabudowy, dopuszczając jedynie nieliczne nowe inwestycje budowlane, jak np. lokalizację sieci i obiektów infrastruktury technicznej, urządzeń budowlanych, kondygnacji podziemnych. Ponadto, zgodnie z ustaleniami projektu planu, w przypadku istniejącej zabudowy, której lokalizacja lub parametry są inne niż ustalono w planie, dopuszczono zmianę sposobu jej użytkowania oraz przebudowę, rozbudowę lub nadbudowę, zgodnie z ustaleniami planu.

Z punktu widzenia zminimalizowania ryzyka wystąpienia niekorzystnych oddziaływań na klimat lokalny pozytywnie ocenia się wymienione już w niniejszym rozdziale ustalenia dotyczące ochrony i kształtowania zieleni na wszystkich terenach wskazanych pod zabudowę, jak również. określenie minimalnych udziałów powierzchni biologicznie czynnej⁵⁶, czy ustalenie maksymalnej powierzchni zabudowy działki budowlanej,. Utrzymanie udziału zieleni na dotychczasowym poziomie lub też lokalne zwiększanie zajmowanej przez nią powierzchni, wpływać będzie korzystnie na zmniejszenie udziału zanieczyszczeń powietrza⁵⁷ oraz ograniczenie rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń pyłowych, stanowiących jądra kondensacji, których zwiększona obecność wpływa z kolei na pojawianie się w granicach miasta niekorzystnych zjawisk klimatycznych.

Podsumowując należy stwierdzić, że z uwagi na obecny stan zainwestowania omawianego obszaru, jak również w znacznej mierze regulacyjny charakter ustaleń omawianego projektu planu, nie przewiduje się możliwości wystąpienia znacząco negatywnych oddziaływań na kształtowanie lokalnej jakości powietrza atmosferycznego, jak również wystąpienia istotnych zmian w zakresie lokalnych warunków klimatycznych wynikających z realizacji zapisów projektu mpzp „W rejonie ulic J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” w Poznaniu.

6.7. Oddziaływanie na klimat akustyczny

Analizowany obszar projektu mpzp „W rejonie ulic J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” w Poznaniu stanowi fragment chronionego konserwatorsko zespołu urbanistyczno-architektonicznego najstarszych dzielnic miasta, wpisanego do rejestru zabytków decyzją nr A 239 z dnia 06.10.1982 r., z licznymi budynkami wskazanymi do ochrony na mocy ustaleń projektu planu. Biorąc powyższe pod uwagę, projekt planu przede wszystkim zakłada ochronę i zachowanie obecnego układu zabudowy, dopuszczając jedynie nieliczne nowe inwestycje budowlane, jak np. lokalizację sieci i obiektów infrastruktury technicznej, urządzeń budowlanych, kondygnacji podziemnych. Ponadto,

⁵⁶ jakie muszą zostać zachowane w granicach działek budowlanych (z wyłączeniem działek pod lokalizację obiektów infrastruktury technicznej)

⁵⁷ w tym przede wszystkim CO₂

zgodnie z ustaleniami projektu planu, w przypadku istniejącej zabudowy, której lokalizacja lub parametry są inne niż ustalono w planie, dopuszczono zmianę sposobu jej użytkowania oraz przebudowę, rozbudowę lub nadbudowę, zgodnie z ustaleniami planu.

W zakresie przeznaczenia terenów w projekcie planu ustalono:

- tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, oznaczone na rysunku planu symbolami: **1MW**, **2MW**, **3MW**, **4MW**, **5MW** i **6MW**;
- tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub zabudowy usługowej, oznaczone na rysunku planu symbolami: **1MW/U**, **2MW/U**, **3MW/U**, **4MW/U** i **5MW/U**;
- tereny zabudowy usługowej, oznaczone na rysunku planu symbolami **1U** i **2U**;
- teren zabudowy usługowej - usług oświaty, oznaczony na rysunku planu symbolem **UO**;
- tereny dróg publicznych, oznaczone na rysunku planu symbolami: **1KD-L**, **2KD-L**, **3KD-L**, **1KD-D**, **2KD-D**, **3KD-D**, **4KD-D** i **5KD-D**;
- tereny publicznych ciągów pieszych, oznaczone na rysunku planu symbolami **1kx** i **2kx**;
- tereny dróg wewnętrznych, oznaczone na rysunku planu symbolami **1KDW** i **2KDW**.

Spośród wymienionych wyżej terenów, teren zabudowy usługowej – usług oświaty **UO**, jak również tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej **MW**, tereny śródmiejskiej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub usługowej **MW/U**, także w przypadku lokalizacji na tych terenach szkół, przedszkoli lub żłobków, domów opieki społecznej lub szpitali, jak również zabudowy zamieszkania zbiorowego, czyli np. akademików lub hoteli, tudzież tereny zabudowy usługowej **U** – w przypadku lokalizacji na nich wrażliwych akustycznie usług oświaty lub zdrowia jw. oraz zabudowy zamieszkania zbiorowego jw. (bez tych funkcji tereny **U** nie są objęte ochroną akustyczną w środowisku), podlegają ochronie akustycznej w środowisku – na mocy przepisów ustawy *Prawo ochrony środowiska*⁵⁸ oraz przepisów wykonawczych, czyli rozporządzenia w sprawie *dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku*⁵⁹.

Przy formułowaniu ustaleń akustycznych do projektu planu „W rejonie ulic J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” w Poznaniu brano pod uwagę fakt, że w obowiązującym *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania*⁶⁰ – przedmiotowy obszar Jeźyc znalazł się w granicach tzw. obszaru funkcjonalnego śródmieścia, który obejmuje m.in. historycznie ukształtowane dzielnice, w tym oprócz Jeźyc także: Łazarz, Wildę, Sołacz, Śródkę, czy strefę centralną A miasta ze Startym Miastem. Pod uwagę brano również ustalenia akustyczne sformułowane dla terenów w obszarze Jeźyc, dla których obowiązują już uchwalone w ostatnich latach plany miejscowe (czyli mpzp „Jeźyc – Północ” część B, część C, część E, część F oraz część D), jak również wniosek Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Poznania⁶¹, dotyczące ustalenia wymaganych kryteriów akustycznych w środowisku Jeźyc.

W związku z powyższym, w projekcie planu „W rejonie ulic J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” w Poznaniu sformułowano zapisy w zakresie kształtowania komfortu akustycznego w środowisku, które ustalają zapewnienie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku:

- na terenach **MW** i **MW/U** jak dla terenów w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców,
- na terenie **UO** jak dla terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,
- na terenach **MW**, **MW/U** i **U** w przypadku lokalizacji żłobków, przedszkoli, szkół, domów opieki społecznej lub szpitali oraz zabudowy zamieszkania zbiorowego jak dla terenów zabudowy

⁵⁸ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2019 r., poz. 1396, tekst jednolity z późn. zm.)

⁵⁹ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie *dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (Dz. U. z 2014 r. poz. 112, tekst jednolity)

⁶⁰ *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania*, Uchwała Nr LXXII/1137/VI/2014 Rady Miasta Poznania z dnia 23 września 2014 r.

⁶¹ Pismo Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Poznania z dnia 16 kwietnia 2018 r. (znak: OS-VI.600.15.2018)

- związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, terenów domów opieki społecznej lub terenów szpitali w miastach oraz terenów zabudowy zamieszkania zbiorowego,
- na granicach terenów o różnych standardach akustycznych w środowisku, jak dla terenów o wyższych wymaganiach akustycznych w środowisku.

Ponadto dopuszczono stosowanie zasad akustyki architektonicznej i budowlanej w budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi, a także stosowanie rozwiązań przeciwhałasowych, z wyjątkiem ekranów akustycznych.

Dopuszczalne (maksymalne) poziomy hałasu komunikacyjnego w środowisku, wymagane na podstawie obowiązującego aktualnie rozporządzenia w sprawie *dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku*⁶², wynoszą dla terenów w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców: dla wskaźników mających zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska w odniesieniu do jednej doby, czyli równoważnych poziomów dźwięku wyznaczonych dla pory dnia (od godz. 6⁰⁰ do godz. 22⁰⁰) oraz dla pory nocy (od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰) – $L_{Aeq D/N}^* = 68/60$ dB, a dla długookresowych średnich poziomów dźwięku, wyznaczonych w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6⁰⁰ do godz. 18⁰⁰), pory wieczoru (rozumianej jako przedział czasu od godz. 18⁰⁰ do godz. 22⁰⁰) oraz pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰) – $L_{DWN}^* = 70$ dB (w porze dzieńno-wieczorno-nocnej) i $L_N^* = 65$ dB (w porze nocnej), i dotyczą terenów **MW** i **MW/U** w obszarze projektu planu, podlegających ochronie akustycznej – planowanych oraz funkcjonujących tam już obecnie.

Są to jednak poziomy, szczególnie te dotyczące pory nocnej ($L_N^* = 65$ dB), potencjalnie zagrażające zdrowiu ludzi [analizując wpływ takich poziomów hałasu na organizm człowieka, czyli wpływ na narząd słuchu oraz pozasłuchowe oddziaływanie hałasu na organizm (układy, narządy i zmysły), a także oddziaływanie hałasu na zrozumiałość mowy oraz aktywność człowieka, z uwzględnieniem zakłóceń snu, czy ocenę dokuczliwości hałasu^{63,64,65}].

Na podstawie obowiązującego rozporządzenia w sprawie *dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku*⁶⁶, wymagany w środowisku maksymalny dopuszczalny długookresowy średni poziom hałasu od dróg (w tym tras tramwajowych) – dla terenów zabudowy zamieszkania zbiorowego (ale także dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej oraz terenów mieszkaniowo-usługowych) wynosi natomiast $L_{DWN}^* = 68$ dB i $L_N^* = 59$ dB, a dla terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, terenów domów opieki społecznej oraz terenów szpitali w miastach wynosi $L_{DWN}^* = 64$ dB i $L_N^* = 59$ dB, odpowiednio w porze dzieńno-wieczorno-nocnej i porze nocnej.

W przypadku oddziaływania akustycznego tzw. pozostałych obiektów i działalności będącej źródłem hałasu na tereny i obiekty ustalone w projekcie planu, wymagające ochrony akustycznej w środowisku, dopuszczalne są następujące wartości wskaźników: $L_{DWN}^* = 55$ dB i $L_N^* = 45$ dB – dla terenów w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców (podobnie jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego oraz terenów mieszkaniowo-usługowych) oraz $L_{DWN}^* = 50$ dB i $L_N^* = 40$ dB – dla terenów usług oświaty i zdrowia jw., odpowiednio w porze dzieńno-wieczorno-nocnej i porze nocnej – w przedziale czasu odniesienia równym wszystkim dobom w roku oraz przedziale czasu odniesienia równym wszystkim porom nocy.

⁶² Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie *dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (Dz. U. z 2014 r. poz. 112, tekst jednolity)

⁶³ *Problematyka ochrony przed hałasem w planowaniu przestrzennym w Poznaniu*, Berezowska-Apolinarska K., MPU Poznań, Konferencja RDOŚ w Poznaniu (2013): *Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko w planowaniu przestrzennym*, materiały konferencyjne

⁶⁴ *Szacowanie populacji narażonej na hałas: analiza przypadku miasta w Polsce*, Preis H., Kokowski P., Libiszewski P., Felcyn J., UAM, AkustiX, 66 Otwarte Seminarium z Akustyki, Błażejewko (2019): *Ochrona przed hałasem w przepisach – stan aktualny i kierunki zmian*, materiały konferencyjne

⁶⁵ *Wskaźniki oceny hałasu – spójne podejście do oceny bieżącej stanu środowiska i zarządzania strategicznego*, Kokowski P., AkustiX, 66 Otwarte Seminarium z Akustyki, Błażejewko (2019): *Ochrona przed hałasem w przepisach – stan aktualny i kierunki zmian*, materiały konferencyjne

⁶⁶ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie *dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (Dz. U. z 2014 r. poz. 112, tekst jednolity)

W związku ze zróżnicowaniem wymagań akustycznych w środowisku dla terenów w obszarze projektu planu, ustalono również zapewnienie dopuszczalnych poziomów hałasu na granicach terenów o różnych standardach akustycznych w środowisku, jak dla terenów o wyższych wymaganiach akustycznych w środowisku. Ustalenie to dotyczy nie tylko sąsiedztwa terenu **UO** z otaczającymi go terenami **2MW** oraz **2MW/U** i **3MW/U**, ale także terenów **MW**, **MW/U** i **U** w przypadku lokalizacji na nich żłobków, przedszkoli, szkół, domów opieki społecznej lub szpitali oraz zabudowy zamieszkania zbiorowego.

Ustalenia dotyczące zasad lokalizowania na terenach zabudowy jw. dodatkowych szczególnie bardziej wrażliwych akustycznie funkcji obiektów i terenów – zostało sformułowane w nawiązaniu do przepisu art. 112 ustawy *Prawo ochrony środowiska*⁶⁷, który mówi, że „Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez: 1) utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego ...”. Uznano, że nie ma tu potrzeby ustalania słabszych standardów akustycznych w środowisku dla bardziej wrażliwych akustycznie funkcji usług oświaty i zdrowia oraz zabudowy zamieszkania zbiorowego (czyli na poziomie wymagań ustalonych w projekcie planu na terenach **MW**, **MW/U** i **U** jak dla terenów w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców) i zastosowania art. 114 ust. 2 ustawy jw., który mówi, że „Jeżeli teren może być zaliczony do kilku rodzajów terenów, o których mowa w art. 113 ust. 2 pkt 1, uznaje się, że dopuszczalne poziomy hałasu powinny być ustalone jak dla przeważającego rodzaju terenu”.

Ustalenie mówiące o zapewnieniu wymaganych standardów akustycznych na granicach terenów jw. zapisano nie tylko w związku z potencjalnym niekorzystnym oddziaływaniem na siebie terenów i obiektów o różnych wymaganiach akustycznych w środowisku, ale także w związku z emitowaniem zakłóceń akustycznych do środowiska – np. w przypadku działalności usługowej, związanej z oddziaływaniem głównie źródeł hałasu zaliczanych do tzw. pozostałych obiektów i działalności będącej źródłem hałasu (w tym źródeł związanych z obsługą tych usług czy pracą urządzeń technicznych, np. agregatów, wentylatorów itp.). Do takich newralgicznych sąsiedztw mogą być również zaliczone tereny zabudowy lub działki, na których zostaną zrealizowane wrażliwe akustycznie usługi oświaty, np.: szkoła, przedszkole lub żłobek – o wyższych wymaganiach akustycznych w środowisku, potencjalnie mogące jednak powodować uciążliwości akustyczne dla otoczenia, jak również akustyczny chaos komunikacyjny związany z dowozem dzieci do placówki i ich odbiorem po zajęciach.

Ustalenie to oznacza również, że wymienione wyżej wrażliwe akustycznie funkcje obiektów czy rodzaje terenów, realizowane na terenach zabudowy **MW** i **MW/U** oraz **U** (a także **UO**) mogą być na nich lokalizowane jedynie w przypadku zapewnienia odpowiednich, wymaganych dla nich standardów akustycznych w środowisku (w granicach działki budowlanej), uwzględniających również a nawet przede wszystkim zagrożenia hałasem komunikacyjnym, głównie samochodowym.

W przypadku lokalizacji zabudowy zamieszkania zbiorowego (np. hoteli, moteli, burs, akademików itp.) na terenach zabudowy mieszkaniowej **MW** oraz **MW/U**, a także na terenach **U**, które w przeciwnym wypadku ochrony akustycznej w środowisku nie wymagają, projekt planu ustala zapewnienie w granicach działki budowlanej, na której zlokalizowany będzie taka zabudowa, dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku jak dla terenów zabudowy zamieszkania zbiorowego, co oznacza wyższe wymagania akustyczne w środowisku dla zabudowy zamieszkania zbiorowego ($L^*_{DWN} = 68 \text{ dB}$ i $L^*_N = 59 \text{ dB}$) niż ustalone projektem planu dla zabudowy mieszkaniowej na terenach **MW** i **MW/U** jak dla terenów w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ($L^*_{DWN} = 70 \text{ dB}$ i $L^*_N = 65 \text{ dB}$) – sąsiadującej z taką zabudową.

Z uwagi na charakter zabudowy zlokalizowanej w granicach projektu planu – w zwartych pierzejach jedynie bezpośrednio wzdłuż ulic ograniczających obszar opracowania oraz korzystnym warunkom akustycznym wewnątrz obszaru projektu planu, korzystniejszym wydaje się byłoby wydzielenie tych pierzei zabudowy wzdłuż ulic i tylko dla nich ustalenie standardów akustycznych w środowisku jak dla terenów w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców, a dla pozostałej zabudowy mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej o funkcji **MW** i **MW/U** ustalenie

⁶⁷ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2021 r., poz. 1973, tekst jednolity z późn. zm.)

standardów akustycznych w środowisku odpowiednio jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej oraz zabudowy mieszkaniowo-usługowej.

Z kolei, w przypadku lokalizacji bardziej wrażliwej akustycznie zabudowy usług oświaty lub zdrowia na terenach zabudowy **MW** oraz **MW/U** i **U**, projekt planu ustala zapewnienie wymaganych dla takich rodzajów terenów wyższych standardów akustycznych w środowisku, w granicach działki budowlanej, na której zlokalizowana będzie taka zabudowa usługowa, niż w przypadku terenów w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców (a więc także zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego czy terenów mieszkaniowo-usługowych).

Z uwagi na uciążliwe akustycznie oddziaływanie hałasu samochodowego od ulic ograniczających obszar projektu planu, szczególnie ul. J.H. Dąbrowskiego (w granicach opracowania) oraz ul. S. Przybyszewskiego (poza planem) – na zabudowę mieszkaniowo-usługową, zlokalizowaną bezpośrednio przy ulicy na terenach **1-2-3MW/U** oraz **5MW/U** oraz zabudowę mieszkaniową wielorodzinną zlokalizowaną na terenie **3MW** (por. załącznik nr 2 zamieszczony w niniejszej prognozie i omówiony w rozdz. 2.10) – dopuszczono również stosowanie zasad akustyki architektonicznej i budowlanej w budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi.

Dopuszczenie to ma zastosowanie przede wszystkim w budynkach zlokalizowanych bezpośrednio wzdłuż najbardziej hałaśliwych ulic jw. – tam gdzie poziom hałasu komunikacyjnego, głównie samochodowego, jest lub będzie wyższy niż dopuszczalne wartości poziomów hałasu w środowisku, ale także tam gdzie przekraczany jest poziom hałasu komunikacyjnego $L^*_{Aeq D/N} = 60/50$ dB (dla wymaganych przedziałów czasu oceny), nie dając przez to gwarancji zapewnienia wymaganych poziomów dźwięku wewnątrz pomieszczeń zamkniętych, zgodnie z ich przeznaczeniem, przy zastosowaniu standardowych rozwiązań budowlanych – na podstawie wymagań polskich norm stosowanych w akustyce budowlanej, przy zapewnieniu jednocześnie wymiany powietrza z otoczeniem (ale nie poprzez rozszczelnienie okien).

Stosowanie zasad akustyki architektonicznej dotyczy właściwego ze względów akustycznych rozkładu pomieszczeń w budynkach (nie tylko mieszkalnych, także biurowych, usługowych, czy wymagających szczególnej koncentracji uwagi), który uwzględnia zagrożenia akustyczne zewnętrzne i wewnętrzne w budynkach i odnosi się głównie do projektowanych, nowych budynków. Z kolei, stosowanie zasad akustyki budowlanej dotyczy wszystkich budynków wymagających ochrony akustycznej wewnątrz pomieszczeń (przy zamkniętych oknach i drzwiach), narażonych na ponadnormatywne dla wnętrz pomieszczeń oddziaływanie akustyczne z zewnątrz (także nowych – gdzie akustyka architektoniczna nie daje wystarczających efektów) i wiąże się z potrzebą stosowania przegród zewnętrznych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej, w tym głównie okien i drzwi o podwyższonej izolacyjności akustycznej, przy zapewnieniu wymiany powietrza z otoczeniem (ale nie poprzez ich rozszczelnienie).

Możliwość zastosowania takiego rozwiązania daje przepis ustawy *Prawo ochrony środowiska*⁶⁸, który w *Dziale V: Ochrona przed hałasem* – art. 114 pkt 4, mówi: „W przypadku zabudowy mieszkaniowej, szpitali, domów pomocy społecznej lub budynków związanych ze stałym albo czasowym pobytem dzieci i młodzieży, zlokalizowanych na granicy pasa drogowego ..., ochrona przed hałasem polega na stosowaniu rozwiązań technicznych zapewniających właściwe warunki akustyczne w budynkach.”, a także przepisy rozporządzenia w *sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie*⁶⁹, które w *Dziale IX: Ochrona przed hałasem i drganiami* mówią jakie wymagania należy spełnić, aby zrealizować budynek blisko źródła zagrożeń akustycznych (§ 323 ÷ § 327).

Z kolei, w celu ochrony środowiska przed hałasem samochodowym, w tym ograniczenia emisji i propagacji tego hałasu od ulic zlokalizowanych wzdłuż granic opracowania – czyli ul. J.H. Dąbrowskiego (**1KD-L**), przede wszystkim, ul. Polnej (**3KD-L**) i ul. A. Szamarzewskiego (**2KD-L**), jak również trasy tramwajowej biegnącej w ul. J.H. Dąbrowskiego, nie wyłączając ulic położonych

⁶⁸ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2021 r., poz. 1973, tekst jednolity ze zm.)

⁶⁹ Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w *sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie* (Dz. U. z 2019 r., poz. 1065, tekst jednolity)

wewnątrz obszaru projektu planu – dopuszczono stosowanie rozwiązań przeciwhałasowych, z wyjątkiem ekranów akustycznych.

Obecne zasięgi oddziaływania hałasu samochodowego i dobre warunki akustyczne w środowisku wewnątrz obszaru projektu planu, zilustrowane na załączniku nr 2 – na podstawie dokumentacji najnowszej *Strategicznej Mapy Hałasu miasta Poznania 2022*⁷⁰) – nie powinny pogorszyć się w wyniku docelowego zagospodarowania obszaru projektu planu.

Jak wykazano w rozdz. 2.10 niniejszej prognozy, warunki akustyczne w środowisku są obecnie korzystne dla przebywania ludzi na terenach zlokalizowanych we wnętrzu projektu planu, poza strefą zabudowy rozmieszczonej przede wszystkim bezpośrednio wzdłuż ul. J. H. Dąbrowskiego, czyli na terenach: **1MW/U**, **2MW/U** i **3MW/U**, oraz poza strefą zabudowy zlokalizowanej bezpośrednio wzdłuż ul. S. Przybyszewskiego, czyli na terenach: **1MW/U**, **3MW** i **5MW/U**.

Istniejące korzystne warunki akustyczne w środowisku wewnątrz obszaru projektu planu nie powinny pogorszyć się, z uwagi na zapisane w uchwale ustalenia dotyczące terenów komunikacji, które dopuszczają na tych terenach lokalizację elementów umożliwiających uspokojenie ruchu, w tym lokalnych zwężeń jezdni, oraz lokalizację dodatkowych, innych niż ustalone planem, elementów zagospodarowania pasa drogowego (np. poprzez zastosowanie rozwiązań technicznych, wymuszających ograniczenie prędkości ruchu pojazdów, zastosowanie cichej nawierzchni jezdni, czy wyeliminowanie z potoku ruchu pojazdów ciężkich), które to działania wydatnie przyczyniają się do zmniejszenia emisji i ograniczenia propagacji niepożądanego hałasu samochodowego do otaczającego środowiska.

Niestety, z uwagi na fakt, że ul. S. Przybyszewskiego jest zlokalizowana poza granicami obszaru opracowania projektu planu, nie można było w uchwale niniejszego projektu planu zapisać ustaleń dotyczących działań przeciwhałasowych, które powinny być dla tej ulicy realizowane.

W przypadku zabudowy zlokalizowanej bezpośrednio wzdłuż ul. Polnej – na terenach **3MW/U** i **4MW/U** oraz wzdłuż ul. A. Szamarzewskiego – na terenach **4MW/U**, **6MW** i **5MW/U**, gdzie obecnie w zasadzie nie występują – poza rejonami skrzyżowań – przekroczenia standardów akustycznych w środowisku, wymaganych ustaleniami planu jak dla terenów w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców, zastosowanie będzie miało głównie ustalenie dopuszczające stosowanie zasad akustyki architektonicznej i budowlanej w budynkach wymagających zapewnienia komfortu akustycznego, ale stosowanie rozwiązań przeciwhałasowych także będzie przydatne dla poprawy warunków akustycznych w środowisku.

W przypadku oddziaływania hałasu tramwajowego przyjmuje się, że nie powinno wzrosnąć zagrożenie tym rodzajem hałasu od istniejących linii tramwajowych biegnących w ul. J.H. Dąbrowskiego i ul. S. Przybyszewskiego – co ilustruje dla stanu aktualnego załącznik nr 3.

Ponadto przewiduje się, że hałas komunikacyjny lotniczy, związany z przelotami samolotów na lotnisko Poznań-Ławica oraz Poznań-Krzesiny, tudzież hałas przemysłowy – nie będą w przyszłości obejmowały granic przedmiotowego obszaru projektu planu, tak jak to ma miejsce obecnie, na podstawie dokumentacji najnowszej *Strategicznej Mapy Hałasu miasta Poznania 2022*⁷¹).

W podsumowaniu należy stwierdzić, że w przyszłości – m.in. dzięki sformułowanym w uchwale ustaleniom w zakresie kształtowania komfortu akustycznego w środowisku oraz dopuszczeniu stosowania zasad akustyki architektonicznej i budowlanej w budynkach wymagających komfortu akustycznego, jak również dopuszczeniu na terenach dróg stosowania rozwiązań przeciwhałasowych (z wyłączeniem ekranów akustycznych), a także dopuszczeniu lokalizacji elementów umożliwiających uspokojenie ruchu, czy lokalizacji dodatkowych, innych niż ustalone planem, elementów zagospodarowania pasa drogowego – w analizowanym obszarze projektu planu „W rejonie ulic J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” w Poznaniu będą panowały korzystne warunki akustyczne w środowisku i w budynkach dla większości planowanych tam funkcji terenów.

⁷⁰ *Strategiczna Mapa Hałasu miasta Poznania 2022*, AKUSTIX, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, wrzesień 2022

⁷¹ *Strategiczna Mapa Hałasu miasta Poznania 2022*, AKUSTIX, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, wrzesień 2022

6.8. Oddziaływanie na ludzi

Realizacja zapisów omawianego w prognozie projektu mpzp „W rejonie ulic J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” w Poznaniu skutkować będzie pojawieniem się czynników wpływających w zróżnicowany sposób na mieszkańców analizowanego obszaru, jak i – w mniejszym stopniu – mieszkańców terenów sąsiednich.

Niekorzystne oddziaływania związane będą ze zjawiskami występującymi przede wszystkim na etapie ewentualnej realizacji nielicznych, umożliwionych ustaleniami projektu planu inwestycji budowlanych i infrastrukturalnych, obejmującymi m.in. czasowy i lokalny wzrost zapylenia (na skutek wykonywania prac ziemnych i budowlanych) oraz wzrost hałasu (związany z pracą sprzętu budowlanego oraz zwiększeniem natężenia ruchu ciężkich pojazdów na terenach przewidzianych pod nowe inwestycje). Należy jednak zauważyć, że zjawiska te będą miały charakter tymczasowy i odwracalny, a ich zasięg ograniczał się będzie raczej do pojedynczych działek budowlanych i ich najbliższego sąsiedztwa. Po zakończeniu realizacji poszczególnych inwestycji oddziaływania te ustaną i nie będą przyczyną dyskomfortu w odczuciu mieszkańców terenów sąsiednich.

Analiza ustaleń przedmiotowego projektu mpzp pozwala natomiast założyć, iż realizacja jego zapisów zasadniczo nie będzie związana z długofalowym, niekorzystnym oddziaływaniem na mieszkańców analizowanego obszaru, jak i obszarów bezpośrednio z nim sąsiadujących.

Jak wspomniano już w niniejszej prognozie, analizowany obszar stanowi fragment chronionego konserwatorsko zespołu urbanistyczno-architektonicznego najstarszych dzielnic miasta, wpisanego do rejestru zabytków decyzją nr A 239 z dnia 06.10.1982 r., z licznymi budynkami wskazanymi do ochrony na mocy ustaleń projektu planu. Dlatego też, projekt planu przede wszystkim zakłada ochronę i zachowanie obecnego układu zabudowy, dopuszczając jedynie nieliczne nowe inwestycje budowlane, jak np. lokalizację sieci i obiektów infrastruktury technicznej, urządzeń budowlanych, kondygnacji podziemnych. Ponadto, zgodnie z ustaleniami projektu planu, w przypadku istniejącej zabudowy, której lokalizacja lub parametry są inne niż ustalono w planie, dopuszczono zmianę sposobu jej użytkowania oraz przebudowę, rozbudowę lub nadbudowę, zgodnie z ustaleniami planu.

Zakłada się, że ww. nieliczne inwestycje, których realizację umożliwiają zapisy projektu planu, nie będą stanowiły przyczyny pojawienia się niekorzystnych oddziaływań na komfort życia mieszkańców tych terenów.

Wśród czynników ograniczających ryzyko pogorszenia dotychczasowych warunków życia mieszkańców analizowanego obszaru wymienić należy przede wszystkim uniemożliwienie lokalizacji nowej zabudowy o funkcjach kolidujących z funkcją zabudowy dominującej w granicach przedmiotowego obszaru, czyli zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, jak również wprowadzenie zakazu lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem inwestycji dopuszczonych ustaleniami planu oraz inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej. Tym samym uniemożliwiono lokalizację na obszarze objętym projektem planu inwestycji związanych z przedsięwzięciami, których realizacja mogłaby powodować znacząco negatywne skutki dla środowiska (np. powierzchni ziemi, warunków wodnych, szaty roślinnej, powietrza, klimatu akustycznego) oraz dla ludzi, co z uwagi na funkcjonujące tu tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej byłoby zjawiskiem niekorzystnym, generującym potencjalne konflikty społeczne. Bardzo istotne jest również określenie sposobu obsługi komunikacyjnej poszczególnych terenów, czy określenie wymogów w zakresie zapewnienia stanowisk postojowych.

W celu zapewnienia wyższej jakości życia oraz bezpieczeństwa mieszkańców analizowanego obszaru, niezbędne było także podjęcie działań pozwalających na zachowanie i właściwą ochronę elementów środowiska. Działania te są niezwykle ważne z punktu widzenia ochrony zdrowia mieszkańców osiedli mieszkaniowych, gdyż rosnące zanieczyszczenie poszczególnych komponentów środowiska (zwłaszcza powietrza i klimatu akustycznego) pogarsza warunki życia, a długotrwałe narażenie na działanie szkodliwych substancji może być czynnikiem wpływającym na wzrost zachorowań i umieralności, na skutek wywoływanych chorób. W związku z powyższym, konieczne było wprowadzanie takich ustaleń, których realizacja pozwoliłaby na zmniejszenie ryzyka zanieczyszczenia środowiska, a co za tym idzie pogorszenia jakości życia mieszkańców przedmiotowego obszaru, jak

i terenów sąsiednich. Do analizowanego projektu mpzp wprowadzono zatem zapisy dotyczące między innymi: zasad kształtowania komfortu akustycznego w granicach poszczególnych terenów, jak również ochrony i kształtowania zieleni w granicach obszaru objętego projektem mpzp.

Bezpośredni i korzystny wpływ na utrzymanie komfortu życia w obszarze przedmiotowego projektu planu będzie miała także realizacja zapisów w zakresie modernizacji, rozbudowy i budowy sieci infrastruktury technicznej, ustalających m.in. powiązanie sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie dostępu do sieci. W projekcie mpzp znalazły się również zapisy dopuszczające prowadzenie robót budowlanych w zakresie sieci technicznej (z zastrzeżeniem zakazu lokalizacji nowych napowietrznych sieci infrastruktury technicznej, z wyjątkiem elementów tramwajowej sieci trakcyjnej).

Reasumując, realizacja inwestycji przewidzianych w projekcie mpzp może w pewnym stopniu niekorzystnie wpływać na mieszkańców analizowanego obszaru głównie na etapie realizacji poszczególnych inwestycji, jednakże docelowa i pełna realizacja wszystkich ustaleń projektu mpzp, przy jednoczesnym przestrzeganiu obowiązujących przepisów, m.in. w zakresie ochrony środowiska, pozwoli na utrzymanie lub niekiedy podniesienie komfortu i jakości życia mieszkańców obszaru objętego projektem mpzp „W rejonie ulic J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” w Poznaniu.

6.9. Oddziaływanie na dziedzictwo kulturowe i dobra materialne

Jak wspomniano w rozdziale 2.12. prognozy, obszar projektu planu „W rejonie ulic J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” w Poznaniu stanowi część chronionego konserwatorsko zespołu urbanistyczno-architektonicznego najstarszych dzielnic miasta, wpisanego do rejestru zabytków decyzją nr A 239 z dnia 06.10.1982 r. Jest to zespół urbanistyczno-architektoniczny kolebki miasta, najstarszego przedmieścia i najstarszych dzielnic XIX-wiecznego Poznania, z budynkami użyteczności publicznej, sakralnymi, założeniami parkowymi i willowymi, zabytkami architektury przemysłowej i kamienicami⁷². Zespoły i obiekty wpisane do rejestru zabytków podlegają przepisom ustawy o *ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*.

Na obszarze objętym granicami opracowywanego projektu mpzp znajdują się wartościowe obiekty, decydujące m. in. o wyznaczeniu ww. zespołu urbanistyczno-architektonicznego, w tym budynek mieszkalny przy ul. J. H. Dąbrowskiego 86, wpisany do rejestru zabytków pod nr A415 decyzją z dnia 8 czerwca 1993 roku, a także budynki wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków, zgodnie z Zarządzeniem nr 840/2019/P Prezydenta Miasta Poznania z dnia 17 października 2019 r. w *sprawie przyjęcia Gminnej Ewidencji Zabytków Miasta Poznania*. Budynki te podlegają ochronie poprzez zachowanie ich elewacji frontowych, kątów nachylenia połaci dachowych, kompozycji elewacji oraz historycznego detalu architektonicznego.

W granicach analizowanego obszaru projektu planu zlokalizowane jest również znane stanowisko archeologiczne, oznaczone jako: AZP 52-27/18 (zgodnie z informacjami przekazanymi przez Miejskiego Konserwatora Zabytków).

Ze względu na lokalizację terenów objętych granicami projektu mpzp w zasięgu granic historycznego układu urbanistycznego, a także obecność obiektów o dużych walorach architektonicznych (o charakterze zabytkowym), do projektu planu wprowadzono ustalenia, których realizacja ma na celu możliwie maksymalną ochronę ich wyjątkowych walorów.

W tym zakresie projekt mpzp „W rejonie ulic J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” w Poznaniu ustala:

- na terenie całego obszaru planu ochronę fragmentu zespołów urbanistyczno-architektonicznych najstarszych dzielnic XIX-wiecznego Poznania, wpisanych do rejestru zabytków pod nr A239 decyzją z dnia 6 października 1982 roku,
- ochronę budynku mieszkalnego przy ul. J. H. Dąbrowskiego 86, wpisanego do rejestru zabytków pod nr A415 decyzją z dnia 8 czerwca 1993 roku,

⁷² rejestr zabytków nieruchomych miasta Poznania – opracowane przez Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu

- ochronę budynków chronionych planem, w tym wpisanych do gminnej ewidencji zabytków, wskazanych na rysunku planu poprzez zachowanie wysokości sytuowania gzymsów, kąta nachylenia połaci dachowych, elewacji frontowych i kompozycji elewacji budynku wraz z detalami architektonicznymi, z dopuszczeniem rozbudowy, nadbudowy, przebudowy lub zmiany sposobu użytkowania tych budynków;
- ochronę stanowiska archeologicznego o numerze AZP 52-27/18, wskazanego na rysunku planu.

Ze względu na zakres i charakter wprowadzonych zapisów dotyczących elementów dziedzictwa kulturowego, zabytków i dóbr kultury przewiduje się, że ich realizacja pozwoli na zachowanie i właściwą ochronę zlokalizowanych na analizowanym obszarze elementów dziedzictwa kulturowego o wyjątkowych walorach architektonicznych i urbanistycznych.

Projekt planu przede wszystkim zakłada ochronę i zachowanie obecnego układu zabudowy, dopuszczając jedynie nieliczne nowe inwestycje budowlane, jak np. lokalizację sieci i obiektów infrastruktury technicznej, urządzeń budowlanych, kondygnacji podziemnych. Ponadto, zgodnie z ustaleniami projektu planu, w przypadku istniejącej zabudowy, której lokalizacja lub parametry są inne niż ustalono w planie, dopuszczono zmianę sposobu jej użytkowania oraz przebudowę, rozbudowę lub nadbudowę, zgodnie z ustaleniami planu.

Ewentualna realizacja ww. nowych inwestycji przyczyni się do przyrostu ilości dóbr materialnych na obszarze planu. Zakładając, że nowe zainwestowanie charakteryzować się będzie wysokimi walorami estetycznymi, wpisującymi się w docelowy sposób użytkowania i funkcjonowania analizowanego obszaru, jego realizacja będzie w pozytywny sposób oddziaływać na otoczenie omawianego obszaru. Na etapie realizacji nielicznych inwestycji spodziewać się można natomiast krótkoterminowych i lokalnych oddziaływań na istniejące dobra materialne. Polegać one mogą np. na pogorszeniu stanu nawierzchni istniejących dróg na skutek ruchu pojazdów ciężarowych, związanego z prowadzonymi inwestycjami. Ze względu na skalę oraz charakter projektowanych inwestycji przewiduje się, że nie będzie to oddziaływanie znaczące, ponieważ prace inwestycyjne w poszczególnych fragmentach omawianego obszaru będą najprawdopodobniej prowadzone w różnych okresach.

Nie przewiduje się innych zagrożeń dla dóbr materialnych wynikających z naturalnych zagrożeń i katastrof. Analizowany obszar nie jest położony w zasięgu terenów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi czy też terenów zagrożonych ruchami masowymi, a więc w zasięgu wystąpienia zjawisk, które mogłyby powodować negatywne oddziaływania na istniejące czy też projektowane obiekty budowlane.

6.10. Oddziaływanie na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000

Jak wspomniano w rozdziale 3 prognozy, w granicach projektu „W rejonie ulic J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” w Poznaniu nie znajdują się tereny objęte obszarowymi formami ochrony przyrody, ustanowionymi w oparciu o ustawę z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody*, takie jak: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, obszary Natura 2000.

Spośród fortów włączonych do obszaru Natura 2000 „Fortyfikacje w Poznaniu” PLH300005 położonymi najbliżej obszaru projektu planu są – Fort VII, oddalony od granicy projektu mpzp o ok. 1500 m i schron zlokalizowany przy ul. Litewskiej, oddalony od granicy projektu o ok. 950 m. Cały obszar „Fortyfikacje w Poznaniu” obejmuje kompleks XIX-wiecznych budowli fortecznych – 18 fortów (głównych I-IX i pośrednich Ia-IXa), Cytadelę (dawny fort Winiary), a także schrony zlokalizowane przy ul. Mazowieckiej, przy ul. Wojska Polskiego oraz na terenie parku Sołackiego – w sumie 22 obiekty⁷³.

Obszar Natura 2000 „Fortyfikacje w Poznaniu” został powołany w celu ochrony miejsc zimowania nietoperzy, w tym w szczególności mopka zachodniego (*Barbastella barbastellus*), nocka

⁷³ Standardowy Formularz Danych (<http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/widok/viewnatura2000.jsf?fop=PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH300005.H>)

tydkowłosego (*Myotis dasycneme*), nocka Bechsteina (*Myotis bechsteinii*) oraz nocka dużego (*Myotis myotis*) – gatunków wskazanych w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej⁷⁴. Natomiast lista przedmiotów ochrony dla tego obszaru została zweryfikowana i zmniejszona do dwóch gatunków – 1308 mopka *Barbastella barbastellus* i 1324 nocka dużego *Myotis myotis*⁷⁵.

Analizując prognozowany wpływ realizacji ustaleń analizowanego projektu mpzp na przedmiot ochrony i integralność terenów zlokalizowanych w zasięgu obszaru chronionego przede wszystkim uwzględniono informacje dotyczące czynników stanowiących główne zagrożenie dla utrzymania właściwego stanu ochrony zimowisk nietoperzy. Jako takie zagrożenie wskazuje się przede wszystkim antropopresję związaną z użytkowaniem poszczególnych obiektów fortecznych, zwłaszcza w okresie hibernacji nietoperzy tj. między 15 września a 15 kwietnia, która potencjalnie może skutkować naruszeniem zakazów obowiązujących wobec gatunków chronionych. Szczególnie niebezpieczne dla utrzymania właściwych warunków siedliskowych dla nietoperzy w fortach są zmiany sposobu użytkowania jego poszczególnych pomieszczeń i części, wpływające na zmiany mikroklimatyczne wewnątrz obiektu, a więc zmiany temperatury, wilgotności, przepływu powietrza oraz niekontrolowana obecność człowieka w obiektach w okresie hibernacji, powodująca płoszenie nietoperzy.

Działania wskazywane jako główne zagrożenia dla właściwego zachowania chronionych siedlisk dotyczą zatem zasad funkcjonowania samych obiektów fortecznych i nie są bezpośrednio związane ze sposobem zagospodarowania terenów położonych w ich dalszym sąsiedztwie. Obszar analizowanego projektu mpzp nie posiada bezpośredniego powiązania przyrodniczego z ww. obszarem Natura 2000. Mając powyższe na uwadze, należy stwierdzić, iż realizacja ustaleń projektu mpzp „W rejonie ulic J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” w Poznaniu nie spowoduje znaczących, negatywnych oddziaływań na przedmiot ochrony oraz integralność wspomnianego obszaru.

W kontekście oddziaływań na obszary chronione należy również wspomnieć o możliwości występowaniu w granicach projektu planu chronionych gatunków zwierząt w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, w tym zwłaszcza gatunków ptaków, o których była mowa w rozdziale 2.7. prognozy. Z uwagi na powyższe, realizacja zarówno ustaleń mpzp, jak i wszelkich innych działań inwestycyjnych musi uwzględniać zakazy, ustanowione w stosunku do zwierząt, należących do gatunków objętych ochroną (ściśłą lub częściową) w ww. przepisach.

Podstawowymi aktami prawnymi w kwestii ochrony gatunkowej jest ustawa o ochronie przyrody, której zapisy zostały uszczegółowione zapisami rozporządzenia w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt. W §6 rozporządzenia wskazano liczne zakazy, w tym m.in.: umyślnego zabijania, umyślnego okaleczania i chwytania, umyślnego niszczenia form rozwojowych, transportu, chowu, zbierania, pozyskiwania, przetrzymywania ich okazów, niszczenia siedlisk oraz ostoji, będących obszarem ich rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji i żerowania, niszczenia, usuwania oraz uszkodzania zimowisk i innych schronień, umyślnego uniemożliwiania dostępu do schronień, zbywania, umyślnego przemieszczania z miejsc regularnego przebywania na inne miejsca, umyślnego płoszenia lub niepokojenia, a także fotografowania, filmowania oraz obserwacji, mogących powodować ich płoszenie i niepokojenie. W stosunku do chronionych gatunków ptaków wprowadza się zakaz umyślnego płoszenia i niepokojenia w miejscach noclegu, w okresie lęgowym w miejscach rozrodu lub wychowu młodych, lub w miejscach żerowania zgrupowań ptaków migrujących lub zimujących.

Powyższe zakazy należy respektować zarówno podczas realizacji ustaleń mpzp, jak i wszelkich innych działań prowadzonych na obszarze bytowania chronionego gatunku. Natomiast w przypadku konieczności podjęcia działań inwestycyjnych, które będą powodowały naruszenie obowiązujących zakazów, w przypadku braku rozwiązań alternatywnych i jeżeli nie są one szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występujących populacji chronionych gatunków zwierząt, niezbędne będzie uzyskanie zezwolenia na czynności podlegające zakazom, wydawane przez właściwe organy ochrony środowiska (RDOŚ) w trybie art. 56 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie przyrody.

⁷⁴ Dyrektywa Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dyrektywa Siedliskowa)

⁷⁵ Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Fortyfikacje W Poznaniu PLH300005, Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 9 maja 2018 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2018 r., poz. 4260)

6.11. Oddziaływanie transgraniczne

Ze względu na położenie geograficzne Poznania (znaczne oddalenie od terenów przygranicznych państwa) stwierdzić należy, że realizacja ustaleń omawianego planu miejscowego nie spowoduje oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, w rozumieniu Konwencji z Espoo z 25 lutego 1991 r.

7. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Skutki realizacji postanowień analizowanego mpzp podlegać będą bieżącym pomiarom, ocenom oraz analizom wpływu na środowisko wielu czynników, prowadzonym m.in. w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska przez zobligowane do tego instytucje i służby. Stosownie do art. 10 ust. 2 Dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko, dla monitoringu znaczącego wpływu na środowisko realizacji planów możliwe jest wykorzystanie istniejącego systemu monitoringu, w celu uniknięcia jego powielania.

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu), Państwowy Instytut Geologiczny, Prezydent Miasta Poznania (pełniący jednocześnie obowiązki starosty powiatu grodzkiego), prowadzą monitoring poszczególnych komponentów środowiska, w tym jakości powietrza, jakości wód, jakości gleby i ziemi, hałasu i pól elektromagnetycznych, w zakresie określonym w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* oraz ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne*.

Zakres i częstotliwość monitoringu obejmującego pomiary stężeń zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego, badania poszczególnych wskaźników zanieczyszczenia wód podziemnych i powierzchniowych, a także pomiary poziomów hałasu na terenach zlokalizowanych na analizowanym obszarze, będą zatem dostosowane do zakresu i częstotliwości monitoringu prowadzonego w ramach programów Państwowego Monitoringu Środowiska. Pomiary i badania prowadzone w celu określenia stanu poszczególnych komponentów środowiska prowadzone będą natomiast zgodnie z metodyką i wymogami określonymi w poszczególnych rozporządzeniach, a także specjalistycznych opracowaniach – określających metodyki referencyjne, odnoszące się do sposobu analizowania stanu jakości poszczególnych komponentów środowiska.

Dokonując analizy i oceny stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska należy natomiast pamiętać, że wyniki te muszą odnosić się do obszaru objętego projektem planu. Należy jednocześnie zauważyć, iż zakres i częstotliwość prowadzonego monitoringu powinien być dostosowany do stopnia zaawansowania realizacji poszczególnych ustaleń projektu mpzp, dotyczących lokalizacji nowych inwestycji (budowlanych, infrastrukturalnych itd.).

8. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE PLANU

Możliwość wprowadzenia odmiennego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów znajdujących się w zasięgu granic projektu mpzp „W rejonie ulic J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” w Poznaniu została znacząco ograniczona z uwagi na zapisy obowiązującego „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania”, które określa kierunki przeznaczenia terenów znajdujących się na przedmiotowym obszarze.

Możliwość realizacji zamierzeń inwestycyjnych o parametrach i wskaźnikach zabudowy odbiegających w sposób istotny od zaproponowanych w omawianym projekcie planu ograniczona została również z uwagi na położenie przedmiotowych terenów w zasięgu obszaru podlegającego ochronie na podstawie przepisów odrębnych – zespołu urbanistyczno-architektonicznego najstarszych

dzielnicy XIX-wiecznego Poznania, wpisanego do rejestru zabytków pod nr A239 decyzją z dnia 6 października 1982 roku i podlegającego przepisom ustawy *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*.

Niemniej, podczas prowadzonych prac planistycznych rozpatrywano możliwość uzupełnienia istniejących kwartałów zabudową na kilku niezainwestowanych działkach, jednak ostatecznie, zgodnie z wnioskami mieszkańców obszaru projektu planu zrezygnowano z możliwości dogęszczenia zabudowy. Poszerzono natomiast zasięgi stref zieleni.

9. STRESZCZENIE I WNIOSKI

Prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy projektu mpzp „W rejonie ulic J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” w Poznaniu. Projekt planu sporządzany jest na podstawie uchwały Nr XXIII/427/VIII/2020 Rady Miasta Poznania z dnia 25 lutego 2020 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie ulic J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” w Poznaniu. Przedmiotowy teren, o powierzchni ok. 15 ha, zlokalizowany jest na zachód od centrum Poznania pomiędzy ulicami J. H. Dąbrowskiego, Polną, A. Szamarzewskiego i S. Przybyszewskiego. Na przedmiotowym obszarze znajduje się zespół budynków mieszkalnych oraz tereny zieleni o charakterze rekreacyjnym, w tym najbardziej wartościowy w rejonie ulic Wincentego Kadłubka i Galla Anonima. Obecnie na omawianym terenie nie obowiązuje żaden miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

W drugiej części prognozy opisano obecne zagospodarowanie analizowanego terenu. Poddano charakterystyce poszczególne elementy środowiska przyrodniczego oraz ich wzajemne powiązania, w tym: rzeźbę terenu, budowę geologiczną i warunki gruntowe, gleby, warunki wodne, szatę roślinną, świat zwierzęcy oraz klimat lokalny. W oparciu o dostępne informacje i analizy dokonano również oceny jakości powietrza, zasobów wodnych oraz klimatu akustycznego.

Obszar projektu planu „W rejonie ulic J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” w Poznaniu, o powierzchni ok. 15 ha, położony jest w śródmiejskiej części Poznania, na terenie Jeżyc. Obejmuje on tereny ograniczone: od północy ulicą J. H. Dąbrowskiego (włącznie z jej fragmentem), od wschodu ulicą Polną (włącznie z jej fragmentem), od południa ulicą A. Szamarzewskiego (włącznie z jej fragmentem), od zachodu ulicą S. Przybyszewskiego. W granicach analizowanego terenu znajduje się przede wszystkim zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, ale również mieszkalno-usługowa i pojedyncze obiekty usługowe (w tym Przedszkole nr. 71 „Pod Topolą” i Przychodnia Lekarza Rodzinnego „Vitamed”). Wewnątrz kwartałów zlokalizowane są garaże i budynki gospodarcze, parkingi oraz tereny zieleni urządzonej. Istniejące budynki mieszkalne mają wysokość od 3 do 6 kondygnacji, natomiast obiekty usługowe od 1 do 2 kondygnacji. Przeważają budynki o dachach stromych. Znaczną część obszaru projektu planu stanowi zabudowa zrealizowana w latach 40. w ramach założenia urbanistycznego osiedla Weststadt. Obsługę komunikacyjną terenów znajdujących się w granicach przedmiotowego obszaru zapewniają: ul. J. H. Dąbrowskiego (położona w granicach opracowywanego mpzp), ul. Polna (położona w granicach opracowywanego mpzp), ul. A. Szamarzewskiego (położona w granicach opracowywanego mpzp), ulicą S. Przybyszewskiego, a także mniejsze ulice osiedlowe: Galla Anonima, J. Długosza oraz J. Kassysza. Obszar opracowania obsługiwany jest komunikacją publiczną: tramwajową – w ul. J. H. Dąbrowskiego i S. Przybyszewskiego oraz autobusową – w ul. S. Przybyszewskiego.

Przez analizowany obszar przebiegają elementy sieci infrastruktury technicznej, obejmujące: magistralę ciepłowniczą (w ul. A. Szamarzewskiego) oraz sieć ciepłowniczą, magistralę wodociągową (w ul. S. Przybyszewskiego), sieć wodociągową, kolektor kanalizacji sanitarnej ogólnospławnej (w ul. Polnej), kolektor deszczowy (w ul. S. Przybyszewskiego i ul. J.H. Dąbrowskiego), sieć kanalizacji deszczowej, sieć gazową, linię kablową SN, sieć telekomunikacyjną oraz stację transformatorową SN/NN.

Według podziału Polski na jednostki fizycznogeograficzne⁷⁶, obszar projektu planu położony jest w obrębie mikroregionu Równina Poznańska (315.516), w obrębie mezoregionu Pojezierze Poznańskie (315.51), który stanowi część makroregionu Pojezierza Wielkopolskiego (315.5). Rzędne terenu w obrębie przedmiotowego obszaru wahają się w granicach od 80,65 m n.p.m. (w rejonie zbiegu ulic S. Przybyszewskiego i J.H. Dąbrowskiego) do 86,44 m n.p.m. (w rejonie skrzyżowania ulic S. Przybyszewskiego i A. Szamarzewskiego).

Zgodnie z informacjami przedstawionymi w „Atlasie geologiczno-inżynierskim Poznania”⁷⁷, na głębokości 1 m p.p.t. cały obszar pokrywają grunty antropogeniczne – nasypy o miąższości 0,5–3,0 m. Na głębokości 2 m p.p.t. przeważającą część obszaru opracowania pokrywają plejstoceny lodowcowe grunty spoiste, związane z występowaniem glin zwałowych zlodowaceń południowopolskich, środkowopolskich i północnopolskich. Plejstoceny lodowcowe grunty spoiste w postaci glin zwałowych zdecydowanie dominują w budowie geologicznej obszaru opracowania również na głębokości 4 m p.p.t., gdzie jedynie punktowo w kilku lokalizacjach towarzyszą im plejstoceny wodnolodowcowe grunty niespoiste, będące efektem wystąpienia osadów z martwego lodu. Grunty te stanowią dobre podłoże do posadowienia zabudowy, a ich udział zwiększa się znacząco wraz ze wzrostem głębokości, i na 10 m p.p.t. pokrywają już praktycznie cały obszar projektu planu.

Na obszarze objętym granicami projektu mpzp „W rejonie ulic J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” w Poznaniu nie stwierdzono występowania zasobów naturalnych w postaci: udokumentowanych złóż kopalin⁷⁸, czy udokumentowanych głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP)⁷⁹. Nie występują tu również grunty leśne⁸⁰.

Obszar analizowanego projektu mpzp jest terenem całkowicie zurbanizowanym, na którym występują grunty zurbanizowane (Tz)⁸¹, pozbawione naturalnej warstwy gleby. Nie występują tu wody powierzchniowe. Projekt planu „W rejonie ulic J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” w Poznaniu położony jest w dorzeczu rzeki Odry, w regionie wodnym rzeki Warty, w obrębie jednolitej części wód powierzchniowych JCWP Bogdanka (PLRW60001718578) oraz w zasięgu jednolitej części wód podziemnych JCWPd nr 60 (PLGW600060). Cały analizowany obszar znajduje się poza zasięgiem Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP).

W celu określenia i przeanalizowania jakości wód Bogdanki wykorzystano informacje zawarte w publikowanej przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska *Ocenie stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 metodą przeniesienia – tabela*⁸². Zgodnie z ich brzmieniem, stan wody Bogdanki osiągnęły II klasę z uwagi na klasę elementów biologicznych, natomiast z uwagi na klasę elementów fizykochemicznych osiągnęły klasę >II. Potencjał ekologiczny wód Bogdanki określony został jako umiarkowany. Według „Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, celem środowiskowym dla JCWPd nr 60 jest osiągnięcie dobrego stanu chemicznego oraz dobrego stanu ilościowego. Wody te nie są zagrożone nieosiągnięciem ww. celu. W 2016 r. stan chemiczny wód JCWPd nr 60 został oceniony jako słaby, natomiast stan ilościowy jako dobry⁸³, natomiast w 2019 r. zarówno stan ilościowy, jak i stan chemiczny oceniono jako dobry⁸⁴.

Cały obszar projektu planu „W rejonie ulic J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” w Poznaniu stanowi część chronionego konserwatorsko zespołu urbanistyczno-architektonicznego najstarszych dzielnic miasta, wpisanego do rejestru zabytków decyzją nr A 239 z dnia 06.10.1982 r. Jest to zespół urbanistyczno-architektoniczny kolebki miasta, najstarszego przedmieścia i najstarszych

⁷⁶ geoserwis.gdos.gov.pl

⁷⁷ Atlas geologiczno-inżynierski Poznania, Przedsiębiorstwo Badań Geofizycznych w Warszawie, Przedsiębiorstwo Geodezyjno i Geologiczno-Fizjograficzne, Warszawa, sierpień 2007 r. (aktualizacja 2013-2017), mapy geologiczno-inżynierskie 1:10 000, Atlas Poznania – arkusz Poznań – Stare Miasto N-33-130-D-d-1

⁷⁸ <http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web/pages/index.jsf?conversationContext=7>

⁷⁹ <https://geolog.pgi.gov.pl/>

⁸⁰ <https://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/mapy>

⁸¹ Mapa glebowo-rolnicza

⁸² www.gios.gov.pl

⁸³ <https://mjwp.gios.gov.pl/mapa/mapa,172.html>

⁸⁴ wg „Raportu z oceny stanu jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach – stan na rok 2019”, PiG, PIB, Warszawa, listopad 2020

dzielnicy XIX-wiecznego Poznania, z budynkami użyteczności publicznej, sakralnymi, założeniami parkowymi i willowymi, zabytkami architektury przemysłowej i kamienicami⁸⁵.

Na obszarze objętym granicami opracowywanego projektu mpzp znajdują się wartościowe obiekty, decydujące m. in. o wyznaczeniu ww. zespołu urbanistyczno-architektonicznego, w tym budynek mieszkalny przy ul. J. H. Dąbrowskiego 86, wpisany do rejestru zabytków pod nr A415 decyzją z dnia 8 czerwca 1993 roku, a także budynki wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków, zgodnie z Zarządzeniem nr 840/2019/P Prezydenta Miasta Poznania z dnia 17 października 2019 r. w *sprawie przyjęcia Gminnej Ewidencji Zabytków Miasta Poznania*. W granicach analizowanego obszaru projektu planu zlokalizowane jest również znane stanowisko archeologiczne, oznaczone jako: AZP 52-27/18 (zgodnie z informacjami przekazanymi przez Miejskiego Konserwatora Zabytków).

Trzeci rozdział prognozy dotyczy analizy problemów ochrony środowiska, istotnych z punktu widzenia projektu planu.

Na obszarze projektu mpzp „W rejonie ulic J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” w Poznaniu nie znajdują się tereny objęte obszarowymi formami ochrony przyrody, ustanowionymi w oparciu o ustawę z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody*, takie jak: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, obszary Natura 2000.

Spośród fortów włączonych do obszaru Natura 2000 „Fortyfikacje w Poznaniu” PLH300005 położone są – Fort VII, oddalony od granicy projektu mpzp o ok. 1500 m i schron zlokalizowany przy ul. Litewskiej, oddalony od granicy projektu o ok. 950 m.

Na omawianym obszarze nie występują pozostałe obszary chronione, podlegające ochronie na podstawie innych przepisów prawa, np. lasy, obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych, strefy ochronne ujęć wody, obszary ciche w aglomeracji. Omawiany obszar nie jest zlokalizowany w zasięgu obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi. Biorąc powyższe pod uwagę, nie stwierdzono występowania ograniczeń w realizacji założeń projektu mpzp, wynikających z występowania na omawianym obszarze wyżej wskazanych obszarów, dla których przepisy odrębne definiują zakazy i ograniczenia w użytkowaniu i zagospodarowaniu.

Z uwagi natomiast na możliwość bytowania na obszarze projektu mpzp dziko występujących gatunków zwierząt objętych ochroną gatunkową, o których była mowa w rozdziale 2.7 prognozy, realizacja zarówno ustaleń mpzp, jak i wszelkich innych działań inwestycyjnych musi uwzględniać zakazy, ustanowione w stosunku do zwierząt, należących do gatunków objętych ochroną (ściłą lub częściową) w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w *sprawie ochrony gatunkowej zwierząt*⁸⁶.

Kolejnym zagadnieniem, jakie należy zawsze uwzględniać przy projektowaniu terenów przeznaczonych pod zabudowę jest ich zabezpieczenie przed nadmiernym uszczelnianiem powierzchni ziemi. Jest to szczególnie istotne dla przeciwdziałania zaburzeniu obiegu wód w środowisku, ograniczeniu odnawialności zasobów wodnych na skutek zbyt intensywnego uszczelniania powierzchni ziemi, przyspieszenia odprowadzania wód za pośrednictwem sieci kanalizacyjnych, a także pogarszaniu warunków do zachowania i dalszego rozwoju istniejącej zieleni, zwłaszcza drzew, które w środowisku miejskim spełniają szczególnie korzystną rolę w łagodzeniu skutków zmian klimatu, stanowią miejsce życia licznych organizmów żywych i decydują o różnorodności biologicznej obszaru. Należy zatem dołożyć wszelkich starań, aby możliwie największa część istniejącej zieleni, w tym szczególnie drzew, została zachowana i podlegała ochronie.

Wśród istotnych problemów ochrony środowiska, jakie dotyczą całego miasta Poznania (strefy aglomeracja poznańska), wskazać należy problemy związane z przekraczaniem dopuszczalnych poziomów stężeń pyłu PM10 oraz bezno(a)pirenu w powietrzu atmosferycznym. Stąd też konieczne jest podejmowanie szeregu działań – w tym działań planistycznych – mających na celu ograniczenie lub też wyeliminowanie źródeł ponadnormatywnego zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego

⁸⁵ rejestr zabytków nieruchomości miasta Poznania – opracowane przez Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu

⁸⁶ Dz. U. z 2016, poz. 2183

w tym zakresie. Cele i działania, jakie muszą zostać podjęte w celu przywrócenia standardów jakości powietrza, zostały wskazane w „Programie Ochrony Powietrza dla strefy aglomeracja poznańska”.

Czwarty rozdział poświęcono omówieniu celu i zapisów projektu planu oraz ich powiązaniu z ustaleniami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania. Wykazano także potencjalne skutki dla środowiska i przestrzeni, jakie mogą wystąpić w przypadku braku realizacji ustaleń projektowanego planu miejscowego.

Stosownie do zapisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, głównym celem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego mpzp „W rejonie ulic J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” w Poznaniu jest ustalenie przeznaczenia terenów oraz określenie sposobów ich zagospodarowania.

Na przedmiotowym obszarze znajduje się zespół budynków mieszkalnych oraz tereny zieleni o charakterze rekreacyjnym, w tym najbardziej wartościowy w rejonie ulic Wincentego Kadłubka i Galla Anonima. Uchwalenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie ulic J. H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” pozwoli na sformułowanie dla tego obszaru szczegółowych rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych, a także zabezpieczy wyżej wspomniany teren zieleni przed ewentualną zabudową.

Projekt planu składa się z części tekstowej, sporządzonej w formie projektu uchwały Rady Miasta Poznania oraz z części graficznej – rysunku projektu planu, sporządzonego w skali 1:1 000.

Część tekstowa projektu planu zawiera zapisy dotyczące: sposobu przeznaczenia poszczególnych terenów, zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, wymagań wynikających z potrzeb kształtowania przestrzeni publicznych, szczególnych warunków zagospodarowania terenów oraz ograniczenia w ich użytkowaniu (w tym zakazu zabudowy), ustaleń w zakresie granic i sposobów zagospodarowania terenów lub obiektów podlegających ochronie na podstawie przepisów odrębnych, zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji oraz systemów infrastruktury technicznej oraz szczegółowych parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy i zagospodarowania poszczególnych terenów. W projekcie planu znalazł się również zapis ustalający stawkę służącą naliczeniu opłaty z tytułu wzrostu wartości nieruchomości.

W zakresie przeznaczenia terenów w projekcie planu ustalono:

- tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, oznaczone na rysunku planu symbolami: **1MW, 2MW, 3MW, 4MW, 5MW i 6MW**;
- tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub zabudowy usługowej, oznaczone na rysunku planu symbolami: **1MW/U, 2MW/U, 3MW/U, 4MW/U i 5MW/U**;
- tereny zabudowy usługowej, oznaczone na rysunku planu symbolami **1U i 2U**;
- teren zabudowy usługowej - usług oświaty, oznaczony na rysunku planu symbolem **UO**;
- tereny dróg publicznych, oznaczone na rysunku planu symbolami: **1KD-L, 2KD-L, 3KD-L, 1KD-D, 2KD-D, 3KD-D, 4KD-D i 5KD-D**;
- tereny publicznych ciągów pieszych, oznaczone na rysunku planu symbolami **1kx i 2kx**;
- tereny dróg wewnętrznych, oznaczone na rysunku planu symbolami **1KDW i 2KDW**.

Analizowany obszar stanowi fragment chronionego konserwatorsko zespołu urbanistyczno-architektonicznego najstarszych dzielnic miasta, wpisanego do rejestru zabytków decyzją nr A 239 z dnia 06.10.1982 r., z licznymi budynkami wskazanymi do ochrony na mocy ustaleń projektu planu. Biorąc powyższe pod uwagę, projekt planu przede wszystkim zakłada ochronę i zachowanie obecnego układu zabudowy, dopuszczając jedynie nieliczne nowe inwestycje budowlane, jak np. lokalizację sieci i obiektów infrastruktury technicznej, urządzeń budowlanych, kondygnacji podziemnych. Ponadto, zgodnie z ustaleniami projektu planu, w przypadku istniejącej zabudowy, której lokalizacja lub parametry są inne niż ustalono w planie, dopuszczono zmianę sposobu jej użytkowania oraz przebudowę, rozbudowę lub nadbudowę, zgodnie z ustaleniami planu.

Do najważniejszych ustaleń projektu mpzp w kontekście przedmiotowej prognozy należą przytoczone poniżej zapisy w zakresie zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, zgodnie z którymi:

- ustala się:
 - zagospodarowanie zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenu,
 - w strefach przedogródków udział powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszy niż 60% powierzchni strefy,
 - zachowanie istniejących drzew, a w przypadku kolizji z planowaną zabudową, infrastrukturą techniczną lub drogową, wymóg ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń w granicach planu, w szczególności w strefach zieleni,
 - lokalizację rzędów drzew, wskazanych w sposób orientacyjny na rysunku planu,
 - lokalizację drzew, we wskazanej na rysunku planu strefie lokalizacji drzew w pasie drogowym na terenie **1KD-L**,
 - w zakresie kształtowania komfortu akustycznego zapewnienie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku:
 - na terenach **MW** i **MW/U** jak dla terenów w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców,
 - na terenie **UO** jak dla terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,
 - na terenach **MW**, **MW/U** i **U** w przypadku lokalizacji żłobków, przedszkoli, szkół, domów opieki społecznej lub szpitali oraz zabudowy zamieszkania zbiorowego jak dla terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, terenów domów opieki społecznej lub terenów szpitali w miastach oraz terenów zabudowy zamieszkania zbiorowego,
 - na granicach terenów o różnych standardach akustycznych w środowisku, jak dla terenów o wyższych wymaganiach akustycznych w środowisku,
 - dopuszczenie stosowania zasad akustyki architektonicznej i budowlanej w budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi;
- zakazuje się przedsięwziąć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem przedsięwzięć dopuszczonych ustaleniami planu oraz inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej;
- dopuszcza się stosowanie indywidualnych systemów grzewczych, przy czym zakazuje się stosowanie pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe
- dopuszcza się stosowanie rozwiązań przeciwhałasowych, z wyjątkiem ekranów akustycznych;
- w zakresie retencji lub zagospodarowania wód opadowych i roztopowych, z uwzględnieniem uwarunkowań gruntowo-wodnych:
 - dopuszczenie lokalizacji obiektów i urządzeń, w tym: rowów infiltracyjnych, drenaży rozsączających, rowów i niecek retencyjnych, ogrodów deszczowych, stawów hydrofitowych, studni chłonnych, zielonych dachów i ścian, zbiorników retencyjnych,
 - dopuszczenie zastosowania nawierzchni przepuszczalnych.

W piątej części prognozy omówione zostały podstawowe cele ochrony środowiska, formułowane na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym, krajowym i lokalnym, istotne z punktu widzenia ustaleń projektu planu. W tym zakresie odniesiono się do następujących dokumentów:

- Europejskiej Konwencji Krajobrazowej sporządzonej we Florencji dnia 20 października 2000 r.,
- Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystego powietrza dla Europy (Dz.U.UE.L.2008.152.1),
- Dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. *w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko*,

- „Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”,
- Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020),
- Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Poznania na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 roku.

Rozdział szósty w całości poświęcono omówieniu potencjalnych oddziaływań realizacji ustaleń mpzp na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego. Wskazano również ustalenia projektu, których realizacja służyć będzie ochronie środowiska przyrodniczego oraz ograniczeniu negatywnego oddziaływania na środowisko.

Analizowany obszar stanowi fragment chronionego konserwatorsko zespołu urbanistyczno-architektonicznego najstarszych dzielnic miasta, wpisanego do rejestru zabytków decyzją nr A 239 z dnia 06.10.1982 r., z licznymi budynkami wskazanymi do ochrony na mocy ustaleń projektu planu. Biorąc powyższe pod uwagę, projekt planu przede wszystkim zakłada ochronę i zachowanie obecnego układu zabudowy, dopuszczając jedynie nieliczne nowe inwestycje budowlane, jak np. lokalizację sieci i obiektów infrastruktury technicznej, urządzeń budowlanych, kondygnacji podziemnych. Ponadto, zgodnie z ustaleniami projektu planu, w przypadku istniejącej zabudowy, której lokalizacja lub parametry są inne niż ustalono w planie, dopuszczono zmianę sposobu jej użytkowania oraz przebudowę, rozbudowę lub nadbudowę, zgodnie z ustaleniami planu.

Realizacja ustaleń mpzp powodować będzie oddziaływania na środowisko przyrodnicze o zróżnicowanym charakterze i intensywności. Negatywne oddziaływania na środowisko wystąpią na terenach, na których ewentualnie realizowane będą nowe inwestycje budowlane, drogowe czy infrastrukturalne. Zmiany wynikające z realizacji analizowanego planu będą obserwowane długofalowo w zakresie podstawowych elementów środowiska. Do trwałych lub długoterminowych oddziaływań na środowisko zaliczono: ingerencję w rzeźbę terenu (wykopy, niwelacje terenu) i warunki gruntowo-wodne (m.in. zagęszczenie podłoża), zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnych oraz pogorszenie warunków infiltracyjnych gruntu w miejscach realizacji zabudowy, dojazdów, miejsc postojowych, zwiększenie odpływu wód opadowych i roztopowych za pośrednictwem kanalizacji deszczowej, usunięcie części istniejącej zieleni w miejscach realizacji nowej zabudowy i elementów towarzyszących zabudowie.

Realizacja ustaleń w zakresie ochrony i kształtowania środowiska i przyrody pozwoli na ograniczenie skali negatywnych oddziaływań na środowisko, jakie pojawią się w konsekwencji wprowadzenia na tereny nowego sposobu zagospodarowania i użytkowania. Warunkiem niezbędnym dla ograniczania negatywnych skutków dla środowiska będzie jednak precyzyjne wyegzekwowanie ustaleń planu miejscowego, zwłaszcza tych w zakresie ochrony środowiska oraz restrykcyjne przestrzeganie przez inwestorów przepisów i wymogów ochrony środowiska, wynikających z przepisów odrębnych, zwłaszcza w zakresie prawidłowego prowadzenia gospodarki wodno-ściekowej, ochrony jakości powietrza, ochrony przed hałasem, a także ochrony i kształtowania zieleni.

Istotnym warunkiem zachowania prawidłowego funkcjonowania środowiska będzie przestrzeganie zapisów określających maksymalną powierzchnię zabudowy działek budowlanych, utrzymanie, określonego w projekcie planu, minimalnego udziału powierzchni biologicznie na poszczególnych terenach oraz wprowadzanie nowej zieleni na wszystkich nieutwardzonych fragmentach terenów. Wprowadzana zieleń powinna składać się z jak największej ilości drzew i krzewów, złożonych głównie z gatunków rodzimych, dostosowanych do lokalnych warunków siedliskowych. Skład gatunkowy, gęstość nasadzeń i fizjonomia zieleni powinny być dostosowane do pełnionych funkcji, zarówno środowiskotwórczych, sanitarnych, jak i estetycznych.

W siódmej części odniesiono się do zagadnień związanych z analizą skutków realizacji postanowień planu miejscowego w zakresie oddziaływania na środowisko, która może polegać na analizie wyników pomiarów i ocen uzyskanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Analiza wyników pomiarów, uzyskanych w ramach PMŚ, musi dotyczyć obszaru objętego danym planem miejscowym.

W części ósmej prognozy omówiono rozpatrywane na etapie sporządzania koncepcji projektu planu rozwiązania alternatywne.

Możliwość wprowadzenia odmiennego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów znajdujących się w zasięgu granic projektu mpzp „W rejonie ulic J.H. Dąbrowskiego, A. Szamarzewskiego i Polnej” w Poznaniu została znacząco ograniczona z uwagi na zapisy obowiązującego „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania”, które określa kierunki przeznaczenia terenów znajdujących się na przedmiotowym obszarze.

Możliwość realizacji zamierzeń inwestycyjnych o parametrach i wskaźnikach zabudowy odbiegających w sposób istotny od zaproponowanych w omawianym projekcie planu ograniczona została również z uwagi na położenie przedmiotowych terenów w zasięgu obszaru podlegającego ochronie na podstawie przepisów odrębnych – zespołu urbanistyczno-architektonicznego najstarszych dzielnic XIX-wiecznego Poznania, wpisanego do rejestru zabytków pod nr A239 decyzją z dnia 6 października 1982 roku i podlegającego przepisom ustawy *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*.

Niemniej, podczas prowadzonych prac planistycznych rozpatrywano możliwość uzupełnienia istniejących kwartałów zabudową na kilku niezainwestowanych działkach, jednak ostatecznie, zgodnie z wnioskami mieszkańców obszaru projektu planu zrezygnowano z możliwości dogęszczenia zabudowy. Poszerzono natomiast zasięgi stref zieleni.